

Wara
AP95
V6
D64+

ĐỜI MỚI

Số 143 Từ 5-12 đến
12-12-1954

Hình bìa: EM HỒNG PHÂN

Chanhung
217 Lafayette
Saigon
CL. TRUNG

CON NGƯỜI « ÁI QUỐC »

BẠN có biết chăng con người ái quốc ?

Hầu như Bạn biết. Bạn cho rằng ái quốc là người yêu nước, dám vào tù ra khám, chịu khó nhọc đủ điều để cho dân no cơm ấm áo, cho nước độc lập phú cường.

Bạn trọng người ái quốc. Bạn tôn sùng những bậc tiên giác, tiên tiến, tiên hy sinh. Cũng như Bá Dương tôi.

Nhưng chẳng tôi vì cái nghề viết ngược cho xuôi, nói xuôi nghe ngược, có hiểu và thấy con người ái quốc một cách khác, « tốt đẹp » hơn, « đường hoàng » hơn, khỏi ngồi tù, khỏi chịu khổ sở. Con người ái quốc mà tôi khám phá ra đây, khi viết hai chữ **ÁI QUỐC** phải khép trong cái kẽm đôi « ».

« **ÁI QUỐC** » là người « cao sang, giàu có, bề thế lớn ». Vì rằng : Họ có điều kiện ái quốc theo kiểu của Họ, Họ nói ái quốc không ai cãi lại, bảo được người khác ái quốc, rầy rà kẻ khác không ái quốc, mà chẳng ai dám phiền hà Họ.

Bạn có thấy con người ái quốc ấy chưa ?

Tôi xin hình dung cho Bạn nhìn Họ nhé ?

Họ ở nhà rộng thênh thênh, đẹp đẽ lộng lẫy, có đủ ngọc ngà châu báu ; đưa ở con đòi (con sen) chạy tới chạy lui không ngừng : xe ô tô bóng ngời năm bảy chiếc chạy vào cửa nghe rột rạt.

Họ đi đường nghênh ngang, mọi người đều phải dạn xa : Họ gọi có lắm người ở xa chạy đến dạ bẩm. Họ ăn có kẻ hầu, và ăn đủ thức ngon món lạ.

Họ là họ. Họ có xã hội của họ. Mỗi ngày có người tới tấp trình. Tấu rằng vũ trụ này chỉ có họ, ai ai cũng sợ, cũng quý, cũng mến họ, mến cả tài lẫn đức.

Hơn nữa, Họ còn gởi tiền ra ngoại quốc mua « nhà thuốc Tây », « công ty rượu », gởi tiền sang Thụy Sĩ, để khi muốn là đi chơi, chơi cho ngáo nguê, cho « lẩn lóc đá ».

Có điều « hay và lạ » là, Họ mở miệng thì « Hy sinh vì Tổ Quốc, tranh đấu cho giống nòi, chịu khó cho đất nước, chống Pháp, chống Mỹ cho dân chúng biết mặt ».

Thật, dân chúng rất biết mặt Họ. Và rồi đây, đọc xong bài này, Bạn cũng biết mặt. Bạn biết thêm rằng, vì dân chúng quá biết Họ, dân chúng sẽ ghi tên họ trong sổ... « Phong Thần đầu cơ ».

NHÌN QUA nền Nhạc mới hiện đại, ta thấy đa số các nhạc sĩ đều đi theo một khuynh hướng tình cảm lãng mạn.

Nhạc phẩm bỏ ích, lảnh mạnh rất hiếm. Một phần lớn sáng tác không có lập trường, vô bổ, đôi khi còn có hại là khác.

Xét tâm lý học sinh, Nhạc là một môn ăn tinh thần không thể không có. Nhạc chẳng những là phương tiện để giải trí mà lại còn gián tiếp giáo dục học sinh bằng tình cảm một cách nhẹ nhàng, thanh thản.

Tính chất học sinh là trẻ, yêu nghệ thuật. Nhạc phản ánh tính chất đó nên học sinh ưa thích là lẽ tất nhiên và cần thiết.

Trong thời đại nào cũng vậy, tầng lớp trẻ bao giờ cũng « tiền phong » trong công việc « tiêu thụ » những nhạc phẩm. Vì vậy, tính thần Nhạc rất ảnh hưởng đến tính thần của học sinh.

Ở đây, Tôi, hoàn toàn đứng trên phương diện vô tư mà nói rằng :

« Học sinh đã thành sớm lảnh mạn, ngông cuồng là do ảnh hưởng của diện ảnh khiêu tình và phải kể thêm của những nhạc phẩm « ghê lở ».

Đề cập lại mà xem, ta đã thấy học sinh hát những gì ?

Khi mà tính thần dân tộc còn bị coi thường thì người ta còn kể gì đến tính thần riêng của giới học sinh.

Hãy cứ mơ đi ! Vì chỉ có mơ thì đời mới đẹp, còn, thực tế, ôi ! vấu xa và tầm thường quá !

Khi mà những người có bốn phận diu đất còn nghĩ thế, còn làm thế thì học sinh, đàn con em tránh sao cho được vết xe đi trước.

Thực tế trả lời chúng ta rõ ràng : học sinh đã mơ và đang mơ rất nhiều.

Ái cũng nhìn thấy cái nguy hại đang lan mạnh như « vết dầu loang » ấy. Thế mà tại sao người ta không kịp tìm ngay những phương pháp đón giữ nó lại làm cho nó phải « tuyệt nọc ».

Phải chăng là không có thiện chí ?

Mà thiện chí ấy trông mong ở đâu ? Phải chăng là giới Nhạc ?

Các nhạc sĩ lúc này cần làm ngay một cuộc « Cách Mạng Tư tưởng ». Có lật đổ được « tập quán yếu hèn » của bản thân mình thì mới mong cải tạo được nhân sinh.

Nên tìm một hướng lãnh mạnh ở cuộc sống hiện thực, sáng tác cho dân tộc, vì dân tộc. Chung quanh chúng ta biết bao nhiêu đề tài phong phú mà chưa được thành hình vì không người khơi thác.

Các học sinh mong ở sự cải thiện « đời sống tinh thần » cho họ. Họ trông chờ chân thành ở thiện chí của các bậc đàn anh nhạc sĩ.

Vậy, với sứ mệnh thiêng liêng của người Văn Nghệ, còn chờ gì các nhạc sĩ không chú trọng đến những mầm non Văn Nghệ của dân tộc.

Theo ý Tôi, riêng về Nhạc học sinh, giới Nhạc nên chú trọng sáng tác nhằm những hướng sau :

1. — **Nhạc Thiếu Nhi Học Sinh** : Nhạc sĩ đàn anh Lưu Hữu Phước, các nhạc sĩ Hùng Lân, Ngô Anh, Lê Cao

MỘT VÀI Ý KIẾN VỀ NHẠC HỌC SINH

Phan và loại mới như Đỗ Kim Bảng, Mạnh Thường, Hoàng Châu v.v... đã có nhiều sáng tác theo hướng này.

Học sinh rất hân hoan, chứng tỏ hùng hồn, loại nhạc này đã được phổ thông hầu hết các học đường. Theo ý tôi, các nhạc sĩ sẽ rất phong phú hứng cảm

khi sáng tác những tập nhạc dân dị riêng cho học sinh (như « Lửa Hồng » của Lưu Hữu Phước, « Cây Thề » của Lê Cao Phan v.v...)

Hướng Nhạc này giữ một trách nhiệm giáo dục học sinh không phải là nhỏ.

2. — **Nhạc Dân Ca** : Hướng Nhạc lãnh mạnh này dùng chung cho dân tộc, nhưng với học sinh. Nó cũng là một bổ ích lớn lao. Nó sẽ gây cho đầu óc học sinh giàu tính thần dân tộc, hiểu những cái hay thâm thúy của đất nước.

Nhạc sĩ Phạm Duy đã dẫn đầu trong hướng này và có lẽ cũng là một hướng đi mà ít nhạc sĩ đã theo hoặc không theo được.

3. — **Nhạc Lịch sử** : Nhạc sĩ Lê Thương đã làm nhiều. Ở những nhạc phẩm này nét nhạc rất bình dị, phổ thông, hợp với học sinh hiếu học.

Nhạc lịch sử làm sống lại cả một tính thần cổ truyền, quật khởi, yêu Tự Do, Độc lập, nung sức đấu tranh cho dân tộc một ngày mai của học sinh.

Hướng Nhạc này thiết thực với học sinh như những Sử Liệu từng nghiên cứu nơi học đường. Thêm vào đấy cả một rung động tình cảm dân tộc.

4. — **Nhạc Hùng** : Luyện rèn trí quả cảm, ưa hoạt động bạo dạn cho học sinh. Hướng nhạc này tuy không dành riêng cho học sinh nhưng với họ, những người sắp xông pha « Trận » Đời nay mai thì cũng là một tác dụng đáng kể.

Trau dồi Nhạc hùng, tính thần học sinh sẽ vô cùng lãnh mạnh và tất nhiên do đó, tính thần dân tộc cũng sẽ không ủy mỵ, uơ hèn.

Tạm phác ra bốn hướng Nhạc trên, bốn hướng lãnh mạnh nhất mà các nhạc sĩ nên làm cho học sinh nói riêng và cho dân tộc nói chung. Nên bỏ hẳn những tư tưởng lảnh mạn, vô tình đầu độc con người của Thế hệ trẻ.

Các nhạc sĩ nên tìm hướng đi thật rõ rệt, sáng tác phải có lập trường hẳn hoi không thể cứ kéo dài những bước đi không tưởng trong lúc thời đại đang sa thải những cái gì yếu hèn của dân tộc.

Biết bao nhiêu đàn em soạn nhạc học sinh và quần chúng học sinh trông chờ ở sự diu dắt của các nhạc sĩ lúc này.

Sài Thành 1954
THÙY HƯƠNG

In tại nhà in riêng ĐỜI MỚI

Chủ nhiệm : TRẦN VĂN AN — Quản lý : TRÁC ANH
117, Đại lộ Trần Hưng Đạo, Chợ Quán — Điện thoại 793 — Hộp thư 353 Saigon

Đương ba Đương

Thế giới có gì lạ?

★ Ông Malib được cử làm trưởng phái đoàn Nga ở L. H. Q. thay cho ông Vychinski bị chết tình hình vì lệnh đầu tằm ngày 22-11, khi ông đến nhóm ở L. H. Q. Thì hải ông Vychinski được đưa về Moscow an táng

★ Quân lực Pháp vẫn tiếp tục cuộc trao thanh lớn lao miền núi Aurès, chống với du kích quân Algérie. Máy trăm ngàn truyền đơn được thả xuống, kêu gọi dân chúng miền này quy tụ ở vùng an ninh Touf-na trong khi phi cơ, chiến xa và quân nhảy dù Pháp mở cuộc hành binh ở Aurès

★ Ông nghị Frédéric Dupont viết trong báo « Information » rằng ông sẽ chất vấn Thủ tướng Mendès France không phải đi li t số tiền mà Pháp được Mỹ viện trợ song đã biết chính sách mà Pháp cùng Mỹ tính theo đuổi ở Đông Dương.

★ Một phần lực cơ ở Bỉ đã dựng phải quán ăn của sĩ quan tại phi trường Bierset hôm 25-11. Tại nạn xảy ra lúc máy bay hạ xuống phi trường. Chiếc máy nổ tan tành, làm cho quán ăn phát hỏa, 13 người chết, 3 người bị thương.

★ Trong 4 ngày, miền bắc nước Anh bị bão lớn, từ 22 tới 26-11. Nhiều tàu đánh cá bị nguy hiểm.

★ Tình hình nội bộ Nam Dương đang bị cộng sản hăm dọa. Báo « Daily Telegraph » viết như vậy. Cách đây một năm, nhiều người mong phải hồi giáo Nam Dương thắng phái cộng sản. Ngày nay không thể lạc quan nữa. Số đảng viên đảng cộng sản năm 1951 có 12.000, năm nay tăng lên tới 160.000. Các nghiệp đoàn và các tổ chức thân cộng có 2.800.000 nhưn viên

★ Danh ca Pháp Charles Trenet vừa bị bắt giam ở Montréal vì anh ta bị ông Taube chủ hãng Hello Pareo kiện vì không thi hành giao kèo ký với hãng Charles Trenet đã được tại ngoại hầu tra sau khi đóng thế chun 25.000 mỹ kim. Anh liền kiện tại chủ hãng và đòi bồi thường danh giá 280.000 mỹ kim.

★ Theo tin báo « France Soir » thì hai ông Eisenhower Mendès France đã bàn tính đến một chương trình viện trợ kinh tế lớn lao cho các nước Á châu hầu tránh cho các nước này khỏi lọt vào tay cộng sản. Mỹ sẽ lãnh trách nhiệm về Á châu, còn Âu châu thì do các nước Âu châu tự đảm lãnh lấy.

★ Thái độ chánh phủ Lý Thừa Vãn càng thêm cứng rắn. Vừa đây chánh phủ đã hạn 8 ngày cho các nhơn viên Balan và Tiệp Khắc trong Ủy ban kiểm soát đình chiến để rời khỏi Nam Hán, nếu không họ sẽ bị bắt giam, vì họ bị tố cáo là làm gián điệp cho Bắc Hán. Tướng John Hull, tư lệnh quân đội Mỹ ở Hán thành đã tuyên bố sẽ dùng tất cả các phương tiện của mình để bảo vệ các nhơn viên ấy. Đại sứ Nam Hán ở Mỹ đã phản đối lời tuyên bố này.

★ Sau khi Thủ tướng Ai cập Nasser hứa không đưa đại tướng Nasser ra tòa án xử thì nhơn viên của đại tướng là đại úy Mohamed Riad bị bắt giam và bị tố cáo là liên lạc viên giữa đảng cách mạng Ai cập và đảng Huynh đệ Hồi giáo. Song Riad đã vượt ngục

Các nước đã thỏa thuận tại tiểu ban tài chính của L. H. Q. và vấn đề áp dụng nguyên tử lực vào các mục tiêu hòa bình. Cho đến Nga cũng chấp thuận kế hoạch của các nước Tây phương đầu các tu chính án Nga đưa ra bị bác bỏ. Bây giờ chỉ còn bản tính lập « Hợp doanh nguyên tử » để các nước gom góp nguyên liệu chế tạo nguyên tử năng, dùng vào các ngành kỹ nghệ.

TÌNH HÌNH nước Pháp bắt đầu được chú ý từ đầu tháng chạp này. Thủ tướng Mendès France vừa thành công ở Mỹ, thì về tới nước, ông gặp liền phải các trở lực không nhỏ. Được tin nhiệm của Mỹ, phát tan được mối hoài nghi tại Washington về chính sách ngoại giao của Pháp, nay ông Mendès France thấy mất tình hữu nghị của đại tướng De Gaulle, người mà ông đã gây được thiện cảm trong tháng trước. Thủ tướng Pháp còn gặp trở lực bên phải ôn hòa, tức đảng độc lập nông dân sẽ nhóm đại hội vào ngày 6 tháng chạp.

Đại tướng De Gaulle ngày 4-12 đọc một bài diễn văn về chính sách đối ngoại của Pháp và do đó chánh phủ Mendès France sẽ chịu ảnh hưởng không hay; có thể xảy ra việc tổng trưởng cộng hòa xã hội (phái De Gaulle) từ chức và phải này sẽ bỏ thăm chống Hiệp ước Paris (về liên hiệp phòng thủ Âu Châu).

Hải ngày quan hệ cho vận mạng Nội các Mendès France là ngày 4-12 và ngày 6-12.

Từ lúc ông Mendès France đi sát với Mỹ, thì Nga nghĩ ngay đến cách đối phó với ông. Không còn cơ hội nào hay hơn là lợi dụng thái độ dễ dặt của đại tướng De Gaulle trong lúc này, để phóng ra một trận tấn công tâm lý, hầu mong phá hỏng Hiệp ước Paris. Đại sứ Nga, ông Vinogradov, đã tới thăm đại tướng tại biệt thự của ông ở Colombey les deux églises.

Sự thăm viếng này là do Moscow gửi chỉ thị cho đại sứ Nga thi hành. Ông Vinogradov muốn biết ý kiến của thủ lãnh « Tập đoàn Dân chúng Pháp » trước khi ông này đọc bài diễn văn ngày 4-12. Nhưng thật ra sự thăm viếng chỉ là một hành động trong khuôn khổ cuộc tấn công hòa bình của Nga, cũng như cách tuần lễ trước, Nga mời ông Herriot và các nghị sĩ Pháp sang viếng Moscow vậy.

Tờ báo « L'Information » tiết lộ cuộc hội kiến De Gaulle — Vinogradov, đã dự liệu những ý kiến mà đại tướng sẽ phát biểu trong bài diễn văn ngày 4-12. Theo báo ấy, người ta đã thấy rõ lập trường đại tướng De Gaulle trong lời tuyên bố của ông hồi tháng 11 năm 1954, đại để như sau: Nước Pháp trong khi vẫn liên đới với Tây mình, cần phải lãnh lấy cái trách nhiệm rất thích ứng cho mình là dùng đường lối ngoại giao mà mưu tính cuộc giãn xếp giữa hai khối Tây, Đông. Pháp không nên bỏ lỡ một cơ hội nào thuận tiện.

Báo « L'Information » cho biết thêm đại tướng De Gaulle đã nói rõ điều ấy với ông Mendès France. Đến ngày 4-12 này, đại tướng sẽ nhắc lại cuộc bang giao Pháp Nga và bản thương ước mà Nga đã ký với Pháp hồi năm 1947 đến nay vẫn còn hiệu lực.

Về luận điệu này, cần nhắc lại rằng khi Moscow công kích Pháp ký kết Hiệp ước Paris, cũng đã nêu ra luận chứng rằng hiệp ước ấy trái với tinh thần thương ước Pháp Nga.

Dư luận Paris tiên liệu bài diễn văn của De Gaulle sẽ có tiếng vang tới Quốc hội Pháp và ảnh hưởng vào sự bỏ thăm của các nghị sĩ cộng hòa xã hội, khi Thủ tướng xin thông quá Hiệp ước Paris.

Ngoài ra, đảng độc lập nông dân nhóm đại hội từ ngày 6-12 cũng đã quyết định chống Thủ tướng Mendès France. Đại hội sẽ buộc các đồng trưởng của họ rút ra khỏi chánh phủ và theo báo « Combat » thì phải này có thể dùng một chiến lược không bỏ thăm tín nhiệm. Thủ tướng khi thảo luận vấn đề Bắc Phi để chánh phủ đỡ trước khi Quốc hội bàn cái Hiệp ước Paris.

Trước hai trở lực do phái De Gaulle và phái ôn hòa (tức độc lập nông

dân) gây ra, Thủ tướng Mendès France tính dựa vào Phong trào Cộng hòa Bình dân (đảng của Bidault) để hàn gắn lỗ phủng. Ông đã chuẩn bị mời phái này tham gia chánh phủ nếu các tổng trưởng hai phái trên rút tên ra.

Ông Robert Schuman, một yếu nhơn cộng hòa bình dân, đã tuyên bố: « Chúng tôi không muốn chuyển này chúng tôi gánh chịu trách nhiệm về sự sụp đổ của cuộc phòng thủ Âu châu; đầu Hiệp ước Paris không toàn thiện và còn cách xa Cộng đồng phòng thủ Âu Châu (C.E.D) song cũng là một hình thức để tổ chức công cuộc phòng thủ ». Theo lời tuyên bố ấy, Cộng hòa bình dân sẽ tham chánh để cứu vãn Hiệp ước Paris.

MOSCOU trong khi tìm cách phá hỏng Hiệp ước này, đã nhóm một hội nghị... cũng để phòng thủ Âu Châu, vào ngày 29 tháng 11. Đầu các nước Tây Âu và Mỹ từ chối lời mời, các nước Đông Âu cứ phớt lờ và Trung Cộng có gởi quan sát viên tới. Hội nghị Moscow khai mạc dưới dấu hiệu của tinh thần hòa dịu, đứng theo chiến thuật tấn công hòa bình mà Nga phóng ra bấy lâu. Bài diễn văn khai mạc của Molotov có giọng bất mãn.

Tuần tới chúng tôi sẽ nói rõ những kết quả của Hội nghị vì lúc viết bài này, Hội nghị chỉ mới khai mạc.

Cũng trong khuôn khổ chiến thuật mới, Nga tỏ thái độ hòa dịu với cả Nam Tư Lạp Phu nữa. Trong buổi quốc khánh của Nam Tư tổ chức tại tòa đại sứ nước này ở Moscow, thủ tướng Malenkov tới dự và nâng ly rượu chúc mừng « đồng chí Tito » — lời của Malenkov. Chẳng bù với hồi Staline còn sống, Tito bị Nga mật sát là phần bội và không còn thiếu tiếng gì xấu xa mà không đem ra công kích vị thủ lãnh Nam Tư.

Nhưng trong khi Nga thi hành chính sách tiêu bình hòa giải, Trung Cộng, trái lại, vừa liệng ra một « trái bom nguyên tử ngoại giao ». Tòa án tối cao Bắc Kinh đem xử một nhóm người bị cáo vào tội gián điệp, trong số có 13 phi công Mỹ bị kết án: người thì tù chung thân, người thì có hạn. Đây là những phi công đã bị bắt giam khi lạc đường, bay qua khỏi sông Áp Lục, tới địa phận Trung Hoa. Họ là tù binh.

Vụ án này gây lên một cuộc phản đối kịch liệt của chánh giới Mỹ. Ông nghị Knowland, lãnh tụ phái nghị sĩ cộng hòa, đã đề nghị phong tỏa Trung hoa đại lục để trả thù. Chánh phủ Mỹ gởi kháng điệp tới Bắc kinh. Chánh phủ Anh đứng ra lãnh thay mặt Mỹ để can thiệp với chánh phủ Trung cộng.

Á CHÁU luôn vừa qua có hai biến cố quan trọng: cuộc đổ bộ của Trung cộng ở đảo Wuchiu và cuộc khủng hoảng của chánh phủ Nhật.

Từ trước đến giờ, Bắc kinh đã nhiều lần tuyên bố « giải phóng Đài Loan ». Những lực lượng tập trung ở duyên hải Phước kiến lên tới 500.000 người. Nhưng bấy lâu, chỉ có các cuộc pháo kích hay cuộc không tập dữ dội giữa Hạ môn và Kim Môn. Ngày 26-11, Trung cộng khởi sự một cuộc hành binh lớn: đổ bộ lên đảo Wuchiu.

Đây là một cù lao nhỏ, ở cách phía bắc Hạ Môn 75 dặm Anh. Đổ bộ từ hừng sáng, Trung Cộng lập được một đầu cầu và đến chiều thì phải triệt thoái vì không quân Đài Loan trút bom lửa và bom xăng đặc xuống nhiều quá.

Cuộc hành binh này chưa phải là mở màn cho cuộc đại tấn công Đài Loan. Có lẽ Trung Cộng muốn dò xét xem hạm đội thứ bảy của Mỹ phản ứng ra sao. Mỹ có can thiệp giúp Tưởng Giới Thạch không? Chủ lực của Trung Cộng vẫn còn tập trung ở duyên hải Phước Kiến.

Bên Nhật Bản, Nội các Yoshida đang lâm nguy. Ngày 24-11, một chánh đảng mới thành lập lấy tên là đảng dân chủ Nhật, do ông Hatoyama làm thủ lãnh. Ông này trước có chán trong đảng tự do của thủ tướng Yoshida và cầm đầu tả phái trong đảng.

Chánh phủ Yoshida có thể bị thiếu số và bị lật đổ. Người ta tiên liệu chỉ trong tháng chạp này, Quốc hội Nhật sẽ bị giải tán để dân chúng bầu lại các nghị sĩ vào đầu năm tới.

KHÁCH QUAN
(30-11-54)

Tin tức trong nước

— Hồi 16 giờ chiều 25-11, Thủ tướng Ngô đình Diệm chủ tọa lễ mãn khóa trường cán bộ thanh niên cử hành trước khải đài Tòa Đô sảnh.

Các phái đoàn của các tổ chức thanh niên xếp hàng trước Tòa Đô sảnh dựng chào.

Sau bài diễn văn khai mạc của Bác sĩ Nguyễn Tăng Nguyên, Tổng trưởng Bộ Lao động và Thanh niên, và bản hiệu triệu của thanh niên của Thủ tướng, các cán bộ thanh niên tuyên thệ trung thành với tổ quốc cùng phụng sự nhân dân. Thủ tướng Ngô đình Diệm trao lá cờ danh dự cho thủ khoa.

— Ủy ban quốc tế cho hay từ 12 tháng 11 tới 25 đã có 10.800 dân Công giáo xin rời Phát Diệm đi vào Nam, do ủy ban kiểm soát.

— Các cuộc thương thuyết tiếp tiếp giữa sở than Hon gay và V.M do ông Sainteny tổ chức, sẽ mở tại Hanoi vào đầu tháng 12 nhằm mục đích thăm dò một lần chốt xem có thể duy trì sự có mặt của người Pháp trong việc khai thác các mỏ ở Hon gay và Cầm pha dưới chế độ Cộng sản, sau ngày 18-5-55 chăng? Nếu giờ các cơ sở của mỏ than Hon gay, phần lớn thiết lập với dụng cụ đặc biệt tối tân của Mỹ, Pháp sẽ gặp kháng cự quyết liệt của nhơn viên, và V.M. Chỉ có quân đội bảo vệ một cách cương quyết mới có thể gỡ được các cơ sở đó.

Do nguồn tin chắc chắn, đại diện các mỏ than Hon gay sẽ đi Hà nội. Ông Sainteny sẽ làm trung gian, mở những cuộc thương thuyết để nhường lại cho V.M. và T.C. việc khai thác các mỏ than.

Các quan sát viên ngoại quốc, nhất là người Mỹ và người Anh đang trú tại Hải phòng đều cho rằng nếu những tin tức này đích xác, thì lập tức gây nên nhiều sự khó khăn quan trọng trên địa hạt quốc tế.

Một cuộc hành động như thế sẽ trái nghịch những minh ước về việc cấm tàu bè xuất cảng những hàng hóa có tánh cách quân sự tới những nước Cộng sản; vì những minh ước đó, Bắc kinh không được nhập cảng than Hon gay, số than mà Trung hoa đã tiêu thụ rất nhiều hồi trước khi Tưởng giới Thạch bị đổ.

— Tin Paris ngày 30-11 cho hay Quốc Trưởng Bảo Đại đã cất chức Tổng tham mưu trưởng của Trung tướng Nguyễn văn Hinh.

CÁC NƯỚC LIÊN KẾT

CAO MIỀN.— Cao Miên Quốc vương Norodom Sihanouk sau một tuần lễ thăm viếng Miền điện, đã trở về Nam Vang ngày 22-11. Nhơn dịp này, người ta chú ý đến « khối các quốc gia Phật giáo » mà một số các nước Á châu muốn thành lập. Cuộc hành trình của vua Sihanouk có thể cũng ở trong khuôn khổ công cuộc toan tính ấy.

AI LAO.— Sau 5 tuần lễ khủng hoảng chánh trị (từ ngày 18-10 đến 25-11) nước Ailao đã lập xong chánh phủ. Tân thủ tướng Katay đã được triệu thỉnh lập chánh phủ, sau khi bốn lần trước vị nào cũng không vượt khỏi các trở lực đến phải từ khước.

— Chiếc phi cơ trực thăng chở bảy nhơn viên của Ủy hội quốc tế kiểm soát ở Ai lao đã rơi xuống cánh rừng ở phía Nam Phong Saly (Bắc Lào) hôm 23-11.

Điều rất may là người một ngoài bị thương xoàng, không có một nạn nhân trầm trọng nào khác. Sáng thứ tư, nhiều phi cơ hạng nhẹ và phi cơ trực thăng đã bay đi tiếp cứu.

HÌNH BÌA:

Em bé **HỒNG PHẤN** (6 tuổi)
nữ ca-si lý hơ
của đài phát thanh Pháp Á

Ý VÀ VIỆC

của DI TẾ

Quyền biến!

Ba yếu nòng của « Phong trào Bảo vệ Hòa bình » vừa công bố lời thanh minh sau này, xin đăng tải và miễn phê bình:

« Chúng tôi thanh minh rằng chúng tôi không nhìn nhận lời lẽ và hành vi của Phong trào Bảo vệ Hòa bình công kích Chánh phủ Quốc gia.

Chúng tôi gia nhập Phong trào cố ý để giúp cho hòa bình trở lại xứ ta và tránh nạn tái chiến.

Chúng tôi hoàn toàn không chịu trách nhiệm những việc quá khích của họ. »

LƯU-VĂN-LANG
NGUYỄN-VĂN-VI
TRINH-ĐÌNH-THẢO

Hãng lố.

Công nhân hãng ô tô buýt vừa đòi tăng lương cho đủ sống. Hãng đáp rằng lố là, không có tiền mà tăng lương cho anh em.

Đây là luận điệu chung của nhiều chủ xí nghiệp. Nếu có ai cãi có lời: « Lố, sao cứ tiếp tục làm hoài, không đẹp đi cho rồi » thì chủ nhân sẽ bùi ngùi nét mặt mà đáp: « Tại tôi thương hại thợ thấy! Nếu tôi đẹp nghề thì bao nhiêu gia đình đời rách, tôi cảm lòng sao được? »

Có lẽ vì « nhơn đức » đến thế nên Trời Phật nghĩ lại mà cho các ông chủ cứ sấm thề xo hơi nhà hoai, mặc dầu làm ăn lố vốn.

Khi cạp ghét đòn bà.

Một chuyện lạ vừa xảy ra tại Bijapur một vùng rừng rậm miền bắc Ấn Độ. Có con cạp chẳng biết thù oán gì đòn bà mà đêm đêm tới các làng lung bát « giống cái » còn đòn ông và trẻ con thì không thèm đếm xỉa...

Nó đã xơi đến 15 phụ nữ. Thử cạp thiếu « gà lang » này không chịu nương nhẹ phụ nữ, không hiền cầu « đừng đánh người đòn bà đâu là đánh bằng đũa hoa ».

Nếu có nhà khảo cứu tâm lý loài vật chịu nghiên cứu trường hợp của con cạp... ở phụ nữ này thì chắc khám phá làm điều hay. Đáng lẽ kẻ thù của chúa sơn lâm thường là phải khỏe mới dùng vì ít khi có phải yếu xông pha rừng rậm, cầm súng bắn cạp.

Hay là ông cạp Ấn độ bị « bà dâm cầm súng » nên ghét lây trọn cả « phái đẹp » rồi bắt phải người hay vật, cứ trả thù cho đã cơn giận.

Nghe chuyện trên đây, chúng biết Tết năm nay các bà các cô có bớt cho « cạp Lang Ông » ăn giấy bạc không?

Không thêm làm Tổng thống

Nhà hiền triết lỗi lạc của nước Ai cập là ông Lutfi được mời ra làm Tổng thống thay thế cho đại tướng Neguib.

Vậy mà ông nhất định chối từ một địa vị đem cho ông cả danh cả lợi.

Các hãng thông tin trên thế giới loan truyền tin trên đây hẳn bài phục nhà hiền triết Trung Đông làm Ông Lutfi chắc là cũng có tinh thần như Hứa Do đời xưa.

Được người ta nói chuyện truyền ngôi vua cho, Hứa Do cho rằng mũi danh lợi đã lọt vào tai ông tức là làm cho lỗ tai ông dơ dáy; ông bèn xuống rạch rìa tai. Một anh châu trâu nghe được câu chuyện cũng vội giắt trâu đi uống nước nơi khác vì cái rạch ấy đã bị dơ lây do mũi danh lợi, anh châu trâu sợ dơ đến bao tử con trâu của mình.

Người xưa ghét bà danh lợi là thế. Ngày nay thêm được nhà hiền triết Ai cập nữa.

Nhưng thiên hạ có được mấy ông Lutfi?

Những trái tim cô độc khi... có tiền

Hôm 30 tháng 11 tại một miền biển thơ mộng, mê li với cái tên « Capri » nên thơ, có nhóm một hội nghị đáng chú ý: hội nghị của những « trái tim cô độc » giàu có.

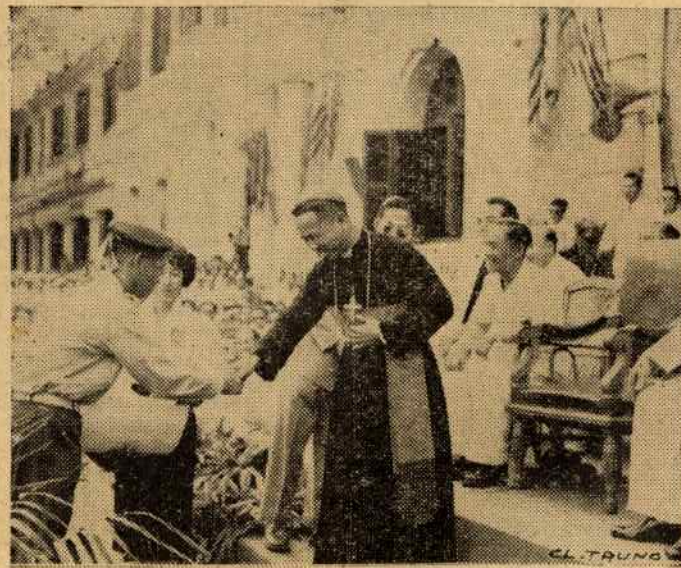
Nhà giàu đứt tay bằng nhà khó đồ ruột. Cũng là thật tình, cũng là « trái tim đau khổ » vì « cô độc » nhà giàu lập hội và mở hội nghị ư ư: biết đâu trước cảnh đẹp thiên nhiên của vũ trụ, khi gặp nhau hai « đau khổ » kết thành một hạnh phúc và hai « cô độc » thành một gia đình êm ấm.

Đây có lẽ là phiên nít Phù tang

Bản thông tin của V.T.X. ngày 16-11 có đăng một tin vật ở Nhật bản, cũng hay hay tưởng nên trích ra đây:

« Cảnh sát vừa khám phá ra rằng một nông dân đã phải phóng hỏa đốt một phòng điện thoại vì anh ta nổi giận với các cô trẻ lệ phồn nít đã quá chậm trễ trong khi anh nhờ cho sơ đồ nói chuyện với một người khác có máy điện thoại. »

Cảnh sát nhà quê này có lẽ là Trương Phi tái sanh. Sao anh chẳng qua Việt Nam mà tập tành kiên nhẫn cho quen, vì muốn kêu té lệ phồn ở Việt Nam này mà không có máy tự động, thì phải có tinh thần của nhà hiền triết mới khỏi đi nhà thương Biên Hòa.

Lễ mãn khóa Cán-Bộ Thanh-Niên tại tòa Đốc-trưởng Sài-gòn, ngày 25-11-54

Đất dụng võ

CÓ KÊ — tự nhận là chiến sĩ cách mạng — khẩn gởi lên đường vô Nam vì than là ngoài Bắc không sống nổi với tư khí xung thiên (Độc tài mà!). Thế rồi được ít lâu lại xách va ly ra Trung vì chế là trong Nam khó sống quá với không khí 36 sứ quân (Phân hóa mà!). Chẳng bao lâu đã thấy « chiến sĩ » cạp cạp chạy lên Tây Kỳ vì kêu là « Trung phân để củng cố quốc đi thời! » (lỗ Cách Mạng mà!). Được đúng một tuần, « chiến sĩ » đã... tay không bay sang Nam Vang vì chế « đồng bào thiếu số Cao Nguyên cần lạc hậu quá lắm! ». Nhưng kinh đô Chân Lạp cũng chẳng phải nơi trú chân của khách... chiến sĩ (vì « họ ngoại cổ và bất ngoại tợn! ») nên khách lại ôm... bẹn ngược Vạn Tượng để mà lại bỏ Ai lao (vì « dân chúng cầu an quá xá! ») lộn về khu hoán xung Hải cảng!

Đến đây chắc là cái vòng luân quần thời không còn luân quần vào đâu được nữa nhè...

Làm to!

Vấn cứ lần quần vì « trang chiến sĩ của thời đại » vừa mới lại ly dị với khu vực 300 ngày — « thái độ của bọn chúng là thái độ từng khùng đi hàng hai: ăn cơm Quốc gia, nói chuyện Cộng Sản! » — ly dị để... để đi đâu bây giờ? đi đâu cho tìm ra được ĐẤT DỤNG VÕ?

Ồ hay! đã là chiến sĩ cách mạng thì ở đâu, thì lúc nào mà chẳng có đất dụng võ? Hạng Võ có cần phải trở về Giang Đông mới thì thổ được tài « răng cừ dính bết sơn dầu? » Thì chiến sĩ thời loạn này cũng vậy: ở đâu, lúc nào còn có BẤT CÔNG XÃ HỘI thì vẫn là cứ còn « đất cách mạng » Chính vì xã hội còn có những ung độ: — tên chúng là Lừng Khùng, Cầu An, Lạc hậu, Cuồng Tợn và gì gì nữa đó — nên nhân quyền mới cần đến những mặt

« Anh hùng tiếng đã gọi rằng:

Giữa đường thấy sự bất bằng nào thì?... chứ!

Bởi vậy câu chuyện ĐẤT ĐÚNG không phải là trọng đại; câu chuyện trọng đại vẫn là câu chuyện BIẾT ĐẤT ĐÚNG: Có BIẾT thì mới tìm ra được đất dụng võ.

Chúng quy vấn là vấn đề có Ý THỨC hay không về vai trò chiến sĩ của mình. Thì ở đâu, thì lúc nào chẳng... mãi võ được!

BẮT HỮ

Chương trình năm năm trừ kiến

V.ệ: chế thuốc trừ sâu bọ ở Úc đã tiến đến một mức cao nhất. Họ mới chế ra một thứ thuốc trừ kiến rất có hiệu nghiệm.

Dân Úc lập một chương trình 5 năm trừ kiến. Loại kiến nguy hiểm nhất là loại gốc ở Nam Mỹ. Mỗi năm, kiến gây thiệt hại có đến hàng tỷ mùa màng.

Thứ thuốc giết kiến này gọi là Dielidine. Người ta rắc thuốc vào tổ kiến và xung quanh tổ. Kiến ngửi mùi thuốc chỉ một lát sau là chết cứng.

(Financial Times, Londres)

Một loại giấy bao mới

Một nhà bào chế Mỹ vừa mới sáng chế một thứ giấy bao rất tiện lợi.

Giấy bằng chất dẻo, mỏng và lấp lánh. Giấy hoàn toàn không thấm nước. Giấy có đặc tính là tự bao lấy những vật mình muốn bao. Giấy dùng để gói bánh « bích quy », bánh ngọt và đồ ăn, để lâu được hàng tháng.

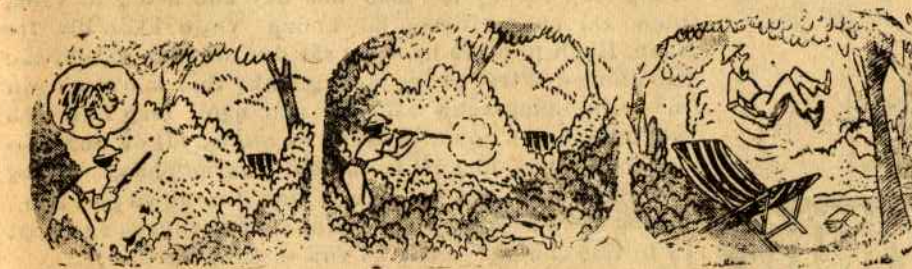
Giấy giữ cho các chất lỏng khỏi khô. Dùng giấy bao quần áo thì không sợ gián hoặc mối. Giấy bao các vật bằng thép thì khỏi sợ hoen rỉ.

Tiện lợi hơn hết là giấy có thể giặt đi giặt lại và dùng mãi mãi không rách, không hao mòn gì cả.

(Les Echos, Paris)

Báo chí Ý than phiền!

Báo chí Ý than phiền về nền thể thao Ý xem chừng có vẻ bước lùi trở lại. Từ nhật báo Europas nhận rằng về hết thấy các môn thể thao, Ý đều thất bại: Bơi xe đạp, đua ô tô, đi bộ 50 cây số ở Berne, cưỡi bóng tròn Ý thất bại đến những hai lần.

NỮ THIÊN XA

— Vẫn ở, vàng đen thế kia nhất định là cạp rồi.

NỮ THIÊN XA

— Minh phải nhậm thật kỹ. Họ được chú cạp này khoái chí lắm.

VĂN SĨ

— Ôi chừng dế ơi, ai bắt mất tinh thần tôi thế này?

Nếu mắc bệnh ho, hãy đến hãng la ve

Theo lời của các bác sĩ Áo, nếu mình bị ho tốt hơn hết là lại một hãng làm la ve tức khắc lành bệnh.

Họ tuyên bố ở hãng la ve, hơi rượu tỏa lên không và tạo trong không khí tất cả tính chất để làm dịu cơn ho của bệnh nhân.

(Paris Presse l'Int)

Lời dặn cần kíp

Ở Los Angeles, trong tờ chương trình của nhà hát Biltmore có ghi lời dặn sau đây.

« Gặp lúc động đất, xin khán giả cứ ngồi yên tại chỗ »

(Vue et Images)

Người Anh gọi nhà ảo thuật để chiến thắng giặc Mau Mau

Nhà ảo thuật danh tiếng ở đại nhạc đường Anh vừa được gọi sang Kenya để biểu diễn tài nghệ của mình trước những tù binh Mau Mau.

Jasper Maskelyne tên nhà ảo thuật ấy có tài nuốt lửa, và làm nhiều việc kỳ lạ khác. Jasper nói với những tù binh ấy biết: nếu còn lo việc ám sát phá phách nữa thì ông sẽ ngăn không cho mưa xuống, sẽ biến con trai của họ thành con gái, gà mái thành gà trống và bỏ thành bỏ rừng.

Quân Mau Mau sẽ hoảng sợ chẳng?

(Der Burger Afrique du Sud)

Islande và Bắc Đại tây dương

Chỉ có một nước dự hiệp ước Bắc Đại tây dương mà không có quân đội tham gia. Đó là nước Islande. Họ không có quân đội nhưng trong trường hợp có chiến tranh họ sẽ cung cấp cho đồng minh những căn cứ không quân rất tiện lợi...

Uống sữa hộp suốt 24 ngày

Người ta vừa tìm thấy một thanh niên Đức, 17 tuổi, cạp một bển ở Nam Phi Châu. Hồi ra thì cậu em đã trốn xuống một chiếc tàu và tìm cách đi lậu về. Em đã ở suốt 24 ngày dưới hầm tàu và chỉ uống toàn sữa hộp.

Con chó được trang sức chu đáo nhất hoàn cầu

Con chó được mặc chu đáo nhất hoàn cầu, đó là con chó giống giống Pháp. Chủ nó là một cụ nữ diễn viên ở đại nhạc hội Hope Hampton, vợ một nhà triệu phú tên là Jules Brulatour.

Con chó Fifi đó thích quần áo, còn biết cả cách ăn bận nữa. Nó có một cái áo dài rất quý giá, Thường thường nó khoác chiếc áo bành tô.

Ban đêm, chó mặc áo pyjama bằng lụa đen. Chó cũng lại thích xức cả nước hoa nữa!

XXI

TRĂNG TREO trên mái rạ, soi làn ánh sáng yếu ớt qua màn sương, sân gạch nhà mẹ Lành đông đảo quá. Lúa bay tới tả vàng khắp nẻo sân. Từng cánh tay chắc nịch đang thẳng, nên đơn lúa xoống tròn cối đá thũng. Tiếng thỉnh thỉnh đều đặn âm vang trong bầu không khí tĩnh mịch nơi thôn ồ. Mấy cô thôn nữ ti tay vào giồng tre, vắn đôi chân nhỏ bé, chà trên những đơn lúa đã đập rồi.

— Cặp đơn lúa vào kẹp khó gớm, nó cứ trật trà trật treo, lỏng lẻo quá.

— Anh cô Luyện lại bày cho cậu Phong một chút.

Anh cô Luyện quàng nốt đơn lúa đập rồi ra góc sân, từ từ tiến lại mẹ Phong. Mồ hôi chảy nhễ nhại trên làn da bảnh mắt, thân hình anh vạm vỡ, từng mũi thịt nổi cuộn cuộn trên bụng. Nở một nụ cười cợt nhả, anh chậm rãi xách đơn lúa đặt vào kẹp, quấn một vòng rồi nhẹ nhàng nhấc đơn lúa lên trước mặt Phong.

— Cậu xem đã kỹ chưa? Tôi làm lại lần nữa nhé.

— Vâng, anh làm lại lần nữa thì tôi cặp được.

— Đây nhớ: cậu đặt đơn lúa vào quấn một vòng, bắt treo ra đằng sau, thế là có thể đập được một cách dễ dàng.

Phong làm y theo, chàng cặp được đơn lúa gọn gàng, nên xuống tròn cối, hướng lại phía anh cô Luyện cười hề hã.

— Cậu Phong đập dẻo ra phết, nhưng đập mạnh như vậy coi chừng kiệt sức.

— Tôi đập như thế này cũng mệt thường thôi. Có thể trôi được năm chục đơn. Anh cô Luyện đập được một lần bao nhiêu đơn?

— Khoảng một trăm năm chục đơn.

— Nghĩa là gấp ba tôi. Anh em ơi, anh cô Luyện đập thông một lúc một trăm năm chục đơn, khủng khiếp không.

— Anh cô Luyện còn phải kể, khỏe nhất thôn.

— Khỏe nhất xã nữa ấy chứ lại... Phải không chị Lành?

— Cũng khỏe sơ sơ thôi. Anh Thao xóm bên còn đập được một lúc hai trăm đơn kia a.

Bốn kẹp lúa nên đều đặn trên cối. Lúa văng tới tả, ngập ống chân đám người đập lúa. Rơm tươi chất thành đống lớn ở góc sân, đám lúa cần đập đã vơi khá nhiều.

Những cánh tay đập xuống tròn cối giảm phần mạnh mẽ, lúa rụng tròn chung quanh cối. Chỉ còn anh cô Luyện và anh « hím » Ròn đập tay đôi, cánh tay hai người vẫn nên xuống chắc nịch. Tất cả đám bộ đội cùng mấy o thôn nữ quây đầu vào nhau đập bao đơn lúa ùn ùn chung quanh.

— Kẹp lúa cũng đã là chuyện khó, quàng lúa ra góc sân lại càng khó hơn, đến việc đập cho đơn lúa quấn tròn lấy chân để lúa còn sót rơm rơi rụng lại là cả một chuyện khó hơn nữa. Nói tóm lại, tất cả những công việc gì liên quan đến nhà nông đều khó khăn ngoài sức của người thành thị, thuộc làng lớp tiểu tư sản... tầng lớp được đám dân đồng quê quật khởi gán cho cái tên mỹ miều là: « tạch tạch sè » nghĩa là bở dãi, thối tha, của bỏ... tầng lớp phải tiêu diệt (?)

Những ý nghĩ đen tối tuần tự lướt qua óc Phong, lướt qua một cách tàn bạo mà chính bản thân chàng không muốn nghĩ thế. Đã nhiều lần Phong lý luận chỉ dẫn đến kết luận tức tối, bực dọc rồi ngã nghiêng, nghi ngờ, thần phục... để lại tiếp tục tranh đấu bản thân và kết cục không tìm thêm ra một tia sáng nào cả... vậy thì lý luận mãi mà làm gì? hành hạ lương tâm một cách vô ích... bất giác chàng lâm nhảm:

— Chiến bại... chiến bại.

Trăng sâu thăm thẳm, hun hút trong bầu trời vẩn vù, mặt trăng cũng lẻ loi đơn độc như tâm hồn chàng... đêm khuya, tiếng từng kẹp lúa nên đều đặn trên tròn cối khiến cảnh vật càng thêm u uất... Cuộc đời nhà nông gắn lấy cây lúa, đời họ cũng như cây lúa; ngắn ngủi và vất vả. Vật lộn để trả nợ đời... tương lai, sự nghiệp đặt gọn trong lòng đất lầy lội, màu mỡ hay khô héo... dĩ vãng, hiện tại cùng tương lai không vươn khỏi lũy tre xanh. Hạnh phúc và hy vọng rất đơn sơ, giản dị, chỉ cầu sao giòng đời trôi phẳng lặng, gió nhẹ thổi làm gọn ngọn lúa xanh, nắng vàng rất trên mái ngói, lung linh trên mặt nước ao tù có nhiều loang cá quẫy... tất cả hoài bão chỉ có thể thôi, tóm tắt trong hai chữ an phận... Phong cảm thấy thương họ nhiều, một tình thương vô giới hạn... nhưng có lẽ họ đang cười... một chuỗi cười rạo rức phát ra từ tâm can của những kẻ vừa và đang lên đống!

★

MỘT BUỔI SỚM như trăm ngàn buổi sớm khác nơi thôn dã, gió dịu bêu, chim riu rít hót, người và trâu

ĐỜI MỚI số 143

LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN

thùng thẳng ra đồng, Phong không tìm thấy qua một cảm giác nào mới lạ. Hôm nay là ngày tổng vệ sinh. Trên khắp nẻo đường làng, từng đơn vị một dọn dẹp. nạo cỏ, hốt phân trâu, bụi tung mù trong nắng sớm.

Phong lách xếp ván cửa, đặt ba lô thành vòng, quét nhà rồi quét sân. Xong đâu đấy, chàng ngấm lại một lượt gian phòng, sửa lại những chiếc « ba ô » chưa được ngay ngắn đoạn ngồi thư trên bậc cửa, ngáp từng hơi dài.

— Đêm qua đập lúa, khuya về còn kiểm thảo mãi đến gần sáng, sớm dậy bơ phờ như kẻ mất hồn. Đầu nặng, mắt cay, chân tay bải hoải. Đã bao đêm liền mất ngủ, rồi theo cuộc sống phăng phiu, không hề xao động, tất cả mọi hoạt động đều nhẹ nhàng như sóng gợn hồ thu... Phong chờ đợi một biến cố, một trận cuồng phong ập tới bất ngờ để xáo trộn nếp sống. Đang mê mải theo những ý nghĩ vô định thì... còi báo động rú lên... Phong bật dậy như một cái lò xo, chàng đâm thẳng ra vườn... tiếng động cơ máy bay rít lên rừng rợn, như muốn đánh tất bần không khí nào động ban mai... tất cả đều yên lặng, ai vào hố người ấy... Chờ đợi. Có tiếng xì xào:

— Ba chiếc « mèo địa ngục » (1) đang lượn vòng lớn.

— Minh đang ở trong vòng.

Có tiếng rít lên:

— Không ai được nháp nhò, đừng đây, ngồi im.

— Nó lẩn rồi, coi chừng!

— Nó đang nhào xuống.

Tiếng động cơ hú lên mạnh mẽ, ba chiếc đâm thẳng xuống như những mũi tên, đen ngòm, lớn bằng cánh phàn, mọi người hồi hộp...

— Đẹt, đẹt, đẹt... đoàng, đoàng.

Đạn réo lên, xoáy vào lòng đất. Ba chiếc đua nhau nhào lên, lộn xuống, khạc đạn như mưa. Mười lăm phút dè dặt trôi, dài như một thế kỷ.

— Nó bắn chéo cánh xẻ mây ạ. Bắn « croiser », khiếp quá, đất trút đầy đầu tao rồi.

— Nó bắn đạn lửa, Vĩnh ơi, nhà trung đội ba bốc cháy, nhà trung đội mình lợp ngói nên chỉ thủng thôi. Không hiểu thằng con nhà Phong có chạy ra kịp không? Chạm một tí thôi là tạch. Nó làm giữ quả nhỉ?

— Bớ nó, coi thường mình ghê quá. Ai lại nó xuống gần sát ngọn tre, y như là mang gậy đến gõ vào đầu tre.

— O, Hân ơi, cái gì như hai cái chày ấy kia.

— Bom hai mươi nhăm cân chứ còn gì nữa, ngày thơ thế. Đợi « lúa » rồi mảy ơi!

— Phen này nó định làm cỏ chắc,

Khởi đen bốc lên mù mịt, lửa chớp nháng kèm theo hai tiếng nổ kế tiếp long trời, đất rung chuyển, bụi đất văng rào rào, mùi thuốc súng khét lẹt.

— Bốn quả rồi.

Tiếng nổ như sấm sét liên tiếp, lửa ầm ầm... bốc lên, tiếng động cơ xa dần... nửa nỏ lấp ló. người nhón nhấc nhảy khỏi hầm, mặt mũi, quần áo bết đất... Đám chúng lếch thếch kéo nhau từ cánh đồng chạy về, mặt nhếch nhác. Họ rú lên trước nếp nhà bốc cháy... tiếng khóc than nổi lên rầm rĩ... mẹ tìm con, con tìm mẹ.

— Anh nâng chiếu thoi thóp phủ trên nếp làng tang tóc, từng đám khói xanh âm ỉ vương trong cảnh vật điêu

(1) Mèo địa ngục: một loại phi cơ tự sát lợi hại của Huê Kỳ (Hellcat).

(đọc tiếp trang sau)

ĐỜI MỚI số 143

Nước mắm PHAN THIẾT
MÀU-HƯƠNG

đủ hạng: Nhí - Nhất - Ngang
214 DIXMUDE - SAIGON

Đừng lầy lắt nữa!
SỨC KHOẺ LÀ HẠNH PHÚC TRÊN
ĐỜI VÀI BA ĐÊM ĐƯỢC UỐNG HOÀN

CỬU LONG

Ta sẽ thấy vui vẻ, hăng hái và
thích làm việc hơn trước

CỬU-LONG-HOÀN
CỦA NHÀ THUỐC VÔ-ĐÌNH-DẦN-CHOLON

KỸ-LƯỜNG và MAU LẺ lịch

NGUYỄN-TRUNG
150, RUE GIA LONG - TEL. 21.503

LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOẠN

hiu, bao tiếng nấc bật dần giữa bãi tha ma, một vài năm mồ mả mọc lên, đất đỏ như máu.

MÀN ĐÊM vừa choàng xuống, mưa rơi lâm lâm, đoàn bộ đi biển thành hàng một thoăn thoắt bước trên con đường đồng nhỏ xiu. Tất cả đều im lặng, thấp thỏm như những bóng ma:

- Trơn quá Phong ạ.
- Bám chặt ngón chân mà bước...
- Huych...
- Vô được ếch lớn hay nhỏ hử Nghi Lân?
- Lấm hết cả người rồi còn chọc.
- Lẹch...
- Mày làm gì thế Phong?
- «Vô bản đồ thế giới»

Mọi đi được độ một quãng đồng mà có đến hàng chục chàng do đường. Ban đầu họ còn chầm chọc nhau cười rúc rích, nhưng đêm khuya dần, gió thổi toi bời, xoáy vào da thịt khiến nụ cười tắt ngấm chỉ còn những tiếng xuyết xoa.

- Chân tao không còn cảm giác nữa mày ạ.
- Qua đoạn đường đồng dài đặc, đoàn quân mất dần trong lũy tre xanh.
- Tuyệt đối im lặng.
- Lệnh ban, họ truyền tin từ trên xuống dưới, chàng

này ghé sát vào tai chàng kia thì thầm Tất cả lặng thinh bước, không một tiếng nói, chỉ còn nghe tiếng chân dậm trên bùn lầy nhẹp, thỉnh thoảng một vài tiếng ho bật lên rồi tắc nghẹn trong cổ họng. Đám chủ chó trong thôn thấy động, ngửa mặt lên trời sủa rúc lên từng hồi rồi lủi mất. Đám dân chúng thức khuya ra tựa cột cổng, lơ là nhìn đoàn quân khuất dần, khuất dần...

Vết xe hằn trên đường, đất bị cày lên từng đám phơi mình dưới ánh trăng nhợt nhạt. Một đoàn thiết giáp vừa chạy qua đây, từng hàng răng sắt cắn sâu xuống lòng đất, biểu hiện một sức tàn phá lạ thường. Lối xích ngoạm sâu, lối bánh cũng lún xuống nhiều lắm, chắc đoàn xe chở quân dụng lên miền thượng Bắc. Phong lết ngang còn nghĩ thấy mùi dầu mỡ khét lẹt. Hai bên đường cỏ cháy sém, không còn qua một bụi nhỏ, tất cả đều hoang vu... vài năm mồ thấp lè tè chưa bèn cỏ năm sát nhau... những năm mồ vô chủ, nơi an nghỉ của những người vượt quốc lộ trong buổi đen tối nào.

Nhìn những năm mồ không một bông hoa, không một nén hương, Phong nghẹn ngào:

- Biết đâu ngày mai mình chẳng là một trong đám đó... Đời thăng linh vô danh, gục ngã âm thầm, không người bên cạnh, chẳng điệu văn, ai là người chứng kiến cái chết ngậm hờn bên lề quốc lộ.

(còn tiếp)

CÒN DƯ HƠN Ở NAM VIỆT NĂM XƯA

TRẬN GIẶC CÀO CÀO Ở VÙNG NAM MAROC GÂY TAI HẠI RẤT LỚN

TRONG MỘT SỐ báo trước, Đời Mới có đăng tin vắn tắt rằng vùng Souss, ở phía nam Maroc, đã bị giặc cào cào tàn phá. Tại nạn này, nước ta đã có lần gặp phải. Sau trận bão năm Thìn mà các ông già bà cả ta còn nhớ mỗi thì năm kể, xảy ra một trận giặc cào cào ở Nam Việt, phá hại mùa màng, cây cối. Tại vùng nam Maroc, mới đây, giặc cào cào gây tai hại còn lớn hơn rất nhiều.

Vùng Souss trước kia chỉ là một vùng đất bỏ hoang. Sau các nhà thực dân Pháp đem vốn đến khai khẩn, trồng trọt thành những đồn điền cam và nhiều cây có trái khác. Năm hôm trước những đồn điền tươi tốt biết bao mà chỉ năm hôm sau, cây cối hết lá, trơ trụi, đến cả vỏ cây cũng tróc ra. Giặc cào cào đã kéo qua đó và gieo rắc hoang tàn, vắng vẻ; một uế khí xông lên: mùi lá cây trộn với mùi những xác cào cào, những tên lính chiến bại trong đạo binh xâm lăng gồm có cả triệu, cả tỷ «lính có cánh».

Một thiếu phụ Pháp ở Souss viết cho báo «Paris Presse» bức thư tả trận giặc cào cào mà bà đã được chứng kiến tận mắt như sau này:

thề tưởng tượng.

Ngày 1 tháng 11: đoàn cào cào thứ nhứt bay tới tàn phá làng Ait-Melloul. Đây là một cuộc tàn phá lớn lao. Người ta tưởng chừng cả một làng không còn gì nữa; sau xét ra có tới 60 phần 100 những đất trồng rau đậu bị hư hại hoàn toàn.

Những vườn ở Saouda có 93 000 cây bị phá hại hết.

Tại Brodeux: 14 mẫu vườn lớn trồng rau nay không còn để lại vết tích gì.

Ngày 2-11 hơi yên ổn.

Ngày 3-11: một đoàn quân cào cào lớn hơn trước, kéo đến Agajage và đậu lại trên cây, ngủ luôn tại đó. Chúng nghỉ ngơi và ăn ít hơn nên cây cối bị tàn phá không đến dữ dội. Hồi 4 giờ sáng máy bay tới rắc bột có thuốc độc xuống cây cối. Hồi 10 giờ có mặt trời, những cào cào ở các cây bay ra dưới ánh nắng cho bột lạnh rồi đi ăn những bột mà phi cơ đã rắc. Chúng ăn no, bay đi nơi khác. Dân chúng đầy hy vọng vì chỉ sau một giờ «giặc» đi rồi là có thể thoát nạn.

Song hồi 1 giờ rưỡi trưa, trên trời xuất hiện một màu đỏ ghê sợ: làn

sóng cào cào ở đâu kéo đến, lớn xấp mấy lần trước. Bây giờ tôi mới bắt đầu sống trong ác mộng.

Từ đó đến lúc mặt trời lặn... thời thì cào cào không ngừng tàn phá phút nào. Có thể vì đám giặc ấy với những đám mây, hay một con sóng lớn, một biển cả cuộn cuộn lan tràn.

Nền trời nhuộm một màu đỏ, rộng không biết đến đâu là giới hạn và cao đến 2000 thước.

Giặc cào cào hạ xuống, đổ bộ lên cây cối. Già trẻ, lớn bé, chúng tôi leo lên cây, cầm gậy làm khi giới mà đập giặc. Mỗi cây 5 người leo lên mà chẳng thấm thóp gì; dầu có huy động 10.000 người trong 1 làng, cũng không chiến thắng nổi giặc. Đập được 1000 con đi nữa thì chúng kéo tới thêm cả 10 ngàn, 20 ngàn.

Đến lúc mặt trời lặn, người người kiệt sức, mới thấy rằng những cố gắng của mình là bất lực, vô hiệu. Cào cào đậu trên cây cối có cả triệu, cả tỷ. Thật là cảnh địa ngục: cây cối, nhà cửa, cột đèn, đặc một màu đỏ của cào cào; không có một chỗ nhỏ nào là không có cào cào bám, đậu. Bây giờ người ta chỉ còn có vẻ nhà nghỉ.

Cào cào bám riết vào cây cối, không chịu đi đâu nữa. Ai về nhà cũng như muốn điên dại vì tức của.

Sáng hôm sau, phi cơ lại tới rắc bột. Nhưng ai cũng thấy chẳng ăn thua gì. Đâu có đủ mà rắc cho khắp các nơi. Cào cào ở đây cho tới 2 giờ trưa. Từ sáng đến trưa, các chủ đồn điền đã chờ người đi đập cào cào với sự thất vọng trong lòng; mỗi phút, mỗi giây đồng hồ là mỗi thấy cây cối trụi thêm. Vườn tược bé nhỏ bột, hoang vắng bột lặn.

Một trận gió lớn thổi đến. Đoàn cào cào bay đi.

Chúng kéo tới làng Ouled, để nhập đoàn với toán cào cào khác đã tới trước.

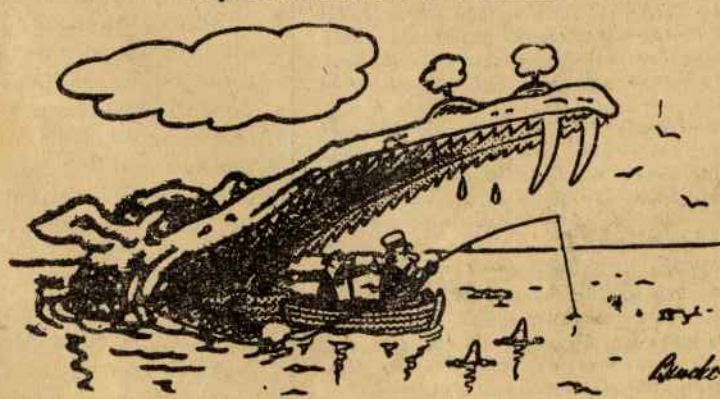
Vùng nào, chúng đã tới là không còn một cái lá trên cành.

Tại Taroudant, đám mây cào cào dài 100 cây số, dày 20 phân, tại Biougra, dài đến 800 cây số. Đó là vài điều người ta được biết rõ.

Từ ngày 1-11 tới ngày 5-11, nhiều người không ngủ được vì bị trận giặc ám ảnh đầu óc. Đồn điền của ông G, mất 30.000 cây bị ăn đến tận vỏ thân cây; những cây trồng đã 10 năm, nay trơ trụi; 3000 tấn rác phải đốt đi.

Tại nạn tàn khốc, kẻ sao cho hết.

NỤ CƯỜI NƯỚC NGOÀI

— Tôi nói với bác là chính tôi đã thấy con vật ấy. Nó to lớn như thế này này!

(Everybody's Londres)

Bình BẠN TỰ DŨ! Đừng sợ!
 Nếu quý Ngươi biết dùng ngay thuốc:
ĐẠI-ĐỨC TIÊU BAN LỘ

Là một thứ thuốc trị và
 chữa các chứng ban đỏ,
 cảm nóng và rất thần hiệu.

Thuốc **TIÊU BAN LỘ**
 có rất nhiều hiệu, xin
 nhà cho được của hiện.

ĐẠI-ĐỨC
 mới có kinh nghiệm

thực phẩm **ĐẠI-ĐỨC**
 thực phẩm con nhà

TỔNG-CUỘC: 372, ĐÔNG-KHÁNH-CHOLON
 CHI-CUỘC: 103, DELAPORTE - NAM-VANG

GIẾT CÁC LOẠI SÂU BỌ

CHỈ NHẬN
 TRÊN NÚT NÀY

AGIR

insecticide

CÓ BÁN KHẮP NƠI

SONAPHAR

102, đường M^l de LATTRE de TASSIGNY

BẠN CÓ BAO GIỜ NGHĨ ĐẾN « THÓI QUEN »

« **O** LẠI Anh ngồi cả 8 giờ một ngày mà không thấy mỏi lưng, không cần phải nằm nghỉ. Nếu tôi làm việc như anh, tôi đến ho lao sớm. »

Một ông bạn thân của tôi đã khen tôi như vậy với cả sự ngạc nhiên thán phục khi thấy tôi làm việc trong một tờ báo hàng ngày, hồi năm ngoái. Đó là một giáo sư đã dạy học 30 năm nay, tức đã bạc mà vẫn còn dẻo dai cái nghề « hồ hết rất cô đơn hòng » từ sáng đến chiều. Tôi này ngay một ý nghĩ và hỏi lại ông bạn :

— Còn anh đã già rồi mà vẫn dạy học, không thấy mỏi lưng, mỏi mắt, chẳng là điều đáng phục lắm sao ?

— Đó là thói quen, anh ạ ! Ông bạn đáp. Hai chúng tôi, một kỹ sư, một giáo sư, đã tập được những thói quen mà người ngoại quốc phải lấy làm lạ.

Tôi suy nghĩ cân nhắc : nếu trên đời, ai cũng tập được nhiều thói quen ích lợi, thì sự thành công dễ dàng biết bao. Đầu đến đối có những thói quen chưa cay mà nạn nhân cho là tại phần, tại số. Có những thói quen mà tập luyện hàng ngày sẽ

thành thói quen. Có những thói quen xấu mà mỗi ngày mỗi tập luyện cũng có thể bỏ được.

Bạn có biết danh vật Borotra thành công vì đâu không ? Vì anh tập được một cái thói quen rất ích lợi cho nghề của anh. Năm 54 tuổi Borotra còn thắng những giải vô địch quần vợt là vì từ 35 năm, anh cứ đều đều mỗi ngày tập thể dục 15 phút. Nhờ thói quen ấy mà anh giữ mãi phong độ của tuổi trẻ tráng kiện.

Văn sĩ Jean Giono từ lúc thiếu thời đã tập được thói quen mỗi ngày viết bốn trang tiểu thuyết hoặc cáo luận, không ngày nào, ông bỏ cái « tập » ấy. Do đó mà năng lực của ông dồi dào, mỗi năm ông viết được hai cuốn tiểu thuyết dài và thường có sẵn trong tủ 18 bản thảo chưa in ra.

Trong nghề nghiệp của bạn, nếu bạn tập thói quen mỗi ngày viết bốn trang tiểu thuyết hoặc cáo luận, không ngày nào, ông bỏ cái « tập » ấy. Do đó mà năng lực của ông dồi dào, mỗi năm ông viết được hai cuốn tiểu thuyết dài và thường có sẵn trong tủ 18 bản thảo chưa in ra.

Tôi khuyên anh hôm nay ngồi đọc 10 phút mai 15 phút, mỗi 20 phút, rồi lên tới nửa giờ ; nay anh tập đã thành thói

quen, tối nào cũng NGỒI đọc sách, với cây viết chì ở tay để ghi chép, đánh dấu những đoạn hay trong sách.

Tôi còn nhớ chuyện văn hào André G. de bô thuộc đũa. Ông này là người hút rặng lăm. Năm 70 tuổi, bác sĩ khuyên ông hút bớt đi, nếu không sẽ nguy tới tánh mạng.

Ngay từ bữa sau, mỗi ngày ông chỉ mua có một gói thuốc, lấy ra 8 điếu để hút trong ngày, còn 12 điếu tặng cho anh bô. Thế là ông tập quen được cái thói tốt mà chiến thắng cái thói xấu : ông hút có điếu độ chớ không hút thái quá như trước nữa.

Bạn thanh niên, bạn có bao giờ tập được những thói quen tốt và bỏ được những thói quen xấu không ? Nếu chưa, bạn thử thực hành, bạn sẽ thấy không có gì khó hết.

Tôi còn nhớ hồi trước ông Phan Khôi ghiền á phiện rất nặng. Vậy mà tháng trước, tháng sau, tôi đã thấy ông bỏ hút. Hồi ông thì ông đáp một câu cũng cợt : « Hút được thì cai được. Nếu người Pháp tự hào là tiếng Impossible không ở

trong từ ngữ Pháp thì sao là không thể nói : mấy tiếng không thể được không phải là tiếng Việt Nam. Cái gì cũng có thể

được hết. » Lát nói quá cảm đi đôi với gương mặt cương nghị của bậc đàn anh ấy, luôn luôn theo dõi tôi trên đường đời và giúp cho tôi hiểu thêm câu chữ Hán mà tôi học hồi nhỏ : « Thế thượng vô nan sự, nhân tâm tự bất kiên. »

Hồi trước tôi có biết một ông giáo trưởng mù ở Chợ Lớn. Ông đui, không thấy đường, mà vẫn đi đây, đi đó, như người sáng. Tánh tặc mạch một hôm xúi tôi hỏi ông : « Ông nhờ có giác quan thứ sáu chăng ? » Ông nọ nự cười mà đáp : « Đó chỉ là thói quen ! » Người đui bỗng thấy ánh sáng, lại đi đường một cách khéo léo hơn lúc sống trong tăm tối vì không quen với ánh sáng. Đó là trường hợp của một thiếu nữ người Anh mà một tập chí đã thuật : Có Jean Horaby 18 tuổi bị đui từ thuở mới đẻ ; một hôm có tắm nước nóng, bỗng sáng bừng mắt, lại làm có hoa mắt lên. Lúc lúc có phải nhắm mắt đi, nhờ bàn tay sờ mó làm địa bàn hướng dẫn.

Thói quen đã xếp đặt cho có trong 18 năm nay, sự cảm thông, hiểu biết một cách khác thường của con người. Nay có phải tập luyện lại hết, sống với thế giới ánh sáng. Một công việc phải tập công làm, song có vẫn cố gắng và sau cũng quen.

Đời sống hàng ngày của ta nếu là một chuỗi thói quen tốt đẹp thì chính là ta đi trên con đường hạnh phúc đó.

QUỐC GIA S.O.S

HI NHÌN VÀO cuộc diện Việt Nam người ta, dù là người Việt hay người nước ngoài, rất ngạc nhiên mà nhận ra điều sau này : Người Việt không theo Cộng rất thân thiện đối với tình hình của xứ sở mình, trong khi ấy người ngoại quốc (không theo Cộng) lấy làm ưu lự và bi quan.

Trong lúc Washington và Paris không ngớt nghiên cứu tình hình Việt Nam, thì Sài Gòn sống một cách êm đềm, và coi như vô sự. Trong lúc Thủ tướng Pháp rình rang sang bàn việc Đông Dương với nhà cầm quyền Mỹ, trong khi Tổng thống Mỹ phải đặc sứ, tướng Lawton Collins, qua Sài Gòn điều tra nội bộ Việt Nam, thì những người có trách nhiệm ít nhiều về thời cuộc coi việc ấy cũng như việc xảy ra hàng ngày.

Như thế ấy, tình trạng báo nguy mỗi ngày qua càng thêm nghiêm trọng. Phải kêu S.O.S. một cách gấp rút và mạnh hơn trước.

Trên mặt báo này đã nhiều lần chúng tôi nêu rõ lập trường của chúng tôi. Chúng tôi đeo đuổi hòa bình, thống nhất lãnh thổ và đoàn kết dân tộc. Nhưng chúng tôi xét rằng phải chống phá tất cả cái gì lừa bịp nhân dân. Hòa bình theo chúng tôi hiểu và tin tưởng phải là hòa bình cho các tầng lớp dân chúng, hòa bình dân chủ, hòa bình trong sự tôn trọng phẩm giá con người, với điều kiện bảo vệ đơn vị quốc gia dân tộc, tức là biết có Tổ quốc Việt Nam. Thống nhất lãnh thổ cùng với điều kiện kể trên, chớ không thể thống nhất xứ sở để làm chư hầu nước khác. Đoàn kết dân tộc phải là đoàn kết tất cả những người cùng giống nòi mà nhìn nhận có dân tộc Việt Nam. Người Việt Nam là bộ phận của nhân loại, nhưng người Việt Nam không phải người Nga Xô, hay người Trung Cộng, hay người Mỹ hoặc người Pháp.

Chúng tôi không chủ trương người Việt Nam vô tổ quốc và phải gia nhập một đảng quốc tế lấy một cường quốc làm Tò quốc chung cho nhân loại. Văn chủ trương dân tộc đề huề hiệp lực để xây dựng hòa bình thực sự và thịnh vượng cho nhân loại, chúng tôi ủng hộ gia nhập Mặt trận hòa bình dân chủ thế giới lấy quốc gia dân tộc làm đơn vị cộng tác.

Đối với vấn đề sống chung với các chế độ khác, dù là chế độ độc tài, chúng tôi không phản đối một cách tuyệt đối, nhưng chúng tôi chỉ chấp nhận sống chung với các chế độ khác, nếu chúng nó có thể sống chung với dân tộc Việt Nam, nếu chúng nó có thể sống chung với dân tộc Việt Nam, nếu chúng nó có thể sống chung với dân tộc Việt Nam.

ĐỪNG HOÀN TOÀN Ý LẠI Ở ĐIỀU KIỆN KHÁCH QUAN

Quốc gia S.O.S. một cách gấp rút và mạnh hơn trước.

Đối với vấn đề sống chung với các chế độ khác, dù là chế độ độc tài, chúng tôi không phản đối một cách tuyệt đối, nhưng chúng tôi đặt điều kiện sống chung, khi chưa có điều kiện cơ sở cho sự sống chung, tức là không có sống chung trên thực tế mà chỉ có nó lệ của một chế độ, thì chúng tôi chủ trương xây dựng các điều kiện ấy trước.

Như ở Pháp và Anh đảng Cộng sản không thể chuyên quyền để thiết lập trật tự Nga Xô thì các đảng khác vẫn sống chung trong nước với đảng đề tam. Vì vậy, trong nước cũng như giữa quốc tế, phải có sự cân phân lực lượng, mới có hòa bình.

Trong lúc ở miền Bắc Việt chánh quyền Cộng sản tổ chức vùng ấy chỉ với đảng Cộng sản đề tam, thì ở Việt Nam (Nam) cần góp sức toàn dân để kiến thiết một quốc gia dân chủ xã hội không có đảng Cộng sản.

Có nhận định như thế mới đương đầu được sự tràn ngập của chế độ độc tài của đảng Cộng sản đề tam. Trên đây là chúng tôi nhắc lại lập trường và chánh sách mà chúng tôi đã nhiều lần bàn đến.

Chúng tôi thường nghe chánh khách « quốc gia » đỡ điều kiện khách quan ra nói với một tinh thần ý lại. Điều ấy làm cho chúng tôi thêm lo, và chính tinh thần ý lại nơi sức người ngoài giúp mình đã làm cho người mình kém tinh thần tranh đấu, kinh địch, và chia rẽ nhau. Trên mặt báo này cũng đã có lần chúng tôi đặt vấn đề xây dựng chủ lực, vì có chủ lực mới thiến dụng được ngoại viện. Nếu nội bộ Việt Nam không vững thì không ai giúp mình được, dù là họ có thiện chí đến đâu.

Ý lại ở điều kiện khách quan là rước tai hại cho mình.

Ông R. Aron, một người chống đảng cộng sản đề tam một cách quyết liệt, như lúc ông Mendès France sang Washington, cũng sang Mỹ, có viết trong « Le Figaro » ngày 18-11 như

thế này : « Ở Âu Châu người ta sợ một cách không đúng rằng vì nội chiến mà T.Đ.Đ. thống Eisenhower và Quốc vụ khanh Foster Dulles sẽ không nghĩ tới cuộc điều đình với Nga Xô. Ai ai cũng cho rằng Nga Xô sẽ điều đình... »

Thế có nghĩa là một ngày gần đây Mỹ không còn phải lo đỡ đầu nước này nước nọ chống cộng. Ta đừng thấy tướng Collins sang điều tra tình hình Việt Nam mà cho rằng thế nào Mỹ cũng không bỏ rơi Việt Nam. Họ không bỏ rơi ta là khi nào ta có lo tự cứu, có chủ lực của ta. Chắc một việc là sẽ không có vấn đề Triều Tiên : người Mỹ sẽ không đổ bộ binh đội tiếp viện Việt Nam một khi Việt Nam bị xâm lấn, bởi vì dân chúng Mỹ muốn sống êm đềm, không muốn có chiến tranh, và « quen sống bên cạnh một võ trụ huyền bí nghịch với họ » (lời của ông Aron).

Chúng ta không nên tưởng rằng nước ta là trung tâm điểm võ trụ, mất Việt Nam là cả thế giới sẽ bị cộng sản hóa. Các cường quốc rất có thể không giúp đỡ ta nữa, một khi họ có thể xử êm với Nga Xô. Tuy nhiên nếu chúng ta xây dựng nội bộ, làm cho ta có chủ lực xứng đáng, và xứng đáng cả về hai phương diện chánh trị và quân sự, thì cường quốc sẽ đua nhau mà tiếp viện chúng ta, vì chúng ta sẽ giúp họ mà giữ thế quân bình quốc tế. Cái nhờ yếu của nước ta sẽ là cái nhờ yếu có nguyên động lực.

Chúng ta nên đề ý lời tuyên bố của tướng Collins tại Saigon ngày 17-11. Ông bảo « điều cần thiết là tất cả phần tử (quốc gia) phải chung sức làm việc. Chánh phủ Mỹ và tôi sẽ cố gắng giúp đỡ một chính phủ liên hiệp. Nếu chúng ta tấn công (nỗ lực) đi khác hướng nhau thì không có sự viện trợ nào của Mỹ có thể có hiệu quả được ». (Căn cứ ở báo New-York Herald Tribune).

Đó là tướng Collins cho ta biết rằng chúng ta còn chia rẽ, không nhất trí, thiếu thực lực, và dù Mỹ có giúp đỡ một cách dồi dào đi nữa mà tự ta không biết lo cứu lấy ta, thì Mỹ viện sẽ không thành vấn đề.

Báo Le Monde ngày 20-11 cho rằng quan điểm của Mỹ và Pháp khác nhau ở chỗ : « Mỹ muốn thấy các phần tử đại diện quần chúng tham dự chánh quyền (Việt Nam), như thế họ sẽ ngăn được Cộng sản ở Việt Nam còn phía Pháp thì người ta muốn giữ lại bàn ghế ở Nam cũng như ở Bắc Việt. » Ý kiến của báo Le Monde phản ánh ý kiến của giới tiếp cận chánh quyền Pháp, rất là tai hại.

Họ kể như « tàu đã chìm, chỉ mong vớt đồ ».

Nếu tin của báo Paris-Presse (12-11) đúng sự thật thì « ông Mendès France có tổ bày một chương trình hành động chánh trị, kinh tế và xã hội cho Việt Nam » với hai ông Eisenhower và F. Dulles, — thì cũng là tốt cho ta phần nào.

Tuy nhiên, người Việt Nam không quên rằng sáu năm qua, năm nào cũng có câu chuyện Pháp Mỹ hội đàm đặt vấn đề Việt Nam. Nghĩa là họ không thống nhất được ý chí và hành động ở Việt Nam ; Pháp Mỹ chia rẽ một, phe « quốc gia » chia rẽ hai. Tình trạng rắc rối ngày nay vốn do sự bất đồng sách lược một phần lớn vậy.

Nói tóm lại, ta không thể hoàn toàn ý lại ở điều kiện khách quan. Trước hết ta phải nỗ lực xây dựng nội bộ, xây dựng với sự đoàn kết các đảng phái trên lập trường dân tộc. Dù khó khăn cho mấy, và phải nhượng bộ lẫn nhau đến đâu, các đảng phái không thể không đoàn kết. Không nhận ra lẽ ấy là không giác ngộ tình thế nguy ngập đang chờ các đảng phái trước hết.

Có đoàn kết rồi mới nói được tranh thủ ngoại viện, mới đặt được vấn đề chánh quyền. Trong đoàn kết, điều tối cần là phải tập trung phương tiện tranh đấu, và nỗ lực phải hướng về mục tiêu nhất định.

Mỗi một giờ qua là mỗi nguy càng thêm thất chặt. Phải gấp rút đoàn kết để tranh thủ thời gian.

Trần-Van-An
(Hải ngoại 20-1-54)

I. — CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES ET POLITIQUES

UN « nationalisme économique » ne se justifie que s'il est conçu, d'abord, dans une préoccupation sociale, en présidant à la mise en œuvre de l'équipement du pays pour l'affirmation parallèle de son indépendance politique.

Les conditions favorables au développement économique sont d'ordre physique et humain : richesse du pays et population laborieuse, fièvre du patrimoine national, sans esprit de conquête aventureuse, mais aussi sans esprit de subordination.

L'unité géographique et les ressources naturelles doivent permettre l'unité économique, l'unité morale, et partant, l'unité politique.

L'avenir de l'industrie vietnamienne a sa source dans les richesses de son agriculture : développer celle-ci en équipant rationnellement les producteurs et en les éduquant, fera croître les industries locales.

Une politique éclairée de décentralisation et de coordination maintiendrait l'équilibre économique en évitant la concentration des capitaux issus des produits agricoles donnés à la transformation et en pénétrant géographiquement dans toutes les couches profondes d'une population active et apte à des efforts nouveaux.

L'utilisation de la machine doit développer sans le détruire un système économique désuet — les moyens modernes entraîneront automatiquement l'évolution des groupes sociaux par l'affirmation des valeurs humaines utiles à la nation sans élever de nouvelles séparations entre les classes.

Un outillage moderne mis à la portée de la population accroîtra les initiatives artisanales.

La répartition géographique des centres agricoles et industriels garantira l'auto-défense et entraînera la création d'un solide réseau de communications.

Par ailleurs, le « nationalisme économique », par l'intervention éclairée du Gouvernement, ne verra pas se produire, dans un pays riche de possibilités, les erreurs du capitalisme industriel qui, avec ses villes monstres tentaculaires, dépendant de l'extérieur et empiétant sur le pays

ESQUISSE D'UN PROGRAMME D'EQUIPEMENT DU VIET-NAM (III)

TRẦN VĂN CANG

Architecte, Directeur Administrateur de la Société d'Etudes du Développement Economique du P.M.S.

par ses énormes concentrations d'usines, entraînerait dans le tourbillon des machines, les gestes, les pensées des hommes et amènerait des crises de sous-consommation dans une pléthore de production.

La seule centralisation concernera les produits agricoles et les produits transformés constituant ainsi une réserve intérieure dans un souci de prévoyance sociale, et un stock de compensation pour le commerce extérieur.

Le Gouvernement aura l'initiative des productions d'ensemble, conformes à l'économie générale. Il aura par suite, la coordination des activités commerciales, comme il aura celle de la prospection géologique, celle de la formation professionnelle et celle du financement.

Le financement de la mise en œuvre doit rester une initiative gouvernementale et la richesse naturelle du pays garantira les investissements de départ.

La nationalisme économique doit intervenir pour l'utilisation des capitaux intérieurs en évitant rigoureusement la thésaurisation des individus ainsi que la concentration des moyens financiers dans des oligarchies privées, sous peine de troubles sociaux découlant de la méconnaissance de la justice sociale.

La concentration des capitaux les empêche souvent de circuler en les fixant à l'intérieur ou à l'extérieur du pays, leur confère une puissance po-

litique indirecte et une autorité qui ne sont pas toujours compétentes. Ce sont là, les dangers de l'économie monétaire, dont le principe devrait être de faciliter les échanges en évaluant exactement et donnant ainsi tout son sens aux marchés intérieurs et extérieurs.

La puissance sociale des capitaux groupés dans quelques mains, tend à provoquer les réactions de la masse des producteurs de base qui risquent de perdre l'indépendance de leurs activités et leur stabilité.

CONCLUSION

LE PROJET d'équipement, en améliorant les techniques de production et en satisfaisant les besoins locaux a donc un but social : celui de défendre et de maintenir la primauté de certaines valeurs morales, familiales, dans lesquelles la condition humaine paraît amoindrie et sans fond.

Si un tel effort demande l'initiative des hommes d'Etat, sa réussite et sa prospérité résident dans la cohésion de toutes les bonnes volontés.

La pacification du pays est une œuvre indispensable mais elle demeurerait sans portée morale ni matérielle durable si elle ne déterminait pas en même temps une prospérité solidement établie et la confiance dans l'avenir.

L'élaboration et la mise en route du programme proposé apporterait sans réserves, la paix dans les esprits et dans les cœurs. C'est un devoir urgent pour tous ceux qui désirent répondre aux aspirations profondes d'un jeune Etat libre et souverain.

Bán

Bán xe SIMCA 9, ARONDE, Série 1953, còn tốt, giá phải chăng, miền trung gian.

HỒI : 96, đường Co colonel Grimaud, (Trước chợ Thái Bình). Chiều thứ bảy, và ngày chúa nhật.

ĐỜI MỚI số 143

PHÁC HỌA MỘT CHƯƠNG TRÌNH TRANG BỊ XỬ SỞ (III)

của TRẦN VĂN CANG

Kiến trúc sư, Giám-đốc Hội Nghiên-cứu Phát-triển Kinh-tế miền Cao Nguyên

III. — NHẬN ĐỊNH KHÁI QUÁT VÀ NHẬN ĐỊNH VỀ CHÍNH TRỊ

MỘT « Chủ nghĩa Quốc gia kinh tế » chỉ có thể đứng vững nổi khi nào có được quan niệm ở trong khuôn khổ của sự lưu tâm đến phương diện xã hội của quốc gia thời, sự lưu tâm này phải được bộc lộ ra ở sự vận dụng việc trang bị xử sở để đồng thời xác nhận nền độc lập chính trị của quốc gia.

Những điều kiện thuận lợi cho cuộc phát triển kinh tế đều thuộc về hai mặt vật lý và nhân sinh : đất đai thì giàu có và dân cư thì chăm chỉ lại tự hào về di sản của tổ quốc, tuy không có óc xâm lăng mạo hiểm nhưng cũng thừa chi bất khuất.

Mỗi nhất trí về địa lý và mọi nguồn nguyên liệu thiên nhiên tất phải gây ra mỗi nhất trí về kinh tế, về tinh thần và, do đó, về chính trị.

Tương lai kỹ nghệ Việt Nam bắt nguồn từ mọi tài nguyên về nghề nông : để phát triển nghề nông bằng cách trang bị và giáo hóa hợp lý các người sản xuất thì tất sẽ làm cho mọi ngành kỹ nghệ địa phương có cơ tăng gia được.

Một chính sách phân quyền và phối hiệp sáng suốt tất nhiên sẽ giữ được sự quân bình về kinh tế bằng cách tránh sự tập trung tư bản, vốn xuất sinh từ các nông sản đã qua guồng máy kỹ nghệ biến hóa, và bằng cách thâm nhập về mặt địa lý vào mọi tầng lớp sâu xa của đám dân cư vừa cần cù vừa dư sức chịu đựng mọi nỗ lực mới mẻ.

Sự xử dụng máy móc phải làm phát triển hệ thống kinh tế cơ hủ mà không phá hoại hệ thống đó — bao nhiêu phương tiện kiến kim nhất định sẽ lôi cuốn nổi cuộc tiến hóa của mọi thành phần xã hội bằng cách xác định các giá trị nhân sinh ích lợi cho quốc gia mà không gây ra mọi nỗi ly gián mới mẻ giữa các giai cấp.

Một nền dụng cụ tân thời đem đặt ĐỜI MỚI số 143

vào tay khắp mặt nhân dân sẽ làm tăng gia sáng kiến thủ công lên.

Rồi đến sự phân phối về mặt địa lý các trung khu canh tác và kỹ nghệ sẽ đảm bảo cho sự tự vệ quốc gia và gây ra sự tạo tác nên một mạng lưới giao thông vững chắc.

Vả lại, « chủ nghĩa Quốc gia kinh tế », nhờ có sự can dự sáng suốt của Chính Quyền, ở trong một xứ sở sẵn khả năng thì tất sẽ không phạm vào những lầm lỡ của chủ nghĩa tư bản kỹ nghệ. Chủ nghĩa này, với những đô thị khổng lồ vừa bóp ngạt các vùng lân cận, vừa lệ thuộc vào ngoại cuộc lại vừa tràn lấn xứ sở bằng những khu tập trung công xưởng đồ sộ, tất sẽ làm quay cuồng tư tưởng và hành vi của con người ở trong cơn lốc của cơ khí, và gây ra mọi cuộc khủng hoảng tiêu thụ quá kém ở giữa một nền sản xuất quá thừa.

Chỉ riêng có các nông sản và hóa sản là sẽ được tập trung thôi, do đó gây nổi một nguồn dự trữ ở trong nước để phòng vào việc cấp trợ xã hội, và gây nổi một kho bù trừ cho nền ngoại thương.

Chính phủ sẽ nắm lấy sáng kiến về mọi ngành sản xuất tổng thể, phù hợp với nền kinh tế chung. Do đó, chính phủ sẽ có quyền phối trí mọi hoạt động thương mại, cũng như sẽ có quyền tìm mỏ, có quyền đào tạo nghề nghiệp, và có quyền về việc cấp vốn.

Việc cấp vốn cho cuộc khởi công phải là sáng kiến của chính quyền mới được, và tài nguyên thiên nhiên của xứ sở sẽ đảm bảo cho mọi việc xuất vốn trong lúc sơ khai.

Quốc gia kinh tế phải can thiệp vào việc xử dụng các nguồn tư bản nội bộ bằng cách nghiêm ngặt ngăn ngừa sự tích kim của từng cá nhân cũng như sự tập trung phương tiện lý tài vào tay những nhóm tư nhân trọc phú, nếu không sẽ xảy ra đủ thứ xáo loạn xã hội bắt nguồn từ sự phủ nhận nền công lý xã hội.

Sự tập trung tư bản thường hay

ngăn cản không cho tư bản lưu hành, bằng cách chôn vốn ở trong hoặc ở ngoài xứ, do đó phó cho tư sản một uy thế chính trị gián tiếp, và một uy quyền thường thường vẫn là bất lực. Đó là mọi hiểm nghèo của nền kinh tế tiền tệ mà nguyên tắc bao giờ cũng phải làm cho mọi sự trao đổi được dễ dàng bằng cách đánh giá đúng đắn cho thị trường ở

trong và ở ngoài nước, có thể thì mới xứng với ý nghĩa của nó.

Nguồn uy thế về xã hội của các món vốn, tập trung vào tay một vài người, vẫn khuynh tới sự gây ra mọi phản ứng của đám đông các nhà sản xuất cơ sở, do đó có nguy cơ làm mất sự độc lập về hoạt động của họ và luôn thể làm cho đời họ rất bất bình.

KẾT LUẬN

VẬY THÌ dự án trang bị xử sở, bằng cách cải thiện mọi kỹ thuật sản xuất, và bằng cách thỏa đáp mọi nhu cầu địa phương, thế là có nhằm một mục tiêu xã hội : là bảo vệ và duy trì địa vị ưu thắng của ít nhiều giá trị tinh thần, ít nhiều giá trị gia đình trong đó thân phận con người xem ra có lẽ bị suy giảm và không có cơ sở gì.

Vì bằng một công trình cố gắng như thế đành rằng phải cần đến sáng kiến của giới Chính Khách, song sự thành công và sự phát triển của công cuộc này vẫn căn cứ cả ở sự cố kết của mọi thiện chí.

Đành rằng cuộc bình trị xứ sở vẫn là một công cuộc cần thiết song công cuộc đó sẽ không đưa tới một tầm vọng tinh thần và vật chất nào lâu bền được nếu đồng thời nó không quyết định nổi một nền phồn thịnh vững vàng và một niềm tin tưởng vào tương lai.

Sự khởi thảo và sự khởi công cái chương trình đề nghị ra ở đây nhất định là sẽ mang đến cho nhân dân sự thanh bình trong trí lực và trong tâm tư của mọi người. Và đó cũng là một nhiệm vụ cấp bách của khắp mặt ai ai hằng mong muốn thỏa đáp cho mọi hoài vọng sâu xa của một Quốc gia tự do và tự chủ còn ở thời kỳ trứng nước.

KỶ SAU :

Đi sát thực tế xứ sở để kiến thiết quốc gia

NHỮNG GIỐNG CÁ LẠ

MAURICE CONSTANTIN WEY-NER vừa cho xuất bản một cuốn sách nhan đề: « Đời sống của loài cá ».

Tác giả đã dành nửa đời mình trong nghề đánh cá; nửa đời lo việc viết lách về rừng núi, về đồng nội, về phương cách đánh cá và cách ăn thịt cá.

Cá cũng như chim: chỗ nào có nước thì có cá; nơi nào có khí trời là chúng ta bắt gặp giống chim. Biển cá chiếm 3/4 diện tích quả địa cầu, chưa kể nước ở sông, hồ, suối...

Trước hết, cá là động vật có xương sống, nguồn gốc loài cá cũng rất xưa. Người ta ước chừng thì loài cá đã có 300 triệu năm về trước.

Mặt nước rộng mênh mông Những giống ở dưới nước nhiều hơn giống ở trên cạn và chia ra vô số loài khác nhau.

Trong thế giới loài cá, có lắm chuyện kỳ lạ. Giống cá thu chỉ xuất hiện lên mặt nước sau khi mặt trời đã tắt. Cá lên xuống tùy theo ở sự chuyển vận các sinh vật nhỏ dùng làm món đồ ăn của cá.

Nước ở vùng xích đạo trong sáng. Cá lượn giữa những tầng san hô. Cá mang những màu sắc kỳ lạ hòa hợp với màu của đá, của cát, rong biển và những giống vật khác. Có thứ cá có màu sắc như cát.

Có giống cá có răng như người

Có người tưởng rằng giống cá Sole (cá lòn bơn) có bụng trắng, lưng xám, hai mắt để nhìn. Không đúng. Lúc cá sống gần đáy nước, nửa thân mình của nó gần cát, và màu sắc như cát, nửa trên thì trắng. Cá cũng không thể nhìn thấy bằng cả hai mắt. Mắt gần cát có thể nhìn thấy được, còn mắt trên tuy mở nhưng không nhận

ra gì cả. Miệng cá cũng chịu một sự thay đổi.

Có giống cá có mỏ cong để « ăn » cỏ. Có loại cá răng nanh, răng chó, răng hàm, giống hết như người.

Cá gáy hoặc cá bống, cá mè... ở ao hồ, không có hàm răng rõ rệt, nhưng những lớp xương sắp đặt giống như hàm răng.

Vậy cá giúp cho cá trong nhiều công việc, trừ việc bơi. Chính cái đuôi mới làm cho cá bơi được dễ dàng trong nước. Vây ở lưng giữ cho cá ở mực thẳng bằng. Hai vây ở ngực giúp cho cá « đi » ở dưới đáy biển.

Có loại cá ở trong những sông ngầm hoặc ở dưới đáy sâu lại không trông thấy gì cả. Những sinh vật nhỏ, món đồ ăn của cá, cũng mù luôn..

Có giống cá vừa là cá đực vừa là cá cái. Có giống, trong một thời kỳ là giống đực, một thời kỳ khác lại là cá cái.

« Tình duyên » loài cá

Có nhiều loại cá, trong thời kỳ sinh nở, khoác lớp vảy vô cùng sắc sảo. Các thi sĩ bảo là cá mặc « áo mùa cưới ». Sự thật không phải như thế! Trước mùa sinh nở, cá sản xuất nhiều kích thích tố. Không phải những con đực có màu sắc sặc sỡ mà làm cho con cái đề ý. Cá cái không đề ý đến bộ lông bên ngoài.

Có giống cá, con đực và con cái ăn đồ ăn khác nhau. Con đực có những răng nanh, con cái răng hàm.

Có giống đẻ trứng, có giống đẻ con. Có giống trong lúc đẻ con nhảy khỏi mặt nước tung con lên không rồi lại lặn xuống nước. Cá con lẹ làng mở vây và « nhảy dù » xuống mặt nước.

Cá giống xây tổ ở trong thời kỳ sinh nở. Con đực làm nhiệm vụ canh

gác cho con cái. Thường thường cá đực dùng vây để đào xuống cát một cái lỗ cho cá cái nằm. Có khi tổ cá làm bằng rong rêu, sạn đá, hay những thứ cây mọc dưới mặt nước. Có giống cá nhả ra một thứ giầy như chỉ, dùng để cột lấy những vật liệu thu góp xây tổ vào vỏ hoặc đá.

Có giống cá có nhiều « vợ ». Cá đực mời nhiều cá cái đến thăm tổ của mình.

Có loài cá, trong thời kỳ sinh nở, con đực ngậm hết cả trứng vào miệng, đợi đến lúc trứng nở ra con. Lẽ dĩ nhiên, trong thời kỳ ấy, cá đực không ăn uống gì cả.

Có giống sắp đặt gọn gàng buồng trứng, để vào vỏ sò hoặc vỏ hến và đứng canh cho đến lúc trứng nở ra con.

Loại « cá chày » kỳ lạ hơn nữa. Để xong, con cái tìm con đực để ăn thịt. Và nếu con đực tìm cách trốn thoát được thì lại tiếp tục xây dựng cuộc đời với một người bạn đường mới khác.

Có giống cá tìm chồng bằng những cuộc dạo chơi. Cá cái lách ý con đực nào thì rủ đi chơi. Vây kẻ vậy, cặp vợ chồng vừa dạo vừa hưởng tuần trăng mật. Trong lúc ấy có lắm cá đực đi hộ vệ với hy vọng sẽ được cá cái mời dạo chơi.

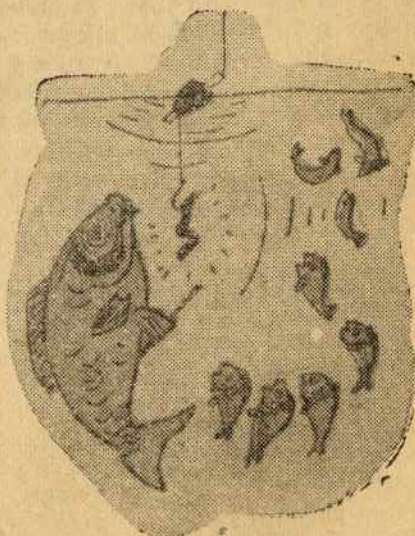
Có giống, con đực nhỏ thua con cái đến 10, 12 lần; nó sống ăn bám vào con cái và luôn luôn không rời khỏi « vợ ».

Có giống tỏa ra ánh sáng. Người ta không hiểu cá tỏa ánh sáng để mở đường đi hay là báo hiệu cho người bạn đồng hành đề ý.

Có giống tuy tỏa ra ánh sáng nhưng lại mù.

Thế giới loài cá còn lắm chuyện kỳ lạ nữa...

THÈ LOAN sưu tầm

Thư từ, bài vở xin gửi về Tòa Soạn, 117 đại lộ Trần Hưng Đạo - Chợ Quán. Điện thoại 793 Chợ Lớn

— Nhà báo không có lệ trả lại bản thảo.

— Bài viết về tòa soạn xin nhớ viết lên một mặt giấy.

— Các bạn nhớ cho biết địa chỉ riêng ngoài biệt hiệu thường ký dưới bài.

CHIÊM THÀNH sụp đổ lối đường cho Người thắng tiến « viô » chiếm vựa thóc xúc tích nhất Đông Nam Á, là miền hạ bạn sông Cửu Long: nước Chân Lạp tới khoảng giữa tk XVII đã thành một mục tiêu cho cuộc phát triển của dân Việt.

Vì, nếu về khoảng trước sau kỷ nguyên Tây

Lịch, trung châu Sông Hồng đã là nơi trung tụ của giống Người Lạc Việt, rồi bỏ miền lam sơn chướng khí hai tỉnh Quảng Đông, Quảng Tây, kéo từ Phúc Kiến xuống « thực dân » triển sông Nhị, thì tới đầu t.k. XVII sức bành trướng của lớp dân thừa thãi sinh khí ấy đã thúc vạm vạm nông dân « cần cù vào bạc đàn anh hoàn vũ » theo gót chúa Nguyễn, cuộn cuộn như nước vỡ bờ, « chảy » về miền Đồng Nai, Bát Sắc.

Hơn nữa, nếu Hồng Hà đã là huyết quản tập trung được mọi chất máu tốt trút từ Vân Nam đổ xuống Vịnh Hạ Long tầm bờ cho người dân Bắc Việt, thì Cửu Long Giang xưa rày vẫn là thực quản « nuốt » đủ các thứ máu mè bồ bèo, vơ vét được từ Tây Tạng bằng giá, qua Ai Lao sầm uất, qua Chân Lạp phồn thịnh để làm giàu cho khoanh tạm gác phi nhiều chưa từng thấy ở trên thế giới này, là khu Bà Rịa — Cà Mau — Hà Tiên, nghĩa là miền Thủy Chân Lạp.

Cho nên, miếng mồi ngon đó khó lòng lột khỏi mắt Con Người đã phiêu lưu, mạo hiểm lại sẵn tinh thần chiến đấu như dân Việt được: với sức thúc đẩy của Hán tộc, với khả năng canh tác cổ truyền và với sự đòi hỏi của đời sống thương mại chớm phát vào đầu tk XVII, người dân Việt bắt buộc phải « diệt » Chăm và « nuốt » Miên, bằng không thì một là phải « rẽ » sang Ai Lao (như từ cuối tk XIX sang đầu XX), hai là sẽ... chết ngạt.

Mà Người thì Người chưa hề có chịu chết ngạt bao giờ, nên Người mới

« MỞ BẮT NAM VIỆT VÀ GIAO THIẾP VỚI CHÂN LẠP. — Nguyên nước Chân Lạp ở vào quãng dưới sông Mê Kông, có lắm sông, nhiều ngòi, ruộng đất thì nhiều mà nước Nam ta thường hay mất mùa, dân tình phải đói khổ luôn, và lại vào lúc chúa Nguyễn chúa Trịnh đánh nhau, (1)

ĐỜI MỚI số 143

TIẾN VỀ PHƯƠNG NAM

(trong cảnh rạch đôi sơn hà)

(II)

Gửi phái viên bốn nước Pháp, Lào, Miên, Việt đang hội nghị ở Ba-Lê

cho nên nhiều người bỏ vào khẩn đất làm ruộng ở Mô Xoài (Bà Rịa) và ở Đồng Nai (nay thuộc Biên Hòa).

« Năm mậu tuất (1638) vua nước Chân Lạp mất rồi, cháu tranh nhau, sang cầu cứu bên Chúa Nguyễn. (2) Chúa Nguyễn bấy giờ là chúa Hiền sai quan đem 3.000 quân sang đánh ở Mối Xuy (nay thuộc huyện Phước Chánh, tỉnh Biên Hòa) (3) bắt được vua nước ấy là Nặc Ông Châu đem về giam ở Quảng Bình một độ, rồi tha cho về nước, bắt phải triều cống và phải bênh vực người An-nam sang làm, ăn ở bên ấy.

« Năm Giáp Dần (1674) nước Chân Lạp có người Nặc Ông Đài đi cầu viện nước Tiêm La để đánh Nặc Ông Nộn.

« Nặc Ông Nộn bỏ chạy sang cầu cứu ở đình Thái Khang (nay là Khánh Hòa). Chúa Hiền bèn sai cai cơ đạo Nha Trang là Nguyễn Dương Lâm cùng với Nguyễn Đình Phái làm tham mưu đem binh chia ra hai đạo sang đánh Nặc Ông Đài, phá được đồn Sài Côn, rồi tiến quân lên vây thành Nam Vang. Nặc Ông Đài phải bỏ thành chạy vào chết ở trong rừng, Nặc Ông Thu ra hàng. Nặc Ông Thu là chính đồng con trưởng cho nên lại lập làm chánh quốc vương đóng ở Long Úc, để Nặc Ông Nộn làm đệ nhị quốc vương, đóng ở Sài Côn, bắt hàng năm phải triều cống ».

Như vậy là một phần lớn đất Chân Lạp đã lọt vào vòng ảnh hưởng của Việt Nam.

Tại sao có được sự lạ đó ?

Tại sao, so với Việt Nam thì từ t.k. VII đến t.k. XI nhất định là Cao Miên tiến hơn về đủ mọi mặt chính trị, quân sự, kinh tế và văn hóa — nhất là về văn hóa (chứng cứ; việc

xây dựng kỳ quan quán thế là lâu đài Đế Thiên, Đế Thích) — thế mà đến t.k. XVII lại chịu « cầu cứu » đến Việt Nam để giải phóng cho mình thoát khỏi ách Tiêm La ?

Tại sao vậy ?

Hà không phải rằng: chủ quan mà nói thì, về mặt kinh tế, đời sống vật chất của dân Miên để dang quá nên

tinh thần người Miên đâm ra ủy mị (cầu an và hưởng thụ), và về mặt nhân chủng và chính trị thì dân Miên là một chi nhánh giống Dravidiens (Ấn Độ) lạc loài sang mắc kẹt ở giữa hai gọng kìm rất khỏe (là giống Thái ở Xiêm và giống Việt). Hơn nữa luôn mấy thế kỷ liên tục đầu dưới ách áp bức của giai cấp thống trị độc đoán xa hoa vô độ (nên mới xây dựng nổi khu Angkor I) thành thử sinh khí của nhân dân dần dần thui chột tẻ liệt mãi đi cho đến lúc kiệt quệ thì vừa gặp ngày lớp lớp chiến sĩ của họ Nguyễn đã mãnh liệt như kia (diệt Chiêm Thành phía Nam bắt phân thắng bại với chúa Trịnh phía Bắc) lại rảnh tay chinh chiến dồn cả sức sống phùng phục uà cả về vùng Thủy Chân Lạp thì hiềm nào mà Miên chẳng phải cúi rạp lại hàng ?

Đó mới là lý do chủ quan.

Còn lý do khách quan thì miên phải dài dòng mới thấy rõ là dân Việt đang xung mẫn về mọi mặt kinh doanh, đang dục dật về kinh nghiệm chiến đấu, lại được cả một thế hệ lãnh tụ già giặn như họ Nguyễn, gặp hồi đang lên thì nguyên một việc đặt Nặc Ông Thu (dòng con trưởng của bên địch vừa đầu hàng) làm Chánh quốc Vương — tức là làm bù nhìn —, còn Nặc Ông Nộn (kẻ cầu viện đến mình giải phóng) đem làm Đệ Nhị Quốc Vương — tức là làm chân tay đắc lực của mình — nguyên một việc « tỏ chức chính quyền » đó cũng đủ biết nhà Nguyễn hồi đó « cao tay ăn quyết » lắm rồi.

KỶ SAU :

MỘT KỶ TÍCH

- (1) Chỉ mới là lý do phụ thôi.
- (2) Giữa lúc Nguyễn Trịnh đánh nhau kịch liệt vào khoảng thế kỷ 17, sức của Nguyễn mạnh đến đâu mới đối phó được nổi cả đôi bên như vậy.
- (3) Tức là cất quân qua toàn cõi Chiêm Thành, lúc đó đã bị coi như thuộc quốc của Việt Nam.

CÔ TUYẾT MINH KHÔNG QUÊN CÁC EM NHI ĐỒNG

...vẫn còn thích cười khanh khách trước máy vi-âm

ĐẠO còn được nghe đài phát thanh Hà Nội, hẳn các bạn không quên chú ý đến phần nhi đồng vào mỗi buổi trưa thứ năm?

Đúng thế, ai ai cũng mến, cũng thích nghe tiếng hát thanh thanh, tiếng cười khanh khách, tiếng nói liu liu lững lờ của các em qua làn sóng điện. Nhất là được nghe tiếng giới thiệu cử «ngọt như mía lùi» của cô «phụ trách» và thỉnh thoảng có tiếng cười góp của cô ta cũng không kém phần «nín nín nường».

Cô «phụ trách» ấy là cô Tuyết Minh. Cô Tuyết Minh lại còn là một nữ danh ca tên tuổi được rất nhiều cảm tình với thính giả, nhất là đối với giới học sinh đất Bắc.

Trong lúc vui câu chuyện với tôi cùng một người bạn đến thăm cô, cô nói rằng:

— Các bạn học sinh mến tôi lắm. Vì có lẽ cuộc sống của con người tôi, cho đến giọng hát của tôi gần họ nhiều hơn cả. Nhất là dạo ấy các chị ở Trưng Vương (hì muốn làm quen. Một ngày «phải» nhận hàng bao nhiêu lá thư, và phải tiếp không biết bao nhiêu là các bạn.

— Chắc cô bức mình lắm nhỉ?

— Nói là bức mình thì cũng quá đáng vì chẳng có gì là bức cả. Một khi mà họ «yêu mến» mình vì nghệ thuật thì chuyện «đến thăm» là chuyện không lạ. Và lại đó còn là một phần thưởng xứng đáng cho mình nữa, để mình luôn luôn chú ý đến phần trau dồi nghệ thuật. Vì vậy nên tôi rất vui vẻ, nhả nhặn với tất cả các bạn.

— Vào Sài Gòn này, cô đã «bị» cái nạn tiếp bạn như vậy chưa?

— Tôi chưa được hân hạnh ấy, có lẽ chưa quen, hay là ngoài Bắc khác trong này. Nhưng tựu trung con người mang tiếng là nghệ sĩ phải sống ôn hòa để gây được nhiều cảm tình nồng hậu.

Người bạn tôi quen biết cô từ dạo ở ngoài Bắc, nên hỏi:

— Thế nào? vào trong Nam này

chị Tuyết Minh định giải nghệ Lay sao mà khi nãy chúng tôi vào nhà gặp ngay Bác (ông cụ Thân sinh) Bác vội bảo rằng: «Em nó đổi nghề rồi...»?

Cô Tuyết cười nhe chiếc răng khểnh rất là duyên:

— Ấy đấy, ông cụ tôi đùa đấy. Chả là ở nhà tôi dạo này bận lắm cơ. Người phụ việc cho ba tôi nghỉ, nên tôi phải thay thế.

(Cụ thân sinh ra cô là thầy thuốc, mở bệnh viện riêng ở đường Colonel Grimaud).

Vào trong này vì phần «lạ nước lạ cái» nên lúc đầu tôi cũng định giải nghệ thật. Sau có một người quen giới thiệu tôi đến hát ở đài Quốc gia, nhưng hiện bây giờ vì nề lời mời của anh Ngọc Bích nên tôi sang hát cho «Tiếng nói Quân Đội».

— Vàng, tôi cũng được nghe luôn, và tiện đây cô có thể cho chúng tôi biết cuộc sống mới của cô. Và cô sẽ có những ý định gì không?

— Chà! To tát quá! Câu chuyện hồi đột ngột này làm cho tôi chẳng biết nghĩ thế nào mà trả lời. Riêng bản thân tôi. (Lúc này cô Tuyết Minh nói một tràng toàn là những câu sáo rất nhún nhường)... Tôi chẳng sống một cuộc sống nào mới lạ. Vì hiện thời tôi vẫn đang còn lệ thuộc vào gia đình. (Lẽ dĩ nhiên rồi khi nào cô «sang ngang» thì mới hết lệ thuộc chứ gì?) Ở ngoài Bắc hay là vào trong này tôi vẫn chẳng thay đổi gì.

«Tôi có tâm hồn nghệ sĩ chứ đời sống của tôi chẳng nghệ sĩ tí nào. Và lại may mắn được là danh ca nhưng thủ thật với các anh là tôi không có ý thức gì cả. Vì đúng ra thì có ai nâng đỡ hoặc khuyến khích để cho con người nghệ sĩ vùng quốc gia này biết đường hướng nào mà phục vụ đâu? Với chúng tôi hiện giờ chỉ biết hát những bài mình thích hoặc do thính giả yêu cầu.

«Lẽ dĩ nhiên những bài hát được đa số người khen tức là phải hay, mà một bài hay thì dễ hát hay, và dễ thành công nữa.

Cô TUYẾT MINH

Còn phần nội dung thì không nói đến. Vì đa số các nhạc sĩ sáng tác những tác phẩm lãng mạn, tình tứ, cốt để bán cho chạy. Theo ý tôi thì cũng không đáng trách. Mà chỉ trách nhà xuất bản vụ lợi vô tình đã đồng lõa với việc đầu độc quần chúng.»

— Với tiền đồ ca nhạc của nước nhà cô có mong muốn gì không?

Cô ngập ngừng, nghĩ một lúc:

— Chà! Khó nói quá! Có lẽ tại vì tôi chẳng có cao vọng gì to tát mà chỉ mong trau dồi cho bản thân mình một ngày một tiến thôi.

Về lý thuyết cũng như là về thực hành, tôi cố gắng tìm đủ mọi phương tiện để học hỏi. Nghĩa là ngày ngày tôi phải bỏ thì giờ nhất định để tự rèn tự luyện, giúp ích cho bản thân tôi. Ngoài ra, tôi chỉ biết thú đi xem «ci nê» là món giải trí độc nhất.

— Cô thích xem cinê hay là thích làm tài tử đóng cinê.

Cô Tuyết lại vẫn cười:

— Ấy chết! đâu có thế. Mộng thì đã đành rằng có mộng thật đấy. Vì tôi cũng mong muốn được đóng góp một phần nào vào trong ngành điện ảnh nước nhà. Nhưng chắc anh cũng rõ. Hiện thời nền điện ảnh Việt Nam chưa được nâng đỡ và phát triển tích cực. Thành thử những người có thiện chí đều chưa dám đặt thành hy vọng gì cả.

— À, hồi cô phụ trách phần «Tiếng nói nhi đồng» ở đài phát thanh Hà Nội, chắc cô có nhiều kỷ niệm vui vui lắm nhỉ.

— Ủi chà! nói đến kỷ niệm thì nhiều lắm. Có lẽ tại vì bản chất tôi mến trẻ

(đọc tiếp trang 34)

Ở MỤC NÀY, số trước, chúng ta cũng đã nhắc đến những nỗi niềm nhớ thương của riêng từng bạn, hôm nay kể vài «thương nhớ» khác nữa. Nhận kỷ thì mỗi người có mỗi niềm thương nhớ riêng tư nhưng phần nhiều thường hay nhớ đến một mái tóc thề, một bóng hồng, một người yêu dấu.

Đây cái nhớ của bạn H. Toàn lúc từ giả người yêu để bước xuống tàu và bắt đầu sống cuộc đời lênh đênh trên mặt nước.

Kể ngày anh đi, ngôi nhà vắng lặng
Tiếng chân anh còn vang vọng dư âm
«Đừng khóc nữa, sao em lại thế?»
Sinh làm trai ấu trả nợ tang bồng
Đấng nam tử phải đáp lời sông núi
Anh làm lái xuống tàu
Nhìn lần cuối cô thôn
Lòng em Buồn rồi rộ (rười rượi) (?)
Anh dơ tay tiễn chào
Em trở về mong ngóng
Hy vọng ở ngày mai

Trước hết, H. Toàn đã quên chú trọng đến phần âm điệu trong thơ, nhiều câu đọc lên chỉ là một câu văn xuôi lăm lăm, điều thứ hai, tác giả đã dùng đến nhiều sáo ngữ, sáo ở chữ và cả sáo cả ý nữa:

Sinh làm trai, ấu trả nợ tang bồng
Đấng nam tử phải đáp lời sông núi
H. Toàn nhớ để luyện tiếng, để rồi cảm hờn người mình đã nhớ vì:

Bỗng dưng có một ngày
Mẹ cầm tay sẽ bảo
«Con tôi cũng lớn rồi
Hãy tính chuyện gia thất
Đừng để mẹ bận tâm
Mẹ vẫn biết con âm thầm thương nó
Mong ngày về, mẹ ngại lắm con ơi»

Ưu điểm của tác giả là đã biết chọn thể thơ để diễn tả lúc cần kể lại một câu chuyện.

Thế rồi, người con gái kia!

Nhìn mẹ già cần cội
Em sao nỡ chối từ
Bằng bát vâng âm thư
Chắc anh mong em lắm?
Và người thính niên kia, nơi xa
hăm nạt được tin trên, không giữ
nỗi lòng cảm giận.

Nặng lời làm gì với một người tâm hồn yếu đuối? Và cũng chẳng nên nói ra những chuyện lòng riêng tư ấy với ai làm gì và nếu có muốn mượn giấy mực ghi lại cho mình mình biết, mình

mình đọc mà thôi, nói vậy là muốn nhắc bạn nên tìm đề tài mà sáng tác và sáng tác với một nội dung lành mạnh.

Dưới đây là cái nhớ của Phạm Hữu Khánh. Cái nhớ của tác giả là cái nhớ của những người bạn đồng khóa sau ngày bế mạc:

Tôi người Bắc
Anh người Trung
Loạn ly nên mới tương phùng
Đã là đồng cảnh, lại cùng đồng thanh
Tưởng ở cùng sáu tháng
Nhào ngờ lại xa anh
Ai làm gặp gỡ chúng mình?
Ai làm cho lứa tôi anh chia lìa?

Cũng chỉ là những cái nhớ lăm lăm thường thôi cái nhớ của tác giả nhớ người bạn của tác giả.

Tôi đi chưa rõ nơi đi
Anh còn ở lại, hãy nghe chó buồn
Rồi đây trái đất xoay tròn
Ngày mai tươi sáng hãy còn chúng ta
Bao giờ non nước thái hòa
Gặp nhau ta hát bài ca thanh bình

PHẠM HỮU KHÁNH

Thật quá thật thà đến nôm na. Quả đất vẫn cứ xoay tròn mà tôi cứ đi, thì anh ở lại, tôi đi cũng không thể rõ nơi đi (bị mặt quán sự mà!) anh ở lại, chờ cơ buồn...

Cái nhớ ấy thật chẳng có gì mới lạ! Dưới đây mới thật là cái nhớ của anh, cái nhớ của tôi, cái nhớ của những ai đã từng cắp sách đến trường và cũng đã từng chờ đợi được thấy tên mình ghi lên tấm bảng của nhà trường:

Gặp anh giữa độ mùa thi nở
Mim mọng nhìn nhau lảng lảng cười
Đón chiếc lá vàng qua trước mắt
Rùng mình anh bảo: «Đấy đời tôi»

NGUYỄN VĂN SINH

Kể ra thì ý nghĩ ấy cũng quá bi quan. Nếu có thì hồng thì:

Phen này không đậu, chờ phen khác
hay nếu từ ngày ấy phải rời bỏ ghế
nhà trường để ra vật lộn với đời sống
thì cũ g vãn can đảm mà tiến bước
chứ, làm gì đến nỗi vì đời mình như
phận chơ: lá vàng rụng kia?
Buồn lắm anh ơi! nhớ quá thôi!
Đầu đây hương vị chuỗi ngày trời
Đầu xanh nghênh ngửa trong trang sách
Mộng thầm dâng lên mộng tuyệt vời

Mỗi một chúng ta, có lúc cũng từng nhớ «hương vị chuỗi ngày qua, đầu xanh nghiêng ngả trên trang sách» như g nhớ mà chưa nói lên được như bạn N. Văn S nh và lúc này tác giả «Nhớ một mùa thi» đã nói giùm cái nhớ của chúng ta vậy.

Mưa về miền Trung

Mưa đêm nay,
Giọt mưa đầy,
Nghe rơi nặng,
Trên cành cây.

Mưa rền rĩ,
Giọt ngân dài,
Nghe xao xuyến,
Tiếng than ai?

Mưa lè thè,
Gió náo nê,
Trường sơn đứng,
Nhớ Chi-nê.

Mưa miền Trung,
Xa muôn trùng...,
Ôi! Đất Bắc,
Buồn Kon-Tum!

Mưa trong mơ,
Ngập đôi bờ,
Giòng sông «HẬN»
Đẹp thành Thơ.

Mưa về đây,
Qua mưa đây,
Ta thấy mờ:
Mùa «Dựng Xây».

Miền Trung. Đêm mưa mùa
TỔ LỮ

★

Thương về Hà Nội

Tôi nhớ miền quê phương Bắc!
Đất nước đôi bờ, hai ngã cách xa.
Thương về Hà Nội phồn hoa,
Nhớ về lối cũ, đường ra ngai ngừng.

Ai đi có nhớ non Nùng?
Quê tôi đây bên dòng sông Nhị.
Hăm bốn tháng tưởng xa hàng thế kỷ,
Hẹn đã chắc đứng ngày trở lại có hương?

Một đờ chín nhớ, mười thương,
Xa nơi rau rốn, biệt luôn kinh thành.
Phố phường đèn đỏ, đèn xanh,
Những tối đèn lên rục rịch,

Hồ Hoàn kiếm sắc màu soi sặc sỡ,
Gió đêm về lành lạnh bước chân khuya.
Ngày đi lệ ướt đầm đìa,
Thương về Hà Nội, nhớ về thế đô.

Cho dù gót trái sông Hồng,
Ai cầm cho được một giờ biệt ly.
Ngập ngừng bánh chưng xe đi,
Bụi tung cuốn mắt còn trông trở lại,

Không chưa xót bỗng thấy lòng tê tái,
Thân lạc loài dần bước tha hương.
Từ nay thì đây muôn phương,
Đã đi đi hết, con đường xót xa.

Miền Nam rồi mọi hoàng hôn xuống,
Đất Bắc với trông dạ nhớ nhà.

HÀU THƯƠNG

PHỤ NỮ VỚI HÔN NHÂN

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ của bà GINA LOMBROSO
HOÀNG TUẤN thuật ★ ★ ★

NGÀY NAY, nam nữ thanh niên rất tự phụ; ở đâu họ cũng dùng lý trí, họ hết sức phản đối việc lý trí can thiệp vào vấn đề hôn thú.

Ở phụ nữ, tình yêu phần nhiều đi đôi với lẽ phải; nói đúng ra họ không muốn lựa chọn, họ chỉ muốn được người lựa; đó nói về thời phong kiến. Còn ngày nay họ đã xóa nhòa công cuộc lựa chọn ấy, lại lớn tiếng đòi tự do, nghĩa là cần phải theo sở ước sâu kín của họ. Họ yêu cầu sự lựa chọn ấy được phó thác cho sự tình cờ. Theo họ, tình yêu chân thật hoàn toàn nảy nở ở sự tình cờ.

Phụ nữ ngày xưa để tự quyền cha mẹ gả chồng cho mình, lắm khi không biết mặt mũi vị hôn phu. Chắc chắn rằng sự lựa chọn ấy không bị lẽ lối hay tôn giáo bắt buộc, những cô phụ nữ ấy sẽ ước mong có ảo tưởng được lựa chọn chồng và được chồng lựa chọn vì một cuộc ái tình, hay tốt hơn vì tình cờ, rồi sự tình cờ ấy sẽ đi đến sự gả cưới cũng như người phụ nữ Âu luôn luôn đặt đề đời mình cho sự tình cờ.

Vì lẽ họ quen nghe theo trực giác trong giây phút hơn là lý trí, hay vì vô tình, người thiếu nữ nhận lấy những sở thích của người yêu làm của mình.

Cũng vì họ lẫn lộn hôn thú với ái tình nên về việc vợ chồng, họ thích sự tình cờ, thích điều mờ mịt u ám.

Hay xu hướng kia chỉ là kết quả một cách xếp đặt tuyệt mỹ của tạo vật muốn phụ nữ xem điều vui thú của mình như những nhu cầu của nòi giống, nên tạo vật khiến họ yêu người chọn, chứ không phải chọn lấy người yêu.

Không phải chỉ trong truyện thần tiên mới có cô thiếu nữ đa mê một ông hoàng lạ mặt từ đằng xa đứng tỏ tình. Ngay trong thực tại, trong 2 người dạm hỏi, người con gái có ý muốn lựa người nàng không hề quen biết hơn người họ đã biết tường tận.

Bản tính người phụ nữ luôn luôn ham muốn chuyện lạ, đến nỗi dù đám cưới của họ là một việc rất phải lẽ, họ cũng tìm đủ cách đối minh, khiến người cùng họ tưởng họ đã lấy chồng một sự tình cờ; tình yêu nhóm trong lòng họ vì sự tình cờ: trong một cuộc khiêu vũ, ngoài phố hay nếu cần trong mộng cũng được, miễn đó do sự tình cờ.

Và sự tình cờ ấy, người thiếu nữ muốn: phải độc nhất, mãnh liệt như sấm sét, như gây ra bởi số mệnh.

Không gì làm cho người phụ nữ tủi nhục đau đớn bằng ý nghĩ rằng chồng mình có thể yêu một người khác, sung sướng với kẻ khác. Cũng không gì làm người thiếu nữ kiêu hãnh, sung sướng bằng ý nghĩ chắc chắn người yêu đã mê mình trong một cuộc gặp gỡ giây phút, như bị một luồng sét đánh.

Không ai chối cãi rằng tình yêu sôi nổi không thể phát sinh như một luồng sét đánh mạnh giữa hai người, nhiều khi chưa từng quen biết. Không ai chối cãi tình yêu không thể thành một cách rõ rệt trong khoảnh khắc giữa hai người đã quen biết. Một khi tình yêu đã vào tâm hồn, ái tình liền trở nên đặc biệt một cách lạ lùng, khiến cho người có cảm tưởng rõ ràng đó là một mối tình duy nhất chắc chắn gây bởi số mệnh.

Khi hai người yêu nhau, người ngoài đầu đẹp, đầu tốt, dù xấu đối với họ không còn nghĩa lý gì cả.

Không có một sức quyến rũ nào, một lý lẽ gì có thể khiến họ thôi yêu nhau, hay khiến họ yêu một người khác. Ái tình biến đổi người yêu thành một nhân vật đặc biệt, một người độc nhất. Đến nỗi những mối tình kết chặt con người vào đời, tình thương yêu cha mẹ, anh em, chị em... bỗng chốc lu mờ trước mối tình mới mẻ đặc biệt kia. Mối tình này tăng lên, tăng lên mãi, không giới hạn và nó giữ quyền bá chủ chiếm địa vị độc

nhất trong lòng họ.

Bà G. L. còn nói quả quyết hơn: «Đối với phụ nữ chúng tôi — và có lẽ đối với đàn ông cũng thế — mối tình ấy chỉ có một».

Trong đời người, không gì có thể đem so sánh với sự sôi nổi mà tình yêu đầu tiên và độc nhất nhóm ở trong lòng. Không gì ghê gớm bằng nỗi đau xé phải từ bỏ mối tình ấy, vì không thể đưa đến kết quả bằng một cuộc hôn thú rõ ràng, không thể thành vĩnh viễn. Cho nên, vì muốn tình yêu đầu tiên đột khởi trong lòng họ để kết liễu bằng hôn thú, vì thế họ mới yêu cầu đòi quyền tự do lựa chọn và vì vậy họ mặt sát thậm tệ những đám cưới gả theo lẽ phải.

Không những người phụ nữ muốn ái tình nhóm lên vì sự tình cờ và một cách độc nhất theo định mệnh, họ lại còn muốn sự tình cờ độc nhất và tiền định phải do số mệnh gây ra.

Bằng phương diện này bà G. L. được bức thơ này:

— Cần gì phải nát óc như bà mới tìm được một lối hòa giải giữa nam nữ trọng tình ái. Nếu người phụ nữ đẹp tức nhiên họ được đàn ông yêu và sự hòa giải phải thành. Nếu người thiếu nữ xấu xí, người đàn ông có thêm ngó ngang đến và họ cũng chẳng có phương tiện gì để làm rõ giá trị họ. Bà hãy nhìn quanh một lượt xem: Bà tưởng vì sao các cô thiếu nữ tốn kém rất nhiều tiền về đồ trang sức? Chỉ vì đó là tự nhiên các cô đã biết đây là phương diện độc nhất để chiếm lòng người đàn ông thôi... Bức thơ trên đây tuy quá giản dị nhưng nó nêu lên một cách trắng trợn vấn đề sắc đẹp theo chỗ suy nghĩ của giới phụ nữ. Vì theo họ người thiếu nữ cần phải có sắc đẹp mới quyến rũ được đàn ông, như thế các cô xấu xí không thể trang điểm được sẽ ế chồng chẳng?

Phụ nữ không phải ai ai cũng đẹp và vì thế muốn người đề ý mình, họ dùng những phương pháp khác, mà những phương pháp ấy đều lấy việc khiến đàn ông đề ý đến mình bằng sắc đẹp làm mục đích.

Muốn chữa người bệnh, muốn được họ tỏ thật nỗi lòng, trước hết phải khen họ: Với đàn ông, phải khen tụng họ thông minh, tài giỏi; Với đàn bà, phải khen sắc đẹp và cách trang sức.

Người phụ nữ muốn có ảo tưởng đủ quyến rũ đàn ông bằng sắc đẹp, dù mình không có sắc đẹp? Ấy là một điều hiển nhiên...

ĐẠI GIA ĐÌNH HỌC SINH LẬP TẠI NHÀ HÁT THÀNH PHỐ

BƯỚC QUA ngưỡng cửa nhà hát lớn, nơi đây là «TRẠI HỌC SINH» tôi có một cảm tưởng khác thường với không khí ở đó. Nhà hát lớn đồ sộ, vui vẻ tiếp nhận những học sinh sống trọ vợ giữa Đô Thành hoa lệ.

Trước cửa, mấy em học sinh bé nhỏ ngơ ngác nhìn cảnh sống nhộn nhịp bên ngoài, mấy anh lớn hơn đang sửa lại nếp áo, ngấm lại đôi giày, sắp đi dạo phố. Tuy phải sống chật vật nhưng trên nét mặt của họ vẫn còn vương một vẻ vô tư.

Thấy mấy người đang xúm xàng trước chiếc bàn, tôi bèn chen vào và được biết anh «thường trực viên» đang hí hoáy ghi tên cho anh em muốn vào trại. Tôi ngập ngừng hỏi: «Anh cho chúng tôi được biết người nào muốn vào trại phải làm những gì?»

Nở nụ cười, anh «thường trực» đáp: Việc đó rất dễ... nếu... anh em muốn vào đây thì chỉ việc ghi tên và lúc nào đến chúng tôi sẽ có người chỉ chỗ cho các anh em ở.

Tri tò mò dục tôi cố tìm hiểu thêm vấn đề.

— Lúc nào chúng tôi đến cũng được chứ?...

— Vâng... cái đó tùy ở các anh... nhưng nếu tiện chiều nay các anh cứ đến ở ngay đề anh em tổ chức cho có quy củ...

— À... chúng tôi nghe đâu tất cả học sinh hay gia đình công chức ở đây sẽ phải đi Tân Sơn Nhứt cơ mà...

Anh trưởng trại vui vẻ đáp lại:

— Cái đó, anh chẳng phải lo nữa, vì trước kia có lệnh đó, đáng lẽ sáng nay chúng tôi sẽ phải dọn đi... nhưng tối hôm qua anh em đã họp cấp tốc để lấy kiến nghị đưa lên thủ tướng và tổng ủy di cư. May mắn làm sao cho chúng tôi! Sáng nay Bác sĩ Bùi Kiện Tín đã gửi công văn xuống

Tổng ủy đề hoãn việc ấy. Chỗ này sẽ để lại cho chúng ta.

— Còn vấn đề tiếp tế thế nào, anh?

— Anh em vẫn đang tranh đấu đây. Nhưng chưa thấy gì cả, tuy nhiên chúng tôi tin rằng các nhà có thẩm quyền sẽ chú ý đến chúng ta nhiều hơn và chắc là chúng mình sẽ mãn nguyện, anh ạ! Thế nào, anh đưa thẻ học sinh để chúng tôi ghi tên chứ?

Thấy tôi có vẻ lưỡng lự, anh lại nói:

— Nếu anh muốn được xem cách sống của anh em ở đây, chúng tôi sẽ đưa anh đi.

Tôi mừng thầm, cơ hội này thì còn gì bằng:

Anh trưởng trại giới thiệu tôi với anh T... trưởng ban trật tự. Sau cái bắt tay thân mật, tôi được anh T... dẫn đi coi trong trại.

Việc trước tiên là anh T... đưa tôi đến chỗ ở của anh.

— Đây, anh xem mấy anh em chúng tôi ở đây, kê ra chẳng được vừa ý cho lắm, nhưng cũng là may lắm rồi đấy.

Tôi đưa mắt nhìn chung quanh: Với góc nhà mà con mắt mỹ thuật của các anh em đã tạo nên một căn buồng ấm cúng; sát tường hai chồng sách vở nằm có thứ tự; ngay trước mắt tôi có một tấm giấy: «Vào nhà xin bỏ dép».

Đang kia trên chiếc «đèn cồng» anh «hỏa đầu quân» đang thi hành «nhiệm vụ». Tay anh cũng đeo đề «xía» nổi cơm như lúc anh cầm bút. Thấy chúng tôi đến anh ngừng đầu lên nhìn, làm cho tôi suýt bật cười. Vì vết «lo nổi chạy dài trên mặt». Anh T... đã bảo:

— Ông tướng lau mặt đi.

Anh giới thiệu tôi với L... (hỏa đầu quân):

— «Xin lỗi anh vì tay bẩn».

Vừa lau mặt L... vừa nói với tôi:

— Anh xem xen nhà ra thất nghiệp. Trước chúng tôi có phải làm cái của quý này bao giờ, thế mà bây giờ cũng thạo ra phết.

— Thì lúc này anh bảo ai còn được đầy đủ nữa. Chúng mình lúc này đều đang đứng trước ngã ba đường đầy thử thách. Chưa vất vả để mà học hành, sống tự do, đi làm, hay là quay lại nơi mà mình không muốn.

— Đã đành vậy. Tôi từ giả anh đi chỗ khác.

Trong nhà hãy còn người lớn tản cư ở lẫn lộn với anh em học sinh. Chỗ này ba bốn anh em đang quây quần bên bàn cờ: Một thứ tiêu khiển độc nhất. Chỗ kia mấy anh chăm chú đọc tờ báo. Phần đông trải chiếu lên sàn gạch nằm; thỉnh thoảng có vài chiếc «ghế bố» là của các gia đình. Bàn viết làm bằng mấy chiếc va ly chồng lên nhau.

— Anh em sẽ nằm như thế này mãi hay sao?

L... nhanh nhẩu đáp:

— Khi mà các đồng bào khác đã đi hết chúng tôi sẽ tổ chức lại cho có quy củ hơn. Anh em sẽ ở một chỗ cho có trật tự, và bây giờ sẽ chia ra từng khu, từng phòng. Chúng tôi đã định là anh em nào ở đây rồi sẽ dọn tất cả xuống ở tầng dưới này. Ít bữa nữa học sinh ở Tân Sơn Nhứt cũng sẽ về đây ở và chúng tôi sẽ dành riêng trên tầng hai hay tầng ba.

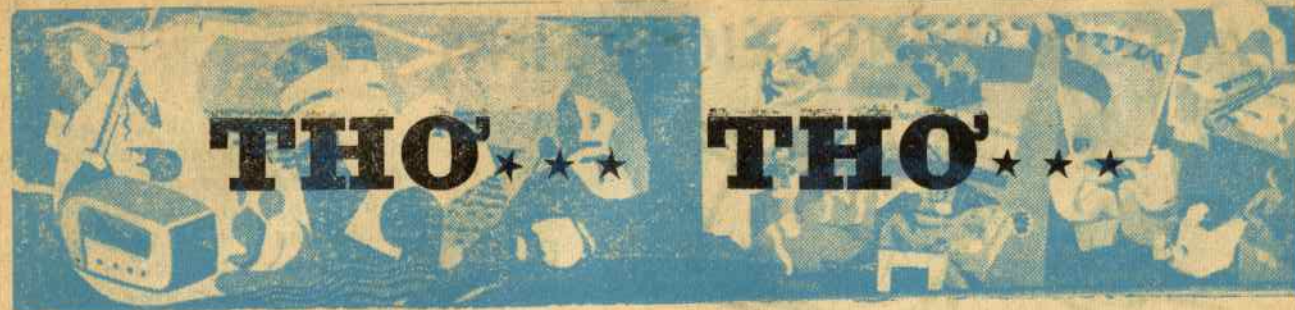
«Bây giờ thì hãy còn luộm thuộm lắm. Đến khi nào có một sự tổ chức chắc chắn chúng tôi sẽ cùng nhau làm theo khả năng của mình. Hiện bây giờ chỉ mới có ban tổ chức, ban thông tin, ban trật tự, còn về y tế thì vẫn là của trại cũ. Chúng tôi đã họp nhau định tổ chức thêm mấy ban nữa nhất là về thông tin, anh em đã định lập một tờ «Bích báo» của trại để thông tin giữa anh em trong trại và với chính quyền...»

Vô tình, T... dẫn tôi ra chỗ anh em đang tắm rửa, giặt giũ. Mấy anh mình trần đang sát mạnh rá gáo, rửa kỹ mở rau hay đánh lại chiếc «soong» cho bóng; mấy anh khác mình ướt đầm, cổ vò mấy cái quần áo. Họ đều vui vẻ làm việc.

— Anh em sống ở đây phần nhiều dựa dẫm vào nhau. Vô tình, họ đã nảy một tình tương thân, tương ái rất đẹp. Họ đều thích sống như vậy, không nề hà việc gì, là họ không làm.

Phần nhiều họ sống với nhau từng tốp ba bốn người. Nếu anh nào phải đi học sáng thì anh học chiều sẽ lãnh

(đọc tiếp trang 42)

BÀI CA TÌNH ÁI VIỆT NAM

VANG VANG từ bề cả

At ào từ muôn phương
Ồi bề Thái bình dương
Ghê sức mi quá mạnh,
Ta tặng lời yêu thương
Ca từng nghìn sức sống
Ồi Á Châu phi thường !

Này Thái bình dương ơi !
Sức mi kết chặt muôn đời
Bài ca tình ái đời đời Việt Nam

Thái bình dương ơi,
Ta ca tụng vũ trụ
Ta tin ở sức người
Mười năm dành cuộc sống rồi
Phá tan xiềng xích xây đài Tự do.

Thái bình dương ơi,
Ta muốn thét to lên cho đến vớ
Cả không gian và cả sóng gào ;
Ta cúi xuống : mặt trời thấp dưới đất,
Ngửa lên trên : không thấy một vì sao
Ta đâm mạnh trên đất này rướm máu
Nghe đau thương dân tộc những năm nào !

Thái bình dương ơi !
Bề dâu mấy độ thay rồi
Tóc người đã bạc cả
Mà chưa thấy vinh quang
Trên lâu đài Việt Nam
Là bài ca uất hận
Ta hét to lên niềm công phần
Ồi Việt Nam ! Việt Nam !

Thái bình dương ơi,
Bề Việt Nam sâu mấy trượng
Dài có gút chân trời ?
Tình Việt Nam muôn đời
Bài ca dân tộc nghìn đời không phai ?

N.T. tháng 11
YẾN KHANH

GIÃ TRĂNG

LÀNG TÔI trăng sáng.

Sáng cả sông dài,
Nhà ai già gạo chày hai
Bập bùng, bập bùng, bên tai ven làng.
Ven làng trắng đứng về ngang
Đôi cô thôn nữ, đôi nàng già trắng
Trên khoảng đất bằng
Ánh trăng trong lọt trong lòng cối
Tiếng chày rơi, già xuống ánh trăng trong
Mồ hôi nhễ nhại đôi dòng.
Tiếng chày rộn rã ven sông bên cầu.
Trăng vàng rơi cả áo nâu.
Bên lưng thôn nữ, bên đầu bên vai,
Giã trăng, trăng già đêm dài
Đừng cho trăng lặn, ai tài hơn trăng
Trên khoảng đất bằng

Sao băng rời rạc
Những hạt thóc vàng.
Sắp trắng dưới trăng đêm
Miệng cười hoa nở tình êm
Chày rơi xuống cối, bên thềm dưới trăng.
Trăng vàng, trăng sáng
Trăng sáng trăng trong.
Đêm nay già gạo vờn công,
Khi nào mình già chỉ trả công cho mình
Chị Hằng chiếc bóng xinh xinh.
Ráng già phần mình mai giúp cổ xoi.
Rộn ràng già gạo chày đôi.
Ráng già cho rồi, kéo ánh trăng tan.
Trăng tàn, trăng lặn.
Trăng khuất, trăng tà.
Giã gạo chày ba.
Bên sông, chiếc bóng, sao sa ven trời
Tay lau vừng trán mồ hôi
Đợi chờ hạt trắng nghỉ ngơi đôi chày.
Trăng vàng khuất hẳn nương khoai
Những mùa chinh chiến, bao ngày băng khuỷu.
Chày đôi rộn rã tung bừng !
Mừng mùa lúa mới mừng ngày lên hương.

Kiên Giang, Mùa mưa.
HOÀNG NGỌC CÁC.

HA HA.. ha ha...
ha ha ha ha...

Tiếng cười vang
lên trong vọng
gác nghe ghê rợn
quá. Trời gió...
Đêm khuya dần.
Ngoại ô thành
phố chìm lìm
trong giấc ngủ
say. Những loạt lá
vàng rơi cuồng
loạn, đuổi nhau
lăn trên đường.
Chỉ còn nghe rõ
tiếng gió chạy dài
trong các rặng
cây đen sẫm. Màn
đêm dày đặc. Hơi lạnh ướt át của
gió mưa thấm vào người và tiếng
cười quái gở của người lính điên
làm cho chúng tôi nổi da gà.

Bỗng gã ngừng bật, hai tay ôm lấy
đầu, mắt nhắm nhắm nhìn ra ngoài trời
mưa gió. Xa xa, xóm làng chìm lìm
trong đêm khuya. Trăng thượng tuần
nấp trong mây, sáng mờ mờ, cho ta
thấy màn mưa bụi trắng xóa...

Người lính điên gục xuống, úp mặt
vào bàn tay thốn thức. Rồi tiếng khóc
nức lên to dần thấm thiết. Thỉnh
thoảng ta nghe gã rít lên, hãi hùng :
« Trời ơi ! tôi giết cha tôi... tôi sát
nhân » Tiếng hét ghê rợn, sắc bén,
xé cả bức màn đêm dày đặc, huyền
bí, gã lại gục xuống, nức nở.

Tôi bước đến cạnh gã, nâng đầu
dậy, chia bao thuốc :

— Này ! anh, anh ! hút thuốc, làm
cái gì thế !

Gã từ từ ngước mặt lên, mắt đỏ
ngầu, hoen lệ. Cặp lông mày gã nhũ
lại trông đến dễ sợ. Bỗng gã chỉ vào
mặt tôi hét :

— Mày, mày... cũng như tao. Hà
hà ! sát nhân, sát nhân cả. Giết người.
Từng ấy tuổi đầu. Ha ha ! đã giết
người.

Tôi cầm lấy tay gã, lay mạnh :

— Này, nói tầm bậy. Tôi đây. Bạn
đây mà. Cái gì này !..

Gã bỗng trợn trừng nhìn tôi từ
đầu đến chân. Giây lát cặp mắt gã
dịu lại, rồi nước mắt trào ra !

— Anh, anh... ừ ! Chúng ta thương
nhau. Đừng bắn nhau nữa. Bắn làm
chí... anh !... chết nhiều rồi anh hỉ !
Anh thương tôi...

Rồi gã chấp tay vái lia lịa :

— Anh tha cho tôi. Tôi vất súng
rồi. Anh anh anh !..

Gã gục vào người tôi, nước mắt
ràn rụa...

Tôi cảm thấy cái gì nghẹn ở cổ

họng. Tôi cũng khóc như người lính
điên. Tôi thường thường thích chơi
với gã, không có ý chọc ghẹo như
người khác. Dần dần, gã hình như
mến tôi và trong những lúc phần uất,
la hét, thấy tôi, gã hình như sợ sệt
và dịu bớt cơn điên. Tôi cố tìm hiểu
vì sao gã thường hay thét : « Tôi giết
cha tôi ». Nhưng nếu đã động đến
chuyện ấy, gã lại nhủi lông mày và
lại khóc, cười...

Hôm nay, hình như hơi gió lạnh

CHUYỆN NGÂN ★ của PHONG SƠN ★

làm cho lòng gã dịu lại, gã nhìn tôi
cặp mắt lim dim đắm lệt... Về mặt sáng
sủa của gã lúc này làm cho gã thành
hiền từ quá. Không ai có thể ngờ gã
điên trong những phút gã im lặng này.
Gã còn trẻ, hai mươi một tuổi. Cái
tuổi vừa chớm lên những cảm giác
rạo rạo của đồng quê khi lúa chín và
ngồi lên với bao viễn ảnh tốt đẹp.
Nhưng gã điên...

Tôi vỗ nhẹ vào vai gã, dịu dàng :

— Quê anh đâu ?

Gã lặng im đợi tôi hỏi lần thứ hai,
mới thông thả :

— Một làng miền núi.

— Thế còn gia đình.

Mắt gã bỗng đại đi và đỏ ngầu. Đã
mấy lần câu hỏi này đã làm tôi phát
sợ. Vì lần nào cũng như lần nào, gã
hét, cười và có lẽ những cái gì đau
đớn nhất cấu xé gã để gã nói thật
nhiều.

Tôi hồi hộp đợi. Gã nhắm mắt,
chớp chớp, rồi nhìn ra ngoài trời,
giọng gã rề rề :

— Trước kia, mẹ tôi đi buôn, xe
bị mìn... Chở đến nhà thương thì
chết.

Gã vẫn đắm đắm nhìn ra xa.

Không một trạng
thái tinh cảm gì
ghỉ nét thay đổi
trên mặt gã. Tôi
mừng mừng hỏi
tiếp, giọng rất
nhẹ nề khỏi gây
một xúc động
mạnh :

— Thế còn ông
thân anh ?

Gã nuốt nước
bọt qua cổ :

— Một đêm
mưa như đêm
nay, toàn của tôi
đi hành quân. Bố
trí quanh làng
tôi. Đêm ấy cũng

lạnh như thế này. Không gặp đối
phương. Giây lâu, vị chỉ huy ra lệnh
cho tôi và hai anh bạn đi trước dò
đường. Gần đến xóm nhà cũ của tôi.
Một bóng đen lăm lăm đi trong mưa,
có vẻ hấp tấp lắm. Tôi hô : « Đứng lại ! »
Bóng đen chạy. Hô đến tiếng thứ ba.
Bóng đen vẫn chạy. Bỗng vài loạt đạn
réo lên. Một anh bạn tôi rú lên, gục
xuống. Tôi nằm sát xuống. Bóng đen
vẫn chạy. Đạn đầu kia vẫn réo lên.
Tôi nhắm mắt bốp cò. Lửa loe lên và
tiếng rú... Bóng đen gục xuống... Quân
tôi tiếp đến... Sau nửa giờ giao
tranh, chúng tôi làm chủ tình thế.
Ánh đèn rơi lên xác bóng đen mà
tôi đã bắn ngã gục, thì ra...

Gã bỗng ngừng kể, vạm mồi, rung
cả người lên, đẩy tôi ra... Tôi đứng
dậy, lùi ra xa. Mặt gã đỏ gay và mắt
gã đại đi... Con điên của gã đã lên.

— Ha ha ha... ha ha... Tôi sát nhân
Gã ôm mặt khóc nức nở :

— Cha ơi !... em con đau, cha đi
hái thuốc về nấu cho em con xông
làm chi... Đêm khuya khoắt...

Gã bỗng đắm thồm thộp vào ngực
gã :

— Mi, mi... giỗ bắn đi... Hồ không
đứng lại... bắn đi...

Gã chạy ra ngoài trời mưa :

— Đùng đùng đùng !... ha ha, nó
gục xuống rồi.

— Ha ha... ôi trời ơi ! Cha, cha,
cha của con. Tôi bắn... tôi giết cha
tôi...

Những tràng cười quái gở lại vang
lên. Rồi nói tiếp những tiếng nức nở,
nghẹn ngào...

Đêm chìm sâu... Màn mưa bạc trắng
xóa. Trên vọng gác, bóng người lính
điên nổi bật lên đen thẫm, chơi với
như một oan hồn...

PHONG SƠN (Huế)

It tài liệu lịch-sử, địa-lý và thi-ca về THANG CẢNH TÂY HỒ

TRONG BÀI THƠ cổ (có người nói là của Dương Văn Tri) tả bốn cảnh nên thơ của Hà Nội:

Phất phơ ngọn trúc trắng tà,
Tiếng chuông Trấn Vũ canh gà Thọ Xương.
Một mù khói tỏa ngàn sương,
Dịp cầu An Thái mặt gương Tây hồ
thì một cảnh thuộc về Thọ Xương là huyện lỵ Hà Nội cũ, ở vào quãng Ngõ Huyện bây giờ, còn ba cảnh thuộc về vùng Tây Hồ, một cái hồ rộng lớn ở về phía tây bắc thành phố Hà Nội.

Thực ra hồ này ở phía bắc hơn là phía tây thế mà hồ mang tên là Tây Hồ là vì các cụ muốn ví với một cái hồ khác cũng gọi là Tây Hồ. Ở đây không bàn lối đặt tên như vậy có đáng chỉ trích hay không mà chỉ phân biệt bằng những nét chính hai Tây Hồ khác nhau như thế nào, để người ta (lẽ tất nhiên không phải người Việt Nam) khỏi lẫn hồ họ với hồ kia.

Một Tây Hồ ở Hàng Châu tỉnh Triết Giang (Trung Hoa) cũng gọi là hồ Tiền Đường. Tô Đông Pha, một thi sĩ đời Tống, đã ca ngợi hồ này rất nhiều, cho rằng hồ đẹp như Tây Thi «dục bả Tây Hồ tử Tây tử», nên hồ còn gọi là Tây tử hồ. Quanh hồ cảnh trí u nhã, gần đó có mã Nhạc Phi là một vị nguyên soái danh tiếng nhà Tống.

Còn Tây Hồ nói ở bài này là một cái hồ ở Việt Nam về phía bắc Hà Nội. Về đời Lý, hồ gọi là Đàm Đàm, đời Trưng Vương gọi là hồ Lãng Bạc.

Hồ bao la bát ngát, cảnh trí sầm tịch, được một vẻ đẹp nghiêm trang, thơ mộng. Quanh hồ có nhiều miếu mạo danh tiếng làm tăng vẻ đẹp của hồ rất nhiều. Phan Mạnh Danh có bài vịnh Tây Hồ rằng:

Hồ Lãng Bạc, đất Long Thành,
So cùng Bành Lãi, Động Đình kèm đâu.
Cuộc đời nay bề mai dẫu,
Mà hồ kia vẫn còn sâu mấy trùng.
Bốn bề khói nước mênh mông,

bài của PHAN PHONG LINH

Đôi bên sông Nhị non Nùng bao la.
Nước non dẫu cũ chưa nhà
Mà nay phong cảnh lại là khác xưa:
Hoa cỏ sớm gió từng trưa,
Đám mây phủ tán hạt mưa nặng thuyền.
Thơ Quân Thánh, kẻ am tường
Đá rêu yên thạch, chuông rền bờ lao.
Người đi lại, kẻ ra vào,
Hợp tan buổi học sớm sao chợ chiều.
Bụi xe, dấu ngựa đã nhiều,
Mà hồng mặt trắng dấp dầu đưa chen.
Gió đưa thoáng thoảng mùi sen,
Vùng giăng thủy đề ngọn đèn ngư gia.
Bãi bằng cát trắng nhận sa,
Cánh cò bay lặn bóng hà phất phơ.
Lâu đài ánh điện xa đưa,
Bóng cây xen bóng hoa thưa sum vầy.
Tiếng quyên ca, tiếng vạc bay,
Tiếng thoi dệt cửu tiếng chày đập bông.
Một vùng bát ngát xa trông,
Thử đem giăng gió vào trong phàm để.
Kìa ai vui thú sơn khê,
Hồi giăng ngấm gió chờ hồ làm thính.
Thơ Giới ấu hẳn đa tình,
Đố ai vẽ được bức tranh nào tấy.
Ngàn xưa danh thắng còn đây.
Người xưa man mác nước mây chốn nào?

«Người xưa» trong câu kết bài thơ trên ý muốn nhắc tới vị nữ lưu can quốc là Trưng Trắc cùng với em là Trưng Nhị nổi lên đánh đuổi quân Tô Định ra ngoài bờ cõi nhưng sau bị Mã Viện bên Tàu mang quân sang đánh, hai bà bị thua ở Tây Hồ rồi tự tận ở sông Hát Giang. Tuy có thuyết nói Tây Hồ không phải là nơi hai bà đã giao tranh với Mã Viện như trong sử đã nói, nhưng tài liệu chứng minh cũng chưa lấy gì làm vững, tỏ ra rằng chiến trường Lãng Bạc không phải là Hồ Tây cũ mà là một nơi thuộc huyện Tiên Du, Bắc Ninh nên người ta vẫn cứ căn cứ vào sử cho rằng hồ Lãng Bạc là nơi đã có trận giao phong giữa Trưng

Vương và Mã Viện như trong câu kết bài «Vịnh Tây Hồ» của Ngô Bằng Giặc:

Lãng Bạc chiều hôm nổi gió Tây,
Nhấp nhót sóng nước lồng mây.
Họa cùng bà Liễu thơ đầu vắng,
Học được ông Huyền dạ cũng say.
Vân cảnh quanh hồ đương dạo gót,
Thu không bên miếu đã khuya chầy.
Chiến trường đây chốn xưa oanh liệt,
Xung đột voi gầm với ngựa bay.

Trong câu thực bài trên, «Ông Huyền» chỉ vị thần đền Quan Thánh sẽ nói ở đoạn sau, còn «bà Liễu» là bà Chúa Liễu Hạnh đã từng đi thuyền trên Hồ Tây liên vịnh với ông Phùng Khắc Khoan, một ông họ Lý và một ông họ Ngô. Bài đó nguyên tác bằng chữ Hán, đã được Phan Kế Bính dịch như sau:

LIÊU:
Hồ Tây riêng chiếm một bầu trời,
LÝ:
Bát ngát tư mùa rộng mắt coi.
CỔNG:
Cổ Ngọc xanh xanh làng phía cạnh,
PHÙNG:
Trâu vàng biêng biếc nước vàng khơi.
Che mưa nhà lợp và gian cỏ,
NGÔ:
Chèo gió ai bơi một chiếc chài.
Giấu thùng chó đưa đàn sủa tiếng,
LÝ:
Trời hôm bếp thổi gió tuần hơi.
Mơn mơn tay lái con trèo quế,
PHÙNG:
Xân xát mình đeo chiếc áo tơ.
Thuyền Phạm phất phơ chơi bề rộng,
NGÔ:
Bè Trương thấp thoáng thả sông trôi.
Đò đưa bãi lác tai đồn dã,
LÝ:
Giọng hát bờ lau tiếng thánh thời.
Cò xuống đưa qua vùng cát đậu,
PHÙNG:
Điều bay sẽ liệng đám mây chơi.
Khúc ca trong đục ăm bên nước,
NGÔ:
Quảng mắt xanh đen sạch bụi đời.
Đầu gối lộng hà lai láng chuyên,

ĐÔI MỜI số 143

LÝ:
Tay soi tiền giáp lá lợi cười
Chốc sen ngả nón chừa rau búp,
PHÙNG:
Đáy nước chìm phao bắt cá tươi.
Cổ lúc kẻ hoa bày tiệc rượu,
NGÔ:
Lại khi tựa bóng đứng đầu mũi.
Say rồi cỡi áo quàng giồng mát,
LÝ:
Tầm đoan xoay quẩn hống gió phơ.
Trẻ mực yên hoa bày tiệc rượu,
PHÙNG:
Lũ tiểu Thưởng tuyên hẹn lời dai.
Bất cớ cử vãng ngồi rình bụi,
NGÔ:
Mở ngọc khen ai khéo lặn ngòi.
Tay lưới thả thần khôn mắc vướng
LÝ:
Lưới câu danh lợi nhẹ tham mờ.
Hạ rồi bến mắt công yêu nắng,
PHÙNG:
Đồng hất thành xuân chứa thấy mai.
Thú cảnh yên hà sang để độ,
NGÔ:
Sóng lòng trần tục dạ đầy vơi.
Xe săn Vị thủy tha hồ hởi,
LÝ:
Thuyền tới Đảo nguyên mặc sức bơi.
Chuông sớm dục thanh lòng Phật đó,
LIÊU:
Trong tròn soi một bóng tiên trôi.

Theo tục truyền, Tây Hồ trước kia là một khu rừng có nhiều yêu ma làm hại người. Hồ đó có ông Nguyễn Minh Không tức Khổng Lồ, mới đúc xong một quả chuông lớn bằng đồng đen tại Pháo Sơn thuộc Bắc Ninh. Ông đánh thử ba vố, tiếng âm vang động sang mãi tận bên Tàu. Ở đó có con trâu bằng vàng, nghe tiếng chuông đồng đen tưởng là tiếng mẹ gọi (vì thường nói đồng đen là mẹ vàng),

HỒ LÃNG BẠC
ĐÔI MỜI số 143

vùng chạy sang nước ta.
Khi chạy đến khu rừng trên thì tiếng chuông dứt (1). Không thấy tiếng mẹ nữa, trâu vàng vùng vẫy, sụt cả một khoảng rừng thành vũng tức là Hồ Tây bây giờ. Một trong câu thơ của Phùng Khắc Khoan (bài trên) và câu kết trong bài «Tây Hồ tức cảnh» ở dưới của Trịnh Sâm có nhắc đến điển cố này:

Lộ là đồn hồi chốn bằng doanh,
Này thú này âu cũng cố tình.
Một đóa nhị hồng in dáng tia,
Một doanh nước biếc ánh trời xanh.
Lâu lâu các họ phong rêu nguyệt,
Vãng vãng chiều kia rồi tiếng kinh.
Lần trái nằng sương đã mấy tá,
Kim ngư dẫu cũ hãy rành rành.

Quanh Tây Hồ đo được 12 cây số 400 mét (theo địa chí ta, chu vi hồ đo được 21 li 1 sích), có nhiều đình miếu núp dưới bóng cây cổ thụ um tùm. Ở phía đông nam là đền Trấn Vũ, làm trên một khoảng đất rộng góc đường Cổ Ngự và phố Quan Thánh.

Đền Trấn Vũ, thường gọi là đền Quan Thánh, trước có tên là Huyền Vũ quán rồi đổi là Huyền Lam trấn vì kiêng tên húy vua, thờ đức Huyền Thiên Trấn Vũ Thiên Tôn, xưa là Thái tử nước Tinh Lạc.

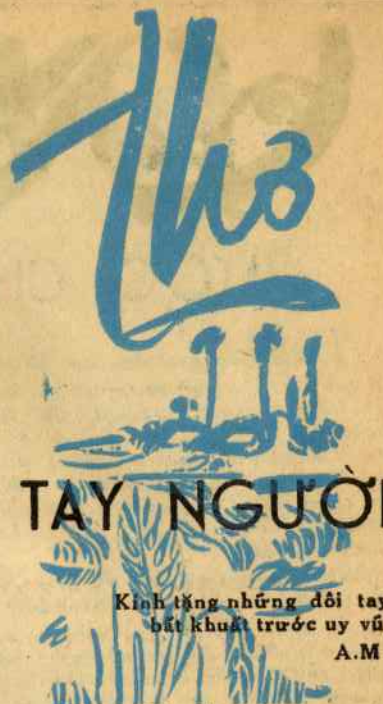
Theo tài liệu của Lê Văn Hoè thì đức Huyền Thiên tu tiên đắc đạo, có nhiều phép mầu, khu trừ được rất nhiều yêu quái vì thế nhiều nơi có đền thờ ngài như ở làng Thụy Lôi, huyện Yên Phong Bắc Ninh đến gọi là Vũ Đang nguyên quán, và ở huyện Gia Khánh Ninh Bình, đền thờ trong một cái động lấy tên ngài tức là động Thiên Tôn.

Sách Lĩnh nam trích quái chép là đền Quan Thánh lập từ đời vua Lý Thái Tổ (1010) ở gần đầm Thầy Cáo (tức Hồ Tây) để trị loài tinh cáo trắng là cừu vĩ hồ tinh.

Năm Vĩnh trị nhà Lê (1677) chúa Định vương Trịnh Tộ sai Nguyễn Đình Luân sửa đền đúc một quả chuông và một pho tượng. Tượng bằng đồng cao 8 thước 2 tấc, chu vi mặt dưới tượng dài 8 thước 7 tấc và nặng 6.600 cân (tính thành mét, theo tài liệu khác, thì tượng cao 3m07, chân dài 0m08, bề cao 1m50 và có 3 hạt minh châu quý, hai hạt ở mắt, một hạt ở trán), đức thần đứng trên thân rùa cầm gương cầm một con rắn dài.

(còn nữa)

(1). Không biết trâu vàng ở Tàu chạy sang theo lối nào. Chắc hẳn không phải lối Lạng Sơn vì nếu đi lối này thì phải đến Pháo sơn (Bắc Ninh) trước khi đến khu Tây Hồ. Vậy có lẽ trâu đi lối Lào Kay và ở vùng Vân Nam sang chăng? P.P.L.

Kính tặng những đôi tay
bất khuất trước uy vũ.
A.M.

Sức thác đổ
Vùng lên tay người
Mến thương.
Chuôi tay thon thon
Ngón tay bút thấp
Xinh như trăng mọc
Thao thức
Mắt dán lên trời.

Đôi tay chài
Ngân xưa nao nức
Ưng giống, chẹn phù sa
Mềm Lam Giang
Mạnh Hồng Lĩnh!
Đôi tay mẹ, đôi tay cha
Ở kiêu hãnh!

Tay Yên Thế
Cầu Lim
Tay Quảng Ngãi
Phủ Yên

Có ai trời được con tìm yêu đời?

Tay hạn chơi vơi
Lao lự
Che mắt sau song từ thế kỷ
Chẳng bao giờ rên siết, khóc hu hu
Đầu ngã quỵ
Lắc lư

Nhớ chăng
Niềm tin bằng bạc quan san
Ngày mai khẳng khái phá tan gông
cùm

Là cánh tay đồng
Sáng nóng nắng ngọt trời hồng thơ
thơ.

ANH MẶC

LONG - CHÂU - HÀ

SAU NGÀY TẬP KẾT

VI. - THẤT-SƠN HUYỀN BÍ

*** Phóng sự của cô CHÁU GIANG và MAI LAN CHÁU

THỨC SUỐT một đêm trắng đi bằng xuồng, trải qua kinh Tám Ngàn kinh Kháng Chiến, đúng 6 giờ sáng, chúng tôi mới đến chân núi Dài, một trái núi nằm song song với Núi Cấm, dài hơn tất cả các núi trong miền này. Đồng bào cư ngụ quanh chân núi rất đông đảo. Thổ dân già, trẻ, trai, gái, đều mang một màu da bệnh hoạn, vàng vọt; bụng họ lớn, vì mắc chứng sốt rét hay chanh nước.

Đề chân đến núi, nhìn qua thấy thảm cảnh của toàn thể đồng bào ở đây, nghĩ đến việc chúng tôi sắp tá túc với họ, chúng tôi bắt phải rùng mình, lo cho sức khỏe.

Hề tránh bệnh rét chúng tôi trước tiên đến hỏi thăm một đồng bào nhà ở kế cận, để biết phong thổ vùng này. Vui vẻ, ông cụ cho chúng tôi biết: « Sống ở đây, dù cố tránh thế nào đi nữa, năm mười năm, người ta cũng mắc phải chứng bệnh chanh nước, làm cho da vàng vọt, xanh xao, tiểu tiện, sau nhiều cơn rét trầm trọng ».

Như chúng ta đã biết, bệnh rét cũng truyền nhiễm lắm. Hơn nữa, Núi Dài nhiều muỗi, muỗi của rừng, của núi, cắn người dữ lắm. Ban đêm chẳng nói gì; đến ban ngày trong khi đi đường sỏi đá, nghỉ chân, thì cũng bị muỗi từ trong bụi rậm xông ra đốt ta. Đốt bạo lắm, dường như muỗi cho ta là miếng mồi ngon, cứ bu vào, chích hút máu, đau điếng cả người; muỗi không hề sợ ta, bất chấp cả những bàn tay của ta đập giết chúng. Vì nạn muỗi, nên bệnh rét rừng, rét núi dễ truyền nhiễm, truyền từ người này sang người nọ, khắp trong thôn xóm.

Chúng tôi có gặp một cậu bé độ chín tuổi. Cậu cho biết là đã bị rét vài lần; hiện lá lách của cậu đã bắt đầu dày u lên. Vừa nói, cậu vừa nắn bóp nơi lá lách chỉ cho chúng tôi xem.

Cậu tiếp: « Nơi đây, nếu ai bị rét là sẽ lần lần bị chanh nước ngay ».

Ở Núi Dài, cũng còn khác vài nơi phong thổ độc lắm: Ở Vàng, Lê Hoắc. Bất cứ một ai ở vùng này, sớm muộn cũng đều bị chanh nước cả.

Song cũng có vài xóm khác như Bến Dầu, Ba Chúc, khi hậu đỡ độc một phần nào.

VI SINH TRƯỞNG trong một miền rừng núi phong thổ độc địa, người dân nào cũng vương vãi chứng bệnh hiểm nghèo, người nào cũng như người này, thân hình gầy ốm, làn da vàng vọt. Họ làm sao mạnh mẽ như người miền đồng bằng nước ngọt được.

Trông thấy chúng tôi hồng hào mạnh dạn, đi ngang qua, họ tấm tắc khen thầm: « Các anh mạnh lắm! Chúng tôi hai người sánh chẳng bằng một trong các anh đâu ».

Dù thân hình gầy yếu, nhưng họ quen gánh nặng, nên đường dù xa mười mấy cây số, họ gánh một gánh khá nặng, cũng xem thường.

Đường núi quanh co, hiểm trở, đi năm ba cây số, chúng tôi đã mệt lắm. Rồi, bỗng hồ đồng bào ở đây gánh gồng nặng nhọc! Gánh lác qua lác lại, chắt đồ rẫy, gạo, củi dừa tươi, khoai sắn, vãn dính liền trên vai họ.

Họ thoăn thoắt đi, chúng tôi không hề theo kịp.

Trai và gái, già cũng như trẻ, gầy yếu, song họ tỏ ra quảng gánh đeo dai lắm.

Người miền núi, bất cứ tải một vật gì đâu ít, cũng sử dụng đôi gánh. Người đồng bằng không theo kịp họ được.

Bị chân không trên cát cả buổi, viếng hết nơi này đến nơi kia chân chúng tôi thấy rất làm sao! Da chân bị cát chà mỏng đi; bàn đồ hồng lên, như muốn rướm máu.

Chúng tôi bắt đầu đòi « chiến lược »; chúng tôi mang giày vào. Lúc ban đầu thấy dễ chịu, song đường đi cần phải qua ổ, qua khe,

Mỗi lần qua, các vôi nước lại trào lên, vó giày chúng tôi.

Đi được quãng đường xa, chân chúng tôi lại trầy lột hay da phồng. Không làm sao đi được nữa, chúng tôi đành ngưng cuộc hành trình.

Còn đồng bào nơi đây, ngày này sang ngày nọ, cứ giậm chân lên cát nên chân họ đã quen rồi.

TRONG MỘT lều tranh để nghỉ trên đường, chúng tôi được một bà cụ cho biết ở núi này, còn phải đề phòng nạn « trùng suông » chân. Chân bị trùng suông, ngứa vô cùng. Bị ngứa quá, ta gãi, gãi mạnh hết ngứa, rồi thành ghẻ lở khắp chân.

Những nơi có « trùng suông » là những chỗ cây cỏ, ít có dấu chân đi đến, dơ dáy, có phần gà vịt, thú vật. Người bị « trùng suông » có thể biết mau lẹ vì khi giẫm nhầm những nơi ấy, chỉ chốc lát, là thấy ngứa dữ dội, và cơn bệnh « trùng suông » bắt đầu.

Nước ở núi là một vấn đề nan giải. Toàn thể đồng bào phải dùng nước giếng. Nước mưa màu tốt, song vì nhà lợp tranh, nên không được sạch.

Còn nước giếng thì đục màu. Vì sợ bệnh chanh nước, lũ khách dùng nước mà ngại ngùng, không cặn chén được.

May mắn sao, ở núi lại có bán nhiều dừa. Dừa từ trong các Sóc người Miên quang đem bán khắp đường. Khát nước là chúng tôi dùng nước dừa, song chẳng bao giờ dám ăn cái dừa cũng như củ sắn. Thổ dân cho biết người miền xa đến núi mà ăn củ sắn hay cái dừa sẽ bị chanh nước sớm.

Dời chỗ

Nhà bảo sanh « PHƯỚC MAY ». 110 Borese Saigon, (ngang bót quận nhì), do cô hai làm chủ, dời lại 171-173 đường Dumatier, đối hiệu « LIÊN HOA », phòng rộng rãi, sạch sẽ, có bác sĩ mỗi ngày đến xem mạch.

Chủ nhơn kính mời CÔ HAI

ĐỜI MỚI số 143

* CUỘC THI CỦA ĐỜI MỚI *

BÀI LUẬN QUỐC VĂN HAY NHƯT LỚP

L. T. S. — Bà có nhiều giáo sư viết thư tỏ lời khen ngợi sáng kiến của báo « Đời Mới » trong việc khuyến khích học sinh tiểu học quốc văn. Chúng tôi xin thành thật cảm ơn các vị ấy.

Nhiều bài đã gửi đến tòa soạn, song có một số bài không đăng được vì không thuộc niên khóa 1954-1955 Tác giả có thể đến tòa soạn « Đời Mới » lấy lại bài.

ĐẦU BÀI

Trời mưa, em ngồi trong nhà, nhìn ra ngoài đường. Em hãy tả những gì em thấy, nghe và cảm.

Lời phê bình của giáo sư HỒNG TIỂU: Có từ nhưng chưa biết cách diễn tả. Nhớ đây là một bài luận chứ không phải viết tiểu thuyết.

Số điểm: 15

BÀI LÀM

(Của trò H.V. Thu. lớp đệ thất 2, trường Tân Thanh, đường Calmette, An Định).

Dưới một túp lều tranh lụp xụp, trong cái bóng tối mong lung, nãy giờ tôi vẫn lặng lẽ ngồi nhìn trời mưa ở nhà quê.

Ngoài đường không một bóng người. Trưa vẫn tầm tã rơi. Tôi chỉ nghe ềnh ềnh ào ào của giọt nước với tiếng ào xạc của mấy bụi tre cạnh nhà cọ vào nhau như một điệu nhạc buồn rầu nơi xa xăm nào vọng lại. Ngoài kia sương mù mờ mờ hiện sau làn nước bạc với mấy túp lều tranh xơ xác đang úp mình dưới mấy cây cau khẳng khiu, quằn quại trong cơn gió lộng. Lọt tiếng sét long trời xé tan màn mưa dày đặc như đánh thức cả vũ trụ. Một cỗ xe bò nặng nề tiến trên con đường bùn lầy sền sệt, tiến chậm hạp như có ai níu lại. Đôi bò mệt mỏi cất chân một cách khó nhọc.

Đi lẫn chớp nhoáng loảng loảng ang chóa như đôi mắt của một người thần nào đang xét soi người trần gian. Sấm nổ vang trời, rồi mưa ất ất đầu thừa hột, nửa giờ sau thì nhè hần.

Lúc bây giờ, trời đất lại quang đãng thường. Chim riu rít trên cành, cây sậy sẽ không còn vương một giọt bụi. Vạn vật như sống dậy sau cơn mưa đổ.

Tôi cảm thấy cơn chinh chiến sau mấy năm dầy xéo nước nhà rồi một ngày mai nắng thanh bình sẽ tràn

ngập non sông, cũng như sau một cơn mưa tầm tã rồi bầu trời quang đãng sẽ trở lại với cây cỏ.

Kỳ tới:

Bài của Nguyễn công Trợ, học sinh lớp đệ tứ, Trường Trung học Kiêm Yến, Nha Trang.

Nhắn tin

Bạn Bảo Lộc.

Bài của bạn không thuộc niên khóa 1954-1955. Nếu bạn ưng thuận, thì đăng vào một trường khác. Bạn hãy gửi bài thứ nhì như đã nói trong thư bạn, nếu là bài thuộc niên khóa này.

Bạn Thanh Huệ (Bà:liêu). Bạn Phạm Huân (Nha Trang).

Xin gửi bài thuộc niên khóa 54-55.

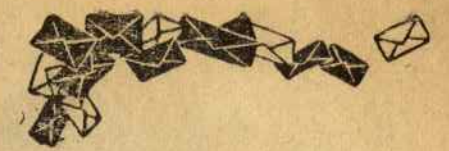
Thẻ lệ cuộc thi

1. — Định cho những trò ban trung học và ban cao tiểu. Bài luận quốc văn nào trong niên khóa 1954-1955 được giáo sư chấm cho điểm cao nhất trong lớp, đều là được gửi đăng lên « Đời Mới ». Một trò có thể gửi bao nhiêu bài cũng được, miễn là bài được chấm nhất.

2. — Gửi nguyên bản theo của bài luận, có lời phê bình của giáo sư. Không gửi bản thảo, có thể gửi bản sao cũng được; song phải viết một mặt giấy và ghi rõ: a) số điểm, b) lời phê bình và tên của giáo sư. Nộp liền, nên gửi bức hình của tác giả bài luận để đăng lên báo.

3. — Sau mỗi bài đăng báo, tác giả được tặng hai tháng báo « Đời Mới ». Sau khi đăng báo, các bài sẽ được xếp theo trình độ (từng lớp của học trò dự thi). Nhà báo sẽ nhờ một ban giám khảo gồm các giáo sư danh tiếng, chấm lại và cho điểm, định đoạt hơn, kém.

4. — Mỗi loại bài sẽ có những phần thưởng để tặng cho bài hay nhất. Có nhiều phần thưởng giá trị do báo « Đời Mới » và các thương gia tặng.

Hộp thư Tòa soạn

Bạn Thanh Liêm (Huế):

Đã đọc kỹ bài « Bệnh phong » rất có giá trị về mặt chuyên môn, song lo độc giả khó hiểu. Bạn nên viết cho những bài có tính cách phổ thông, cũng là giúp ích cho sự khai trí vậy. Cảm ơn bạn lắm.

Bạn Phương Thảo (Nhóm Côn Sơn):

Khả quan. Sẽ đăng. Sáng tác nữa nhé. Chúc tiến. Thân mến.

Bạn Phạm Gia Lư (Saigon):

Đẹp lắm. Mong bạn xúc tiến mục mới này.

Em Bích Ngân (Saigon):

Viết hăng nhì. Sẽ đăng. Quý nhé. Đừng sốt ruột đấy. Thân mến.

Bạn Liên Hoàn (Saigon):

Hoan nghênh. Đang xem. Sẽ có dịp đăng. Đa tạ.

Em Quốc Thảo (Saigon):

Em sốt ruột lắm thì phải. Đừng vội. Lần lượt mà. Có khả năng đấy. Cố gắng nhiều, đừng nản nhé. Thân mến.

Bạn Đông Anh (Huế):

Hoan nghênh. Đánh rằng đã kích nhưng cũng phải có phần xây dựng để tỏ chức nên một « ngày mai » tươi đẹp hơn.

Đội loạt bài « góp phần xây dựng mới » của bạn. Thân mến.

Bạn Nguyễn thị Ngọc Bích (Mĩ miết):

Họa sĩ, kiêm nhiếp ảnh gia nữa cơ đấy à. Cảm ơn nhé. Nếu có thể cứ gửi cho những ảnh mà bạn ưng ý nhất. Tin tưởng và đợi.

Nhóm Ly Hương (Saigon):

Đã nhận đủ. Đang xem. Sân sàng năng động và tiếp nhận những sáng tác lành mạnh. Thân mến.

Em Thanh Huyền (Saigon):

Cứ gửi. Sân sàng tiếp nhận để phê bình và sửa chữa. Hừng c ngại, cố gắng phát triển nhé. Thân mến.

Bạn Thủy Khanh (Đàn ông):

Có khả năng đấy. Tin tưởng để tài mới lạ. Thân mến.

Bạn Trần Đức Sở (Nha Trang):

Tuần tự sẽ đăng. Chúc bạn sáng tác nhiều. Thân mến.

Bạn Thùy Hương (Saigon):

Đã nhận đủ. Bạn có thư riêng ở tòa soạn.

Bạn Phan Bản Căn (Nha Trang):

Hoan nghênh. Lần lượt sẽ đăng. Thân mến.

Bạn Lâm Tung Sinh (K.B.C. 4100):

Vì thư và bài nhiều, mà số trang có hạn nên không thể đăng hết bài của các bạn. Lần lượt trước sau. Nếu có những đề tài mới lạ thì không như bạn tưởng. Chúc sáng tác nhiều. Thân mến.

Bạn Ngọc Tuyền (Chợ lớn):

Đã tải thư của bạn không được mới lạ cho lắm. Đừng nản nhé. Đợi loạt bài khác. Thân mến.

Bạn Hoàng Mai (Nha Trang):

Hoan nghênh. Sẽ có dịp đăng. Chúc sáng tác nhiều. Thân mến.

Bạn Diên Thọ (Saigon):

Đa tạ. Khả quan đấy. Sân sàng tiếp nhận. Thân mến.

Bạn Trần Nhất Hoan (Huế):

Nhận đủ. Đang xem. Thân mến.

MỘT CHUYẾN THĂM LÃNG

DU KHÁCH ƠI! Hãy dừng lại với non nước miền Trung. Đây núi rừng trùng điệp, đây sông biển thương thương và lòng người miền Trung cũng dịu dịu như sương sớm mùa Thu.

Du khách ơi! Tám năm ly loạn một mù khói lửa, nhưng phong cảnh để đó vẫn còn tiềm tàng cái hương vị xa xưa của một thời để chế.

Du khách ơi! Hãy ngược hướng thời gian về đây để thăm viếng một vài di tích cổ kính của những ngày phong kiến năm nào.

Bắt đầu đi từ vùng phố phường đô hội, theo dọc phố Lê Thái Tổ ngang qua trường Trung học của những mái tóc huyền và của những tâm hồn trai trẻ rồi sang cầu Nam giao.

Nắng đã lên rồi. Lòng ta thấy vui vui vì gió sớm. Hơi ẩm buổi mai hòa lẫn với tiếng chim riu rít trên ngàn cây nội cỏ, con đường nhựa thẳng mà dốc là chương ngại đầu tiên của một chuyến thăm lăng. Đứng trước mặt là đường dài tầm nắng, đằng sau là kỷ đài ngạo nghễ vươn mình giữa trời xanh. Chân vấp đạp đều, hai bánh cao su bon bon rút ngắn đường đi.

Một bên có ruộng lúa mới lên và chùa Sư nữ của những tâm hồn sớm buồn vì sự thế và bên kia là nhà lá dựng trên đất đỏ. Rồi vượt qua đồn Nam giao có người lính Bắc phi mang về mặt u buồn của những người dân miền Bảo hộ.

Đây là dân Nam giao, địa điểm hành lễ của những mùa tế trời đất. Không có gì, vườn thông đã đón hết từ lâu và mồ mã của vùng này đã « ra đi » vì nhu cầu Quân sự. Đây kẽm gai và chướng ngại vật đắp bằng thùng dầu xăng và sắt đường xe lửa dùng để phòng ngừa những người có võ trang từ trước ngày 20/7 vẫn còn đứng sừng sững. Qua đây vẫn còn như phẳng phất một mùi hôi trùn mạt.

Đường nhựa đến đây là hết, đường sỏi đỏ quanh co theo làng mạc trường mình đến ngút tận xa. Trước mắt đã là núi, trời quá cao vì mây vắng mà núi cũng không thấp lắm ta cảm thấy con người vẫn là một cái gì vô nghĩa đối với đất trời.

Bánh xe lăn trên đường sỏi rào rào. Hai bên đường đã có tre. Du khách đi. Thật là :

Nắng tỏ độ rừng trên đầu viễn khách (1),

Đường vẫn còn dài, cổ lên nữa khách ơi! Vượt hết dốc đá này khách sẽ đến một rừng thông, qua một cây cầu sắt và bắt đầu men theo chân núi. Dốc đồ khá cao, gió lộng vào áo

* KÝ SỰ của YÊN HÀ *

Giới Yên và các bạn thương

khách mát quá đi thôi khách nhỉ? Nhưng kia, hãy dừng lại một tí. Đây là một ngã ba đường. Khách muốn đi lối nào? Lối này ư? Đường sẽ không có dốc song lối đi hẹp. Thôi vậy bạn về ta sẽ đi lối khác.

VƯỢT ĐƯỢC 500 thước, bỗng nhiên khách thấy lòng khoan khoái lạ thường, vui vui một niềm thương nho nhỏ. Bởi vì trước mặt khách núi Kim phụng đã sừng sững chắn ngang đường. Khách có cảm tưởng sẽ vượt qua núi này, song đường đi sẽ đưa khách đến một con sông. Đứng bên này sông nhìn qua chân núi bên kia, ô hay, sao mà thương nhớ thế này? Nhưng thôi đường hãy còn xa, hãy tiếp tục cuộc hành trình từ đây khách sẽ men chân núi mà đi, bên trái là núi cao thẳng đứng bên phải là sông xanh trong vắt. Sông với núi cứ khấn khít theo nhau như một đôi nhân tình muôn thuở không rời nhau. Thật là hùng vĩ! Trời vẫn đẹp, nắng ấm quá. Tuy nhiên đến đây khách thấy hơi lạnh

lạnh; hơi đá chằng? Không, bởi vì hai tám bản với mấy đoạn kẽm gai : « MÌN NGUY HIỂM » vết tích của những ngày còn say chém giết.

Qua khỏi khoảng đường lạnh lạnh và bản thối vì trận mưa đêm qua ấy, khách sẽ thấy mái lá ẩn hiện đằng xa, có bóng khói và có tiếng người lao xao. Đây là Chợ Tuần có bến đò Bồng thơ và mộng.

Đứng bên này sông, bên kia vẫn là núi Kim phụng. Vì sao :

« Ruột đứt chỉ nhìn nhau

Hai bờ quen cách trở » (2)

Hỡi người du khách về thăm xứ Huế? Đứng bên này sông, bên kia là một rừng thông san sát, lẫm lẫm. Mạ nằm dưới chân núi này. Song nếu khách không là Phụ nữ, khách chờ với sang sông, bến đò Bồng vẫn ngàn năm còn đó, núi Kim phụng vẫn muôn thuở không tàn. Hãy đi nữa khách ạ, vì vượt hết khoảng đường khó khăn này, khách sẽ lui được một khoảng thời gian 152 năm.

Từ đây, đường hơi khó vì có cầu tre cheo leo. Hãy vác xe lên vai và qua cầu y như LAN HƯƠNG qua cầu một đêm mưa bão trong phim « CỎ GIẢI VIỆT » Đường đi tuy khó song đẹp lắm, bên phải là sông, bên trái là núi, trước mặt cũng núi và đằng sau là làng mạc. Bờ sông có hàng tre rậm rạp, có chim liu lo và ngoài kia có cả tiếng hò cô gái xuôi kinh.

Muốn về với quá khứ, khách vẫn phải qua một chuyến đò. Song đừng đại mà vội sang đò khách ơi! Hãy thuê một chiếc thuyền nhỏ, ngược dòng thượng lưu sông Hương rồi cập bến.

Thuyền ngược nước, chậm chậm đi. Trời cao nước mát, núi rừng trùng điệp uốn mình, chim thì nhau hót và bướm bướm với và đi tìm hoa.

Đẹp quá!

Thuyền đi ở giữa, hai bên có rừng cây san sát, có tre ngàn rậm rạp, có

cả ánh nắng thanh bình ăm ăm ghé! Vài con trâu làng ngơ ngác, đôi chị đi buôn chợ Tuần với bước hay vài em bé mục đồng nghêu ngao bài hát « Tuổi xanh ». Khách muốn gì nữa? Rửa sạch khí trời bụi bặm của phố phường trong buồng phổi ư? Mời khách cứ tự nhiên, nơi đây có thừa đường khí với trời cao, núi rộng, sông dài, với rừng cây trùng điệp, chim ngàn thú nội không thiếu gì. Khách có yêu không?

Có một bãi cát vàng ở đằng kia. Thuyền khách sẽ ghé bến này và chịu khó đi bộ khoảng một cây số rưỡi nữa khách sẽ đến đích.

Đường ở đây đẹp lắm vì chạy giữa lòng rừng thông. Song nên đi bộ thì hơn vì đỡ khởi phải tốn tiền chữa lại xe đạp khi màn cuộc hành trình. Bây giờ khách đã bị bao vây, kẻ thù của khách là thông ngàn, trước mắt, sau lưng, bên trái, bên phải trên đầu khách, toàn cả thông Tuy thế, đừng nóng nảy phá thùng vòng vây làm gì. Ở đây không có đại bác, bom đạn mà chỉ có tiếng thông reo vì vu, tiếng chim từ qui gióng một.

Phải chăng đây là tiếng địch Trương Lương? Hãy yên tâm vượt hết dốc đá này sẽ vui. Hãy yên tâm mà bước. Đây cảnh đẹp và đất trời! Để cho hồn bình tĩnh mà lắng nghe điệu đàn êm dịu của muôn loài.

Khách thấy đói rồi chăng? Nhưng ô kìa! Hỡi núi rừng trùng điệp của miền Trung, hãy mời khách rẽ về bên trái, khách sẽ gặp 4 con rồng bằng xi măng, trườn mình theo những bậc cấp.

Tiến tới chút nữa khách sẽ thấy một con voi gầy vôi, một con ngựa gầy còng queo trên mặt đất và hai hàng văn võ bá quan đứng thì gan với đất trời.

★

XIN GIỚI THIỆU với khách đây là làng Gia long. Hình ảnh của một nền mỹ thuật phong kiến cách đây vừa đúng một thế kỷ và 52 năm.

Mời khách bước lên sáu bậc với 36 tầng cấp. Qua khỏi hai cánh cửa sắt, khách sẽ gặp một bức bình phong khá lớn, phía sau bức bình phong này là hai chiếc nhà nho nhỏ, bưng kín bốn bề. Đây là hai ngôi mộ của Vua và Hoàng Hậu chính cung.

(Đón nữa)

(1) Vũ Anh Khanh.

(2) Thơ Xuân Diệu

ĐỜI MỚI số 143

Tiếng còi ngoài mặt trận...

★ Sáng chúa nhật 21-11-54 vừa qua, Liên đoàn bóng bàn Nam Việt tổ chức một buổi hát để lấy tiền giúp một đấu thủ và một ông Bưu đi dự tranh chức vô địch bóng bàn Á châu kỳ 3 tại Tân gia Ba (6-12-54). Buổi hát do đoàn Hoa Sen trình diễn về TIẾNG CÒI NGOÀI MẶT TRẬN. Nhưng tiếng còi đã bị tắc không 1 tiếng nấc nhẹ vì tiền bán vé không đủ trả số phí nên ban tổ chức có lỗi cùng khán giả, và chịu mất số tiền đặt cọc. Phải chăng vì đã định chiến(?) nên ít đồng bào thích nghe « tiếng còi ngoài mặt trận ».

Xiêm y

★ Ai đã từng đi xem đoàn Phụng Hảo diễn tuồng Tàu thì chắc đã thấy những cuộc thay xiêm áo lả lịa và những xiêm y lộng lẫy làm bà con lé mắt.

Nhưng hãy khoan! Đừng vội khen. Đó là những « thứ lộng lẫy » đồ cũ mà các gánh hát lớn bên Tàu đã chê là cũ và thải ra. Vậy còn đồ mới thì chắc mắt không lé nữa mà lại không trông thấy gì.

« Đồ ăn » tết của đoàn Thanh Minh

★ Cứ bị kêu là « đồ hám lại » mãi, nên đoàn Thanh Minh đã ra tay « sào nấu » để chuẩn bị ra lò một lễ tưởng mới vào dịp tết.

Nghe nói tuồng cũ ư hoàn toàn « điệu lăm » như : « Hậu Thân cùng, Tiếng cười trên lưng sóng, Dưới cờ phước quốc... » v.v...

Hoan hô tinh thần hoạt động tích cực. Mong rằng sẽ duy trì mãi mãi, mà : đầu thay đổi một số đề cập.

Đoàn Kim Thanh tiến mạnh

★ Có lẽ Kim Thanh có « nam châm » hút rất mạnh hay sao nên bao nghệ sĩ gia nhập rập rập.

Chả thế mà cặp nghệ sĩ Hoàng Ki h Ngọc Đan đã ca cùng đàn già từ cùng anh Năm Châu để đầu quân gánh hát mới này.

Hề cúng trừ danh

★ Bú g thế! Có tin rằng hề Ngôn ở đoàn Tân Tân, con trai quý của một hề có tên tuổi thời xưa tức là Hề Lập, cũng

sắp sửa về với Kim Thanh.

Chà thật là đào kép song to in đầy đủ. Khán giả đang nóng lòng đón coi lắm.

Lên miền « gạo châu củi quế »

★ Cũng nên nghĩ đến người ta một chút, Chẳng nên quá nhìn đến tử sắt của mình trong khi đưa đoàn ca kịch nào lên những miền cao nguyên.

Những miền ấy vẫn được nổi tiếng là nơi « gạo châu củi quế »

A lô! ông bầu Bầy Ca cũng nên nhìn xuống một chút! Nghe đầu anh chị em đào kép cùng các nhơn viên kêu ca vì chuyện đoàn Hoa Sen, sắp lên miền mắc mớ đó.

Lại gánh hát mới?

★ Không phải là tin vịt cở mà là cũng tin khá bảo đảm : Ông Bầu Lân, Sao mai, không phải « thất thủ » ở Ban nghệ thuật; ông đang nghỉ ngơi ở Sài thành và hiệu dụng rống tổ chức một gánh hát mới độc sắc tại Tây ninh với tên là Thanh Kỳ.

Từ Hải sống lại?

★ Muốn xem Từ Hải có bộ râu hùm, hàm én này thế nào? Và khi phách hiên ngang đối trời đạp đất ra sao? Thì các bạn hãy rờng đợi nay mai Đoàn Phụng Hảo sẽ ra mắt một vở tuồng mới rút trong tác phẩm bất hủ của cụ Nguyễn Du.

Vở Tuồng này lấy tên là « Từ hải chết đứng » (?) Sẽ do Ba Vân thủ vai chàng Từ Hải. Phùng Hà làm Thúc Sinh và còn nàng Kiều thì sẽ do cô Thanh Tùng đảm nhận.

NHÀ CHIẾT TỰ HUỖNH MINH

Tác giả Quyền Đới người trong nét bút

Mã quý Ngài đã nghe danh tài đoán chữ kỳ được cả ngàn bức thư của các giới gửi về xem và khen tặng.

Dám quả quyết nói thắng cuộc đời, sang hay hèn, thành công hay thất bại.

NHẬN TRẢ LỜI BẰNG THƠ

Dành riêng cho quý độc giả hưởng giá xem đặc biệt 50 đồng gửi bằng bưu điện, hoặc đủ số tem 50đ, nội trong 10 ngày quý Ngài sẽ nhận được bản đoán chữ kỳ

Địa chỉ :

150/9 Frère Louis—SAIGON

Chú ý cần viết chữ và cho biết Nam hay Nữ, tuổi, địa chỉ rõ rệt.

Al một cuốn phim Hong Kong được chuyển âm sang tiếng Việt. Một cuốn phim tâm lý xã hội, phỏng theo tác phẩm « Tuyệt hồng lệ sử » của Từ tâm Á

CHUYỆN PHIM

Chu Lệ Ngọc, một thiếu nữ xinh đẹp về làm dâu trong gia đình ông cụ lệ bộ thượng thư, Tống Liêm.

Mặc dầu trào lưu tư tưởng mới bành trướng khắp nơi theo ngọn lửa cách mạng Tân Hợi, Tống Liêm vẫn cố ôm ấp lấy quan niệm sống khắc khổ, trói buộc bởi những lễ nghi cực kỳ phiền toái của triều đại phong kiến bị đổ từ gốc tới ngọn.

Cậu Tư, con trai ông không bao giờ được nhìn thấy ánh sáng của mặt trời, không hề được biết tới cuộc sống đang chuyển hướng sôi nổi ở bên ngoài. Cậu bị khép chặt tâm mắt bằng bốn bức tường. Tất cả tương lai và sự nghiệp của người thanh niên được « khâm liệm » kỹ càng trong khuôn phép lễ nghi lỗi thời.

Không làm thế nào đáp ứng nổi thành trì kiên cố của phong kiến, Tư uất ức ngấm ngầm, tự hành hạ lương năng mình để kết quả là chiến bại trước bạo lực của vi trùng lao.

Tư chết đi, để lại người vợ trẻ cùng mụn con thơ, Từ đó Lệ Ngọc kéo dài chuỗi ngày tâm tối trong phòng the lạnh ngắt. Nàng phải tuân theo định luật gắt gao của phong kiến : thủ tiết cùng chồng... giữa lúc đó, Miễn Âu, cháu nhà họ Tống được triệu về nhà để dạy dỗ Thanh, con Lệ Ngọc.

Miễn Âu giống Tư như đúc. Nếu bỏ cặp kính ra thì không còn thể so sánh được nữa. Dĩ vãng tươi đẹp

«TÌNH TRONG LỄ GIÁO»

★ Một cuốn phim tố cáo sự rầy chết của chế độ phong kiến — được giải thưởng đặc-biệt danh dự trong đại hội điện ảnh Đông-Nam-Á

thời xuân trẻ nổi dậy mạnh mẽ trong tâm tư người góa phụ. Mỗi khi nhìn thấy Miễn Âu, nàng lại hình dung ra tất cả bao kỷ niệm êm đềm của những ngày chung sống với Tư. Nàng sẵn sàng Miễn Âu như sẵn sàng chông mình vậy.

Nàng sai người dọn món ăn điểm tâm mà thường ngày Tư vẫn dùng. Mỗi đầu Miễn Âu còn lạ lùng với hành động của chị dâu nhưng dần dần chàng hiểu và vô tình thốt nên lời trước mặt Thanh :

— Mẹ cháu thật là một người đáng thương. Hồng nhan bạc mệnh.

Đứa bé ngây thơ về nhắc lại lời của thầy giáo với mẹ. Lệ Ngọc liền thảo một lá thư trách khéo em rể. Miễn Âu biên thư cải chính. Thư đi rồi thư lại, những lá thư tâm tình tiếp nối.

Lệ Ngọc thấy một tia sáng hạnh phúc rơi xuống bức màn đen tối của đời mình. Miễn Âu đem tới cho Lệ Ngọc nguồn sống mới, khích lệ nàng hãy vùng khỏi gông cùm của địa ngục phong kiến. Hãy bạo dạn mở rộng tâm mắt hầu đón lấy muôn màu sắc diệu dàng và ấm áp của xã hội mới đương thời.

Họ hẹn gặp nhau ở công viên để

tâm sự, giải bày nỗi lòng, nhưng, Lệ Ngọc bị Tống Liêm gọi lên bất kỳ vào bất cứ lúc nào.

Trước mệnh lệnh tàn ác của nhạc phụ, Lệ Ngọc đành ngậm hờn ký giấy và lao đầu chạy thẳng.

Mặc dầu bị cưỡng bách ký vào « bản án tử hình tiến hiếu », con chim bị

đạn kia vẫn cố dang cánh để lao mình về phía chân trời rực ánh sáng; Lệ Ngọc

cương quyết đến nơi hẹn cùng Miễn Âu.

Lá thư chấp thuận của Lệ Ngọc lọt vào tay viên quản gia. Hẳn liền mang tới trình Tống Liêm. Dẫn ông cụ ra vườn vào giờ hẹn để chứng kiến tấn tuồng gặp gỡ giữa hai kẻ « vượt ngục »... ngờ đâu tấn tuồng chưa mở đã hạ màn, chưa bắt đầu đã kết liễu : Lệ Ngọc bị thất chặt thêm vào xích sắt phong kiến.

Lệ Ngọc héo hon, không hồng có ngày được nhô đầu ra ngoài trời, để tận hưởng không khí tự do hạnh phúc. Bị dồn ép quá độ về vật chất cũng như tinh thần. Vi trùng lao trời dấy tàn phá cơ thể, Lệ Ngọc chết mòn trong cô quạnh. Nàng thấy bất lực, nàng phó mặc đời mình. Những ngày u uất nặng nề trôi. Lệ Ngọc

bài của DUY MỸ

NỆM LIÊN SƠN

—: gòn bảo đảm —:

Giá đặc biệt cho các Đường đường, Học đường, Nhà bảo sanh, Khách sạn và các nhà đóng giường. Nhận nệm cũ làm lại như mới còn mới - Giá rẻ..

Có thợ đi đo và giao tận nhà

41 Phan thanh Giản (ngã sáu) SAIGON

SẢN XUẤT GIƯỜNG BĂNG CÂY GỖ ĐỦ KIỀU, BÁN LUÔN

CẢ NỆM GIÁ RẤT RẺ

333 b, đường Pierre Pasquier (ngã bảy) Cholon

thường nằm mê thấy mình được sống trong tự do bên người yêu. Miễn Âu, nhưng cuối cùng hình ảnh bạo tàn của nhạc phụ lại hiện lên trấn ngự cả tâm trí.

Ngày bằng vàng, mảnh hư danh « Tiết hiếu » được đem về tới dinh thì người góa phụ đã hầu tàn lụi. Không thể chống nổi với áp lực phong kiến, Lệ Ngọc đành lao đầu ra. Nàng nhìn chăm chăm vào mảnh bằng tiết hiếu chói lọi như đôi vạc đầu nung sôi sục. Nàng ngơ ngác, trước đám người quần trùng áo dài, nàng quay cuồng trong những tiếng thanh la, bát náo inh ỏi... nàng lịm giữa tiếng kèn trống hoan hỉ của « pháp trường sắc phong ».

Một vài phút trước khi tắt thở - Lệ Ngọc đối diện cùng con, mắt nhòa lệ. Nàng thương con vô bờ bến và ôm trong lòng một mối hận tình sâu đậm, đọng tất cả nơi bức chức thư gửi cho người yêu không toại.

Miễn Âu gõ cửa trong chuỗi ho đống phôi của Lệ Ngọc. Cảnh cửa mở, Miễn Âu vào nhà... Lệ Ngọc tắt thở tự bao giờ, em dâu của nàng mếu máo trao cho chàng bức thư. Miễn Âu ngấu nghiến đọc... trên trang giấy thấm một giọt máu hồng... cả ba người âm thầm tiến đến bên xác kẻ hồng nhan bạc mệnh... nhạc u uất, trầm buồn, ngân nga trong gian phòng đã ghi lại bao giọt máu nóng hồi của những nạn nhân buổi giao thời giao thế.

Xét về toàn bộ, kỹ thuật phim «TÌNH TRONG LỄ GIÁO» nằm trên mức trung bình.

Diễn viên Lý Lệ Hoa đã trội hẳn hơn phim « Tình và Nghĩa ». Nàng đã sống trong vai trò và lột tả được khá đầy đủ phong thái của một thiếu nữ trong thời đại phong kiến. Với dáng điệu hồn nhiên, dịu dàng và quyến rũ, Lý Lệ Hoa đã gây được cảm tình nồng hậu của quần chúng.

Các diễn viên khác đều sần sần, không có gì đáng kể.

Về hình ảnh, ánh sáng, hóa trang tạm ổn. Lấy được ánh sáng thiên nhiên linh động. Một vài cảnh đẹp mắt (sông, hồ, núi non, nơi Lệ Ngọc trốn đi chơi cùng chồng).

Về phương diện thu thanh không đáng chê trách mấy. Tiếng nói chưa

được thích hợp với vai trò nhưng rõ ràng, minh bạch. Một tiến bộ đáng khuyến khích là hãng đã chuyển âm cả lời ca ra tiếng Việt, kèm thêm một sơ sót là đã hát tiếng Việt còn phụ đề Việt Ngữ (?)

Xét về nội dung cuốn phim chỉ thành công ở điểm tố cáo thời đại, nhưng theo con mắt hiện tại để xét việc đời xưa thì cuốn phim dẫn đến một kết quả tiêu cực hoàn toàn.

Tất cả cuốn phim diễn đạt sự đắc thắng của lễ nghi phong kiến. Trung bày sự thất bại hoàn toàn của đám người đang vươn lên. Cuốn phim gieo vào lòng người sự bức tức nhiều hơn tin tưởng. Bực tức vì sự yếm thế của thanh niên trong thời đại đó.

Nửa phần đầu của cuốn phim khá tế nhị, nhiều đoạn thừa (lễ nghi cưới xin lễ thê, sổ ruột. Đoạn vợ tạm biệt chồng ra chúc bố đêm giao thừa)

Hành động chậm chạp, kéo dài mất hấp dẫn.

Có nhiều kẻ hở khá lớn như :

— Sự phát sinh đột ngột đứa bé lớn tướng và cây quýt già.

— Lệ Ngọc ốm mà không thay đổi hình hài mấy tí (vẫn hấp dẫn ghê

gớm về khuôn mặt đầy đặn, thân hình nở nang).

— Mấy buổi đi chơi đều là mấy buổi chạy việt dã (?)

— Thiếu sự chuyển hướng mạnh mẽ của xã hội (một mái tóc cắt ngắn cùng vài lá thư chứa đầy lý thuyết suông chưa đủ).

« Ngoài những khuyết điểm đó, cuốn phim còn đem lên nhiều hình ảnh đẹp, chứa đựng khá nhiều màu sắc Á Đông :

— So sánh hai cây nến và tính mạng người.

— Lệ Ngọc tìm hình bóng chồng trong đêm mưa gió.

— Mẹ may áo, khâu giày cho con đến tuổi trưởng thành.

— Những lá thư khả ái, bao hàm một thứ tình cảm thâm kín, tế nhị.

Nói tóm lại, phim «TÌNH TRONG LỄ GIÁO» đã đưa ra được một bản cáo trạng đầy đủ về tội ác của triều đại phong kiến. Đã làm sống lại trước mắt khán giả một địa ngục phong kiến, nơi đó phát lên những tiếng nấc cảm hờn của đám người bị thiêu chột hết hạnh phúc cá nhân.

DUY MỸ

TIN NHẠC

Xin nhắc các nhạc sĩ xa gần một địa chỉ để kiểm mua những sách nhạc, nhạc khí và phụ tùng tốt, đẹp, quý :

MANDOLINE	ký tên Ng. Đức Trọng,	giá đặc biệt	500\$
GUITARE	ký tên Ng. Đức Trọng	—	1.000\$
VIOLON	ký tên Ng. Đức Trọng	—	3.600\$
VIOLON	nhập cảng từ Pháp, Đức, Ý đủ đồ phụ	tùng giá từ	1.600\$

VIOLONCELLE, CONTREBASSE hiệu TONI GLIOT, Marc LABERTE — SAXO, TROMPETTE, CLARINETTE, CLAIRON hiệu PIERRET — BATTERIE JAZZ hiệu A. S. B. A. METJAZZ — Giấy đàn bán sỉ hiệu ARGENTINE, MANUCORD, ELITE, PIRASTRO, THOMASTIC.

Sách nhạc của những nhà SALABERT, H. LEMOINE, DURAND HEUGEL.

Sửa chữa VIOLON do Ng. Đức Trọng, thợ đàn duy nhất ở Viễn Đông được tổ chức quốc tế ENTENTE INTERNATIONALE DES MAITRES LUTHIERS nhìn nhận và được ghi tên trong cuốn DICTIONNAIRE UNIVERSEL DES LUTHIERS của R. VANNES (Hàn Lâm Viện Quốc Gia Ste Cécile La Mã).

MI TIN

121 đường Frère Louis
(gần nhà thờ Huyện Sĩ)
SAIGON

Hộp thư tòa soạn

Em Thanh Vân (Huế):

Mặc dầu sao đi nữa, làm con trai mới tí tuổi đầu thì đừng nên « tích buồn » và chán nản như vậy nhé. Em có khả năng đấy. Nên chuyên hướng đi theo kịp trào lưu thì hơn. Chúc em tiến. Thân mến.

Bạn Trần gia Thợ (Đà Nẵng):

Đã nhận đủ. Cảm ơn bạn.

Bạn Nguyễn tịch Trung:

Kịch thơ của bạn chúng tôi đang xem. Đa tạ.

Bạn Song Hải Tâm (Hải Phòng):

Việc gì mà xấu hổ? Thất vọng ghê gớm thế cơ à? Đừng dấy nhé. Đứng rồi đấy. Vui lên đi. Thân mến.

Bạn Nottadj (Huế):

Tên bạn bị mất quá nhỉ. Chẳng biết đọc ra màn nào cả! Chắc bạn viết chuyện ngắn hay lắm. Đợi. Thân mến.

Bạn Vị Tha (Vĩnh Long):

Bạn quên đã viết lên 2 mặt giấy rồi

Bạn Lê Nhơn Mỹ:

Đề tài mới. Khả quan sẽ có dịp đăng. Đa tạ.

Cô Tuyết Minh...

(tiếp theo trang 18)

nên tôi hiểu thấu đáo được tâm lý của các em và cũng do đó mà tôi có được nhiều kỷ niệm êm đềm.

« Tôi thích các em lắm, chúng nó có những cử chỉ, ngôn ngữ ngây thơ làm cho tôi không tài nào nhịn được cười, thành thử tôi vẫn luôn luôn nhớ đến những buổi phát thanh cùng với các em.

« Theo ý tôi thì các đài phát thanh nên chấn chỉnh lại cho thật có quy mô về phần « tiếng nói nhi đồng ». Vì rất có thể, đó là một phương pháp để trực tiếp hoặc gián tiếp giáo dục các em. Những bài ca vui, những mẫu chuyện lạ, những câu chuyện cổ tích hữu ích phải được dành riêng cho các em. Không nhiều thì ít, cũng làm cho các em tìm hiểu, học hỏi, và giúp cho các em phát triển được năng khiếu. Tổ chức những cuộc thi để xúc tiến việc sáng tác cho các em.

« Vì theo tôi nhận xét thì bấy lâu nay văn nghệ sĩ chỉ chú ý đến đầu chữ hầu như quên hẳn các em, là những mầm non đáng kể cho Ngày mai. Đúng là tư tưởng của một trong những người có thiên chí đến công cuộc giúp ích cho phần giáo dục các em. Tôi cũng mong những ý kiến trên đây được áp dụng và phát động tích cực hơn nữa trong những buổi « tiếng nói nhi đồng ».

« Những buổi phát thanh này sẽ được các phụ huynh và các ông chủ sự xem như là không kém phần quan trọng, đề mong thâu được nhiều kết quả tốt ».

MINH ĐĂNG KHÁNH

141, Đường Thái-lập-Thành (Chợ đui) Saigon

Bác sĩ HỒ-TRUNG-DUNG

Bệnh đàn bà và con nít
Chuyên trị: Thăm thai, Dưỡng thai
Hộ sinh

Khám bệnh: Chiều từ 4 đến 7 giờ

Bác sĩ HOÀNG MỘNG LƯƠNG

Cựu giám đốc y tế Trung Việt Đại biểu
Hội Quốc tế Chăm cứu

1) Chuyên trị bệnh đau mắt.
2) Chuyên môn chăm cứu—Trị các bệnh khó bằng phép CHÂM CỨU với các máy y điện tối tân. Bệnh nhức đầu, đau lưng, tê thấp, tê bại, kinh phong, hen siêng, kinh nguyệt thất thường, bệnh tử cung, bệnh bao tử, bệnh âm suy, dương kém, bệnh cam tích: con nít ốm xanh lâu lớn.

Phòng khám bệnh:

244 Arras Saigon—Trước thành Óm
giấy nói: 21522

Mỗi ngày sớm từ 8 đến 12, chiều từ 3 đến 6 giờ
Chủ nhật nghỉ

BẢO NHI AN « HOÀN CẦU »

Bảo Nhi An

Thuốc bổ trẻ em

Chủ trị: Trẻ em gốc ban chưa dứt, thể chất yếu, eo uột, thân hình tiêu tụy, tỷ vị hư nhược, ăn uống không tiêu, thường đổ mồ hôi đầu, bụng và trán hăm hăm nóng, cam tích v.v...

Hoàn-cầu Dược Phòng
99 Quai de Belgique—SAIGON

CÓ BÁN KHẮP NƠI

ĐỜI MỚI số 143

XXII

Hạnh vui truyện, bảo:

— Nhà báo sông phẳng quá nhỉ?

— Nhưng mà viết cái kiểu mình lao vào nghề văn chắc chết đói mất.

Tinh nói đùa. Hoài thêm:

— Nếu không thì cũng chỉ đủ tiền... ăn lót dạ!

Ba người cười ròn.

Một người con gái đi vào, tay xách bị. Thấy khách lạ, cô lúng túng khẽ cất tiếng chào. Tinh bảo với Hạnh:

— Cô Nhân là em người bạn tôi.

Anh hỏi để cho Nhân đỡ lúng túng:

— Nhân đi chợ về đấy ư?

— Vâng. À, hôm nay vợ chồng anh Lực sang ăn giỗ bên nhà ông cai Đản.

— Như vậy thì đúng dịp quá. Anh có mấy người khách định giữ lại ăn cơm hôm nay...

— Tôi vừa mời, anh quên rồi sao? Hoài nghe tiếng với bảo.

— Hôm nay có chị Hạnh tôi mới lại. Xin phép anh cho tôi được làm « khách chủ » một bữa. Và cũng nhân thế mời anh nếm thử một bữa cơm lao động...

Hoài cười, kiểu cách: « Như vậy thì hẳn hạnh quá! »

— Hân hạnh ăn cơm rau muống và tép kho!

Hạnh đi dầm thêm sau khi ngó qua chiếc giỏ đi chợ trên tay Nhân.

Trong lúc hai người mặc cười, Nhân lên vẫy anh:

— Có khách, phải mua thêm gì ăn nữa chứ anh?

— Nhà có những gì?

— Hôm nay chủ nhật, có hai anh em mình nên ăn sang hơn một tẹo.

Tinh nhìn em mỉm cười âu yếm:

— Em liệu mua gì thêm. Sợ anh Hoài anh ấy kén ăn.

— Được. Anh cứ để mặc em.

Khi Nhân dọn cơm lên. Hoài kêu:

— Chà! Cơm lao động mà như thế này thì tôi xin nhập tịch dân lao động ngay bây giờ!

Hạnh khen:

— Cô Nhân nội trợ khéo quá.

Rồi Hạnh hóm hỉnh hỏi: « Cô đã có đám nào chưa? »

Nhân đỏ mặt, không đáp. Lúc Nhân đi vào, Hoài nó với Hạnh:

— Hoa đã có chủ rồi mà chị không biết ư?

Quay ra Tinh, anh bảo:

— Nếu anh kén một người vợ hiền thì cô Nhân đúng là một gương mẫu.

Tinh hơi lúng túng.

— Tôi chưa dám nghĩ đến chuyện ấy, anh ạ.

— Phải đấy. Ở gần gũi, yêu nhau và lập gia đình một cách đúng đắn như thế lại hơn.

— Thế chị không cho phép chúng tôi mơ mộng một tý sao? chúng tôi còn trẻ cả. Mà tuổi trẻ thì coi tình yêu như hương và gió... Yêu một người rồi lấy như chị bảo chẳng khác gì nhốt gió lại và bắt hương chỉ được thơm trong một cánh hoa!

Đôi mắt mơ mộng, Tinh chợt bảo:

— Tình yêu giống như một hạt sương...

(dọc tiếp trang sau)

Kể từ 10-9-54 dời về địa chỉ mới

HO ! HO ! HO !

Thái Bình Bồ Phế Tinh

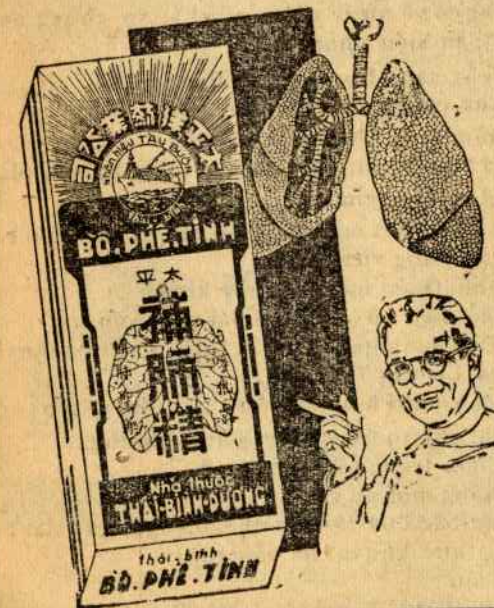
Nhãn hiệu TÀU BUÔN

Chuyên bổ phổi, nhuận phổi, gián hỏa, trừ đàm và trị các chứng ho bất luận mới phát hay ho lâu

Nổi tiếng thật nhiều Có bán khắp nơi
Nhà Thuốc

Thái-Bình-Dương

78 Boulevard Gaudot—CHOLON

ĐỜI MỚI số 143

ĐẸP-ĐẸ, BỀN, CHẮC, CHẠY MAU, ÍT HAO,

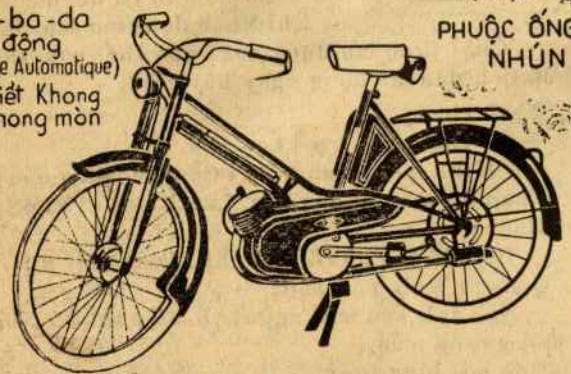
VÉLOMOTEUR

domino

XE GẮN MÁY

CHUYÊN-MÔN CHẠY ĐƯỜNG XA MÀ ÍT TỒN

Am-ba-da
tự-động
(Embrayage Automatique)
Bảo-Kiệt Không
sút Không mòn

PHUỘC ỒNG
NHÚN

CÓ CHÚNG BÀY BÁN SĨ VÀ BÁN LÊ
14, đường Amiral Roze-SAIGON-ĐT: 22.354

Chải Brillantine **BOBEL**

Tức là xức dầu thơm thứ quý nhất

Một người bạn luôn luôn trung thành

NIỀM TIN ● tiểu thuyết dài của VINH LỘC

Hoài phụ họa:

— Ở xa người ta ngỡ là viên kim cương, nhưng lại gần thì chỉ là một giọt nước mắt!

— Câu ấy hay đấy nhỉ?

— Hình như của Marcel Pagnol; một kịch gia Pháp.

Hoài bảo:

— Tôi thì tôi thích nó là một giọt lệ hơn là một viên kim cương...

Cái đau khổ, nhất là đau khổ trong tình yêu, nó làm cuộc đời thêm ý nghĩa, thêm đẹp.

— Anh Hoài thì sĩ quá!

Hạnh cười khúc khích. Hoài đi dõm bảo:

— Tôi mới mười tám tuổi thôi, chị ạ. Tâm hồn còn trẻ lắm.

Tình nghĩ đến Foong, cô bé Trung Hoa đẹp thùy mị. Bỗng nhiên anh mỉm cười một mình. Chợt có tiếng nói léo xéo ngoài cửa.

— Minh may quá nhỉ. Đến lại gặp ngay bữa!

Nhau mau mắn:

— Kia chị Sắc. Mời chị vào chơi.

— Chị xơi cơm với chúng tôi nhân thế.

Hạnh thân mật mời. Sắc đi vào, lòng lấy trong tấm áo hoa in mùa thu. Tay nàng lung lẳng chiếc vi dầm đỏ chói hình dáng kỳ khôi. Tình nhận thấy Sắc khác hẳn mọi ngày. Mớ tóc quần búi ngược lên. Một mảnh khăn đỏ buộc lấy mớ tóc, kết thành hình cánh bướm lờ lợt.

— Trông cô Sắc hôm nay như... dầm ấy.

Tình khen đùa xong quay lại bảo Hoài và Hạnh:

— Đây là cô bạn hàng xóm rất thân của chúng tôi.

— Hân hạnh được biết người đẹp.

Hoài cười với tất cả vẻ hào hoa. Hạnh nhìn Sắc không rời mắt. Cặp môi đỏ mọng như một trái dâu chín trên khuôn mặt trái xoan, đôi mắt dong đưa, sắc mấp mí lạnh dưới hai nét lông mày lá liễu to thành hình vòng cung. Tấm áo mỏng bó sát lấy một thân hình tròn lẳn, cân đối. Người Sắc tâm thước, nhưng gọn gàng. Một sắc đẹp quyến rũ, táo bạo.

Sắc kéo ghế ngồi, khoát tay bảo:

— Xin quý vị cứ tự nhiên cho.

Nhau vừa định đứng lên thì Sắc đã bảo:

— Nay, đừng có vẽ nước nổi gì nữa! à, vợ chồng anh Lộc hôm nay đi ăn hiệu phở?

— Anh chị ấy sang bên ông cai Đản ăn cỗ.

— Thế ở nhà cũng có cỗ nữa đây này.

Sắc nhìn mâm cơm nheo mũi nói đùa:

— Sang quá! Canh cải, giò lụa... giò lụa bả sêu phải không? Ăn một miếng xem nào...

Nói rồi Sắc nhón một miếng giò bỏ vào miệng nhai rất tự nhiên. Vừa ăn nàng vừa bảo:

— Xin lỗi nhé. Quên mất, có mấy khách lạ.

— Bạn tôi cả đấy, cô ạ. Anh Hoài, viết văn...

— Thế ư? Hân hạnh quá. Tôi rất thích đọc tiểu thuyết đấy nhất là của Lê văn Trương...

Tình nhìn bạn cười kín đáo. Anh giới thiệu tiếp:

— Chị Hạnh, chị họ tôi, làm nữ điều dưỡng...

— Chắc cô làm trong nhà thương?

Hạnh đáp bằng một nụ cười.

Ngồi một lúc Sắc đưa tay lên che miệng, ngáp dài:

— Hôm qua thức khuya. Bả cả người.

Nàng đứng lên:

— Thôi. Xin phép. Về ngủ đây. Một quá!

BỜ MỜI số 143

NIỀM TIN ● tiểu thuyết dài của VINH LỘC

Ra gần cửa Sắc chợt quay lại:

— À, chứt nữa quên. Tối nay tôi mời cô Nhân với anh Tình đi xem ciné đấy nhé. Phim hay lắm... « Tề nít cô lo » cần thận. Với một anh kếp rất bánh trai... Hình như là « Cờ la Gáp » thì phải?

Tình nhìn Nhân đôi mắt dò hỏi. Nhân từ chối:

— Thôi. Chị cho em ở nhà.

— Chị quên rằng Nhân chỉ thích đi xem cải lương thôi ư?

— Ở tỉnh thành mà không biết xem ciné thì quê quá!

Sắc cười nheo cả mắt lại. Nàng dẫn Tình:

— Nhớ chờ tôi ở nhà đấy nhé. Thôi, xin kiếu.

Sắc quay ngoắt ra. Bóng tà áo hồng phất phơ trên khung cửa hẹp.

— Anh nhảy với tôi một bản nhé?

Tình lúng túng lắc đầu:

— Tôi có biết nhảy đâu.

— Anh cứ ra với tôi. Tôi sẽ đưa anh đi. Dễ lắm...

Tình vẫn từ chối.

— Thôi cô ạ. Nhảy không quen. ngưng lắm.

Sắc cười khúc khích.

— Nếu vậy thì anh ngồi đây nghe âm nhạc vậy. Hôm nay tôi mời anh đấy. Anh uống một ly Martel soda nhé?

— Cô cho tôi uống nước cam thì hơn.

— Trời ơi! Thanh niên gì mà rượu không biết uống, khiêu vũ không quen... Thôi thế anh ngồi nghe âm nhạc vậy.

Sắc gọi hai ly nước cam. Nàng bảo Tình:

— Rồi lát nữa anh xem âm nhạc lên. Đèn màu mờ mờ. Từng cặp đưa nhau đi theo nhịp kèn... Mê ly lắm!

Tình cười ngơ nghếch trước câu nói thành thạo lém lỉnh của cô bạn vũ nữ.

Từ một góc nhà, âm nhạc du dương nổi lên. Ánh điện xanh chan hòa trên sân gạch hoa bóng bẩy. Từng cặp trai gái diu nhau ra sân. Những gã đàn ông điem đùa trong bộ quần phục đất tiền. Những bà đàn bà óng ẹo trong tấm áo mỏng phờ phờ từng đường cong khêu gợi trên thân thể. Họ ôm lấy nhau say sưa bước theo nhịp kèn khiêu vũ. Trong ánh sáng mờ mờ những tấm thân thơm mùi phấn hương quấn lấy nhau. Một vài cặp tình nhân đi lướt qua chỗ Tình ngồi:

Gã đàn ông ghé sát vào mặt bà đàn bà, say sưa và lời lá. Âm nhạc vẫn du dương. Sắc ngồi ngây ra ngắm lũ người (đọc tiếp trang sau)

Do cựu cai quản nhà bán kiến thuốc Solirène-Heumann trên 25 năm kinh nghiệm đảm nhận.

BỜ MỜI số 143

Thần hiệu **HỒI XUÂN TÁN**

Chủ trị: Cảm mạo thường hàn, phát nóng, phát lạnh. Hoặc ăn nhấm đi lạnh lẽo, cho nên gây ra chứng bệnh ỉa chảy, tay chân co rút, tứ chi rã liệt, hàm răng ngậm cứng, trong ruột quần đau, tức là chứng bệnh thời dịch rất nguy hiểm đến tánh mạng, lập tức dùng:

HỒI XUÂN TÁN

một ve liền thấy kỳ công cứu cấp, như thánh dược, đi xa mua theo hộ thân.

Nhà thuốc: BÌNH AN CÁC

số 43 đường Piquet-Cholon

QUÁN QUẢN TỬU ĐIỂM

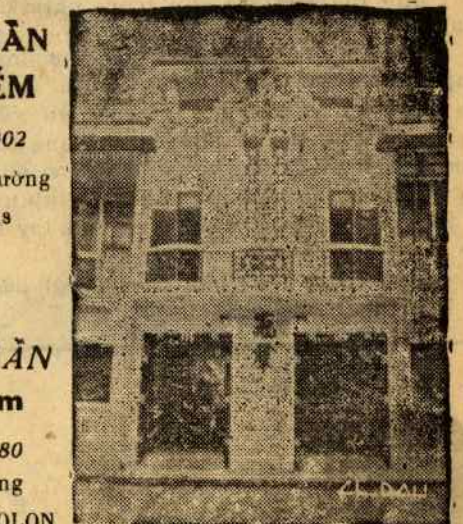
Téléphone : 402

Số 2 và 16 đường
des Artisans
CHOLON

SIÊU QUẢN TỬU ĐIỂM

Téléphone : 580

Số 440, đường
Marins — CHOLON

VIỆT NAM CÓ MỘT

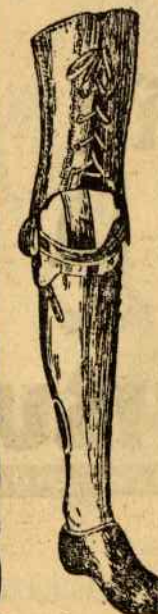
Nhà chuyên môn làm chân giả và tay giả để ráp thay những chân cụt và tay cụt. Theo đúng phương pháp của những nhà chuyên môn Pháp và Mỹ.

Được tin nhiệm của sở quân y Pháp ở Saigon.

Xin mời liệt viếng hoặc viết thư

HIỆU BATRU

301, Colonel Grimaud
SAIGON

NIỀM TIN • tiểu thuyết dài của Vĩnh Lộc

ôm nhau quay cuồng trên sân hoa.

Âm nhạc dứt. Đám đông rời khỏi sân nhảy. Tiếng huyền não ào lên một lúc. Đèn bật sáng, trơ trọi.

Một gã đàn ông lại mời Sắc nhảy. Sắc vui vẻ đứng lên, bảo Tinh:

— Xin lỗi anh nhé.

— Cô cứ tự nhiên.

Đèn lại tắt. Nhịp kèn bắt đầu một điệu khác, dần dật, quay cuồng, thúc dục. Sắc nép trong cánh tay gã đàn ông. Hai người ôm sát nhau rồi rời ra. Chân họ bước dần dật theo nhịp kèn. Từng cặp chân nhún nhảy. Điềm vào đó một vài cặp mắt, nụ cười dĩi thõa.

Ở giàn kèn một gã nhạc sĩ đang gân cổ phùng mang. Chiếc kèn đồng phát ra những âm thanh dài, the the. Một anh nữa đương nhe cổ hàm răng ra cười bên hai cái bầu xúc xắc. Tiếng trống khua ròn loạn xạ. Lát lát âm nhạc công lại ủa nhau kêu ré lên một tiếng.

Y như thể một bầy mọi trong phim chiếu bóng « Tác Dạng ».

Tinh ngấm cái trò đùa đốn có phụ họa âm nhạc ấy bằng một con mắt dừng dưng, khinh thị. Lần đầu tiên anh bước chân vào một nhà khiêu vũ. Cái thứ nghệ thuật — nếu có thể liệt được vào hạng nghệ thuật — của phương tây nhập cảng vào đám người Á Đông trưởng giả này không gây được một chút cảm tình nào với anh cả.

Sắc về bàn. Nàng nhất định nắm tay Tinh kéo ra sân khi bản nhạc bắt đầu:

— Anh cứ ra nhảy bữa với tôi một bản, cho vui.

Tinh nhăn nhó:

— Thôi Xìu có tha cho tôi!

Gã đàn ông lúc này lại xâu đến bên Sắc: « Xìu em một bản nữa ».

Sắc quay lại nhìn Tinh, nụ cười nửa khiêu khích nửa thương hại.

Tinh nhẩn nại ngồi xuống. Lúc qua mặt anh, Sắc bảo:

— Chờ em nhé Nhảy mấy bản nữa rồi về.

Giọng Sắc nũng nịu và tiếng xưng em quen miệng làm Tinh ngơ ngác.

(còn tiếp)

Đọc Đời Mới từ số 122

Đại tửu lầu SOAI KINH LAM

496, đường Thủy Bình — CHOLON. Téléphone N° 169

PHÒNG RỘNG RÁI MÁT MẸ ĐẶC BIỆT
CHIỀU ĐÀI ÁN CẦN

Nhận đủ tiệc trà, tiệc rượu, lảnh bao dọn tại nhà

Retenez cette adresse:

Grand Restaurant SOAI KINH LAM

496 rue des Marins, Cholon

SALLES CONFORTABLES, SPÉCIALITÉS
CHINOISES, ACCUEILS CHALEUREUX.

Giữ cho giày quý Bà mới mãi

Phấn HẢI QUANG

trắng, mịn không dính quần áo

Thuốc ho trái nhả
PECTO-CHERRY

ĐỜI MỚI số 143

CHỈ CẦN VÀI HỘP

ĐẠI BỒ

NGŨ TẠNG TINH

LA-VẠN-LINH

là ngài có thể hồng
hào khỏe mạnh
trở lại

Ăn không ngon, ngủ không yên
tối ngày mệt nhọc, đi đứng uể oải,
đó là triệu chứng mất sức, yếu tim
của ngài!

Chỉ cần vài hộp Đại Bồ Ngũ Tạng
Tinh La Vạn Linh ngài sẽ ăn ngon
ngủ khỏe, mạnh mẽ, hăng hái, vui
vẻ tinh thần, việc làm không biể
mệt. Đó là một kết quả vĩ đại, nhờ
đó mà thuốc Đại Bồ Ngũ Tạng Tinh
La Vạn Linh được nổi tiếng như.

Tổngphát hành

Nhà thuốc LA VẠN LINH

CHOLON

Có đề bán khắp các tiệm thuốc Việt-Hoa

Chải GOMFIX

Bạn đẹp thêm và dễ tắm gội

Mỗi gia đình sáng suốt

nên chú ý mua sẵn:

1. — 1 gói

BEKINAN Tiên

(Euquinine actioée)

cho trẻ em

Thuốc ban nóng thần hiệu

Quân thù số 1 ban nóng trẻ em

2. — 1 hộp

LONKINAN Tiên

(Quinine actioée)

cho người lớn

Thuốc rét thần hiệu

Trị ban nóng và rét rất hay

Hygiène — Santé — Qualité

Pharmacie Tiên

98, Bd. Bonard — SAIGON

TÊ BẠI, PHONG THÁP và tất cả các bệnh do máu xấu
gây ra, chỉ một phương thuốc thần

Thuốc rượu 39 Nguyễn an Cư

Trị bốn, uất rất công hiệu. Trong 2 tuần uống thuốc rượu 39 sẽ
thấy hết nhức mỏi, đau lưng, mặt trở nên hồng hào, tươi, khỏe, trẻ
vui và mau lên cân. Có đề bán khắp nơi đại lý Ta và Tàu.
10 đồng 1 hộp có cả bột quế

Các bà mẹ hiền hãy lo mua sẵn cho con
1 ve dầu TỪ BÌ

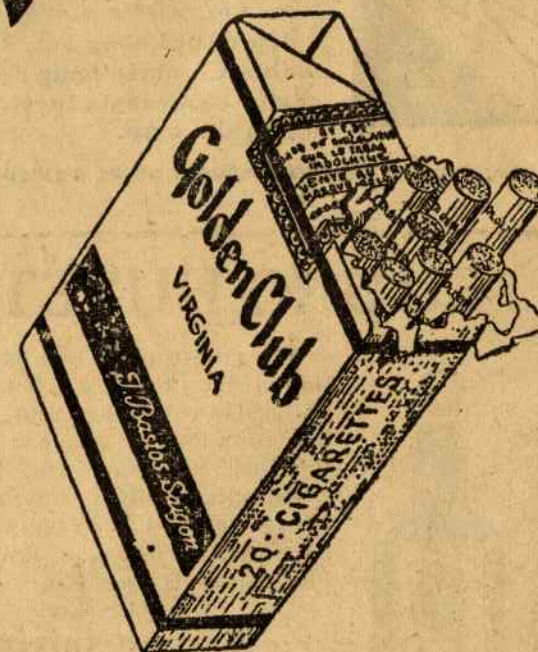
Chủ trị con nít, ho nóng, làm kinh, bú không tiêu, sinh bưng.

Sãi, đen, ghê, lở thúi lỗ tai

Có bán khắp nơi các đại lý thuốc Ta và Tàu

Mua sỉ do nơi: số 54 đường MAC MAHON — SAIGON

Golden Club

VĂN CHÁNH THƠ XÃ

115 đường Gia long — Sau chợ Saigon

MỜI VỀ ! đầy đủ thêm

SÁCH HỌC

Pháp và Việt cho học-sanh các trường Pétrus Ký, Gia Long Chasseloup, Marie Curie. Jauréguiberry và các trường tư.

— Các bậc tiểu học, trung học, đại học và các ngành chuyên môn.

CẦN BẢN THẢO giá trị để xuất bản

SẾ XUẤT BẢN ! sẵn sọc cách nào cho sự học con em mau tiến tới của NGUYỄN HIẾN LÊ

Hộp thư tòa soạn

Bạn Huỳnh Văn Thu. —

Bạn viết lên một trang giấy nhé. Thân mến
Bạn Thanh Huệ (Báclieu) :

Bạn viết lên một mặt giấy để tiện xếp chữ nhé. Thân mến.

Bạn Minh Phương (Huế) :

Bạn có khả năng đấy. Nếu phát triển thêm. Bạn tìm những đề tài mới lạ, thì hơn hẳn sòng tiếp nhận. Thân mến.

Bạn Ngọc Anh (Huế) :

Thông cảm lắm lắm. Những thư và bài các bạn gửi về rất nhiều nên không kịp đó thôi. Bài của bạn đang xem. Khả quan. Sáng tác nhiều nữa nhé. Thân mến.

Bạn Thanh Thanh (Đà Nẵng) :

Lời thơ nhẹ. Nhiều hình ảnh đẹp. Có khả năng. Có gắng phát triển thêm nhé. Thân mến.

Bạn Phong Sơn (Đà Nẵng) :

Đã nhận đủ. Sẽ đăng. Không ở Huế nữa ư ? Thân mến.

Bạn P. Hoài. (Sài gòn)

Hoan nghênh. Đợi « Tư tưởng và sáng tác » của bạn. Thân mến.

Bạn Thanh Nguyên (Đà Lạt)

Đã nhận đủ. Đang xem. Đa tạ.

Bạn Ái Việt Hoài Phi (Huế)

Hoan nghênh đấy. Độ này viết ít thế ?

Bạn Nguyễn Thanh Mai Huyền Lam (Hội An)

Chàng nhận được tin gì cả. Bạn làm à ?

TRUNG HỌC

MINH TRIẾT

Số 45/4 & 5 Ruelle Général Lizé
(gần Bót Lao Động vườn chuối)

KHAI GIẢNG : 1er Décembre 1954

GHI TÊN TỪ : 15 Novembre 1954

CHƯƠNG TRÌNH VIỆT

Đệ lục (140\$) Đệ thất (120\$)

Lớp Nhứt (100\$) Lớp Nhì (95\$)

Lớp Ba (90\$).

CHƯƠNG TRÌNH PHÁP

3è Moderne (220\$) 4è Moderne (180\$)

5è Moderne (150\$) 6è Moderne (130\$)

LỚP TỐI : từ 7h.30 đến 9h.30.

Dọn gấp đề thi :

Bacc — B.P.C. và thi vô Đệ thất
Gia Long — P. Ký.

Do sự đảm nhận của một nhóm
Giáo sư Cử Nhân và Tú Tài đang
day trường công và trường tư.

Hiệu trưởng đã 21 năm ở trong
nghề giáo huấn.

Trường có đèn điện, quạt máy,
nước lọc. Mực và giấy chậm phát
không cho học sinh.

Bớt 10% cho hai anh em và 15%
cho ba anh em ruột.

CHÚ Ý : Mỗi một lớp « Truyền Bá
Quốc Ngữ » ban đêm không lấy tiền
cho trẻ em nghèo.

Giữa các bạn chơi ảnh

(tiếp theo trang bìa sau)

tộc, đại chúng, hay xây dựng »
to tát

« Chụp hình phải có sự say sưa của kẻ
đi săn, sự kiên nhẫn của người câu cá
vì nhà nhiếp ảnh chẳng phải là 1 người
đi săn hình ảnh, một người đi câu
« động tác » ư ?

« Đi săn là gì nếu chẳng phải là 1
cuộc du ngoạn cường nghị, tổ diêm bởi
thủ rình nấp, bởi tài nhăm bấn giồi, bởi
phần thưởng của cầm vật đoạt được.

« Đi câu là gì nếu chẳng phải là trò
tiêu khiển kiên nhẫn và lạnh lẽo dầy
về ham mê. Một cuộc đợi chờ rình bắt.
Ngất quăng lưới những phần thưởng lạnh
chóng kịp thời khiến ta tóm được « mồi
ngon ».

Với súng là máy ảnh tốt, bạn sẽ thử
tài thiện nghệ săn hình để thu được
nhiều kết quả.

Với lưỡi câu quang học « cá sặc sỡ » và
cuộc đi câu sẽ thành công lạ lùng vì những
hình ảnh đẹp chỉ thoáng qua trong giây
lát sẽ được ghi lại và bền mãi ».

Các bạn ạ :

« Mọi thứ đều qua, đều xóa nhòa, chỉ
kỷ niệm vẫn sống mãi » nhất là kỷ niệm
bằng hình ảnh.

Có phải thế không các bạn.

MINH ĐĂNG KHÁNH

★

Chúng tôi vừa được thư của bạn
Lê Anh Tài, (được giải đặc biệt về
nhiếp ảnh hồi tháng 8 vừa qua) mời
các bạn yêu nghệ thuật nhiếp ảnh
hưởng ứng cuộc triển lãm tại Đức.
Chúng tôi dâng nguyên văn bức thư
của bạn Tài lên đây. Mong các bạn
chú ý :

Chúng tôi rất hân hạnh báo tin ông biết :
Tác phẩm « Vô Đề » của tôi in trên bìa
Đài Mới số 81, được « Gạt thường đặc
biệt » tại Đại Hội nhiếp ảnh quốc tế do liên
đoàn thanh niên sinh viên thế giới (World
youth students' Federation) tổ chức lần thứ
nhất tại Karachi (Đại Hội) tháng 8 vừa qua.

Đồng thời tôi lại nhận được giấy mời của
cuộc triển lãm ảnh quốc tế tại Munich (Đức)
1955. Mong ông sẽ cho đăng tin này lên báo,
để anh em nghệ sĩ nhiếp ảnh đồng hưởng ứng
và cho thế giới hiểu thêm nền nhiếp ảnh Việt
Nam. Xin hỏi đều lại tại :

Internationale

Fotoausstellung München 1955

17, steinstrasse,

Munich 8 (Allemagne)

Hoà : Lê Anh Tài, 48 Bonard Saigon.

Ngày khóa sổ nhận ảnh : 31-12-1954.

HỘI CÔNG-THƯƠNG

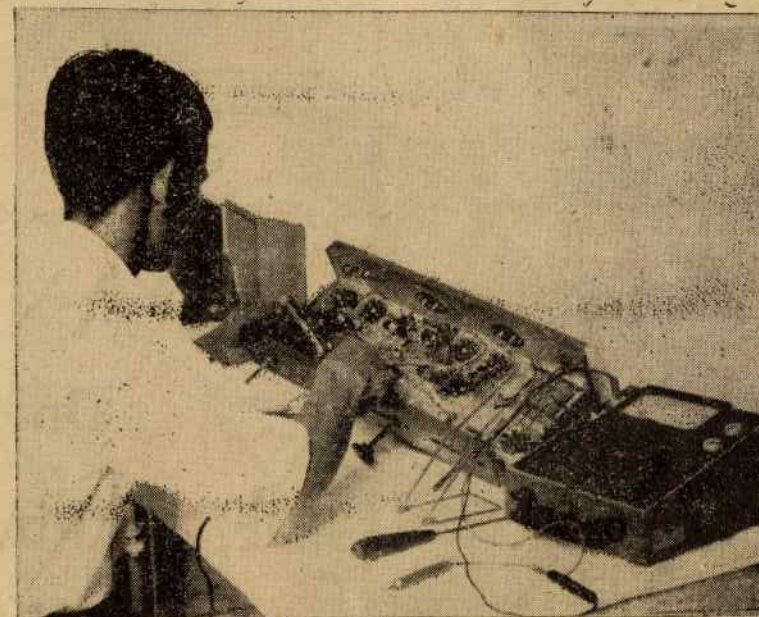
SAIGON

Góc đường Vannier và Georges Guynemer

XUẤT NHẬP CẢNG

Điện Thoại số 22.137

SAIGON

Khóa dạy hàm thụ Vô tuyến điện

Lần thứ nhất trên lãnh thổ VIỆT NAM khóa học RÁP và SỬA máy VÔ
TUYẾN ĐIỆN dạy bằng lối HÀM THỤ. Bài vở dễ hiểu bằng Việt Ngữ. Thực hành
đầy đủ như AU MỸ. Hết khóa sẽ phát CẤP BẰNG và được trọng dụng về ngành
chuyên môn.

Bốn trường đã đào tạo được rất nhiều anh em theo học được kết quả mỹ mãn.

Ghi tên học lúc nào cũng được — Tại trường có khai giảng khóa :

1- H.ỆU THÍNH VIÊN V.T.Đ.H.H. — 2- ĐIỆN TÍN VIÊN — 3- RÁP và SỬA
máy thanh V.T.Đ.

Viết thư hỏi học tại trường Chuyên Nghiệp V.T.Đ. LECTASON 278, đường Trưng Nữ
Vương (P. Blanchy) Saigon — Đ. T. 22 087.

VIỆN BAO CHẾ LÊ NOM

THUỐC TRƯỜNG THỌ

Một dược phẩm bào chế theo phương pháp khoa học tối tân do bao nhiêu sự cố
gắng để phối hợp dung hòa với những thuyết của 3 bác sĩ VORONOFF HAUSER và
BOGOMOLETZ.

Đề tăng cường « sinh lực » giúp cho người đời sống lâu, trẻ trung « chậm già »
Có biệt tài giúp cho « đàn ông suy nhược », tốc sớm bạc, chóng lấy lại « sức hằng hái ».
Giúp « phụ nữ giữ gìn nhan sắc tươi thắm bền lâu, xóa bỏ những nét nhăn »
trên má ».

Giúp cho « trẻ em » sức khoẻ « hùng cường tráng kiện ».

Muốn làm đại lý do số 30 đường Cl. Grimaud Saigon có bán các tiệm thuốc Hoa Việt.

Tân y dược và thuốc gia đình Phương ngữ cách trị tại nhà mình — tác giả Bác sĩ
Ngô Nhơn Trọng bản theo địa chỉ trên đây.

CHEMISE MAY SẴN

Quý Ngài muốn lựa một cái chemise
may sẵn cho thật vừa lòng xin mời lại
nhà may :

CHÍ THÀNH

117 Frère Louis Saigon

Bảo đảm không rút. Col Indéfor-
mable Có nhiều hàng đẹp, nút Man-
chette và Cravate tuyệt. Có Chemise
Veste đủ màu.

SÂM
NHUNG

CƯỜNG HUYẾT TINH

Dụng được phẩm hảo hạng, bào chế rất
tinh vi. Giúp người già yếu suy nhược, bồi
bổ lại não cân hưng vượng, thêm tuổi sống
lâu. Giúp Phụ nữ điều hòa kinh nguyệt để
thọ thai. Khi sanh rồi, Huyết xấu, tay
chơn lạnh, tê nhức, nên dùng phục hồi
sức lực mạnh mẽ và giúp trẻ em hùng
cường tráng kiện mau lớn. Tất cả Nam
Phụ Lão Ấu trường phục.

Cường huyết tinh

Nhãn « Thần hồ » sống đầy đủ sức lực
khỏi lo đau ốm.

Nhà thuốc: Thiên bảo Đường

Có bán khắp tiệm thuốc Hoa Việt.

Số 69 Bđ. Gaudot, CHOLON

Đại gia đình học sinh

(tiếp theo trang 21)

việc «bồi đắp» nghĩa là đun nấu, quét dọn, giặt giũ. Họ không ganh tỵ với nhau, ai gặp việc gì thì người ấy làm. Đây anh xem: Từ hôm 20-10-54 đến giờ không được tiền tiếp tế, thế mà anh nào có còn tiền hay khéo xoay trở, là anh em đều ăn, chứ không giữ lấy một mình.

— Thế sao có tin các anh đã gửi kiến nghị lên tổng ủy xin tiếp tế mà.

— Có đưa đấy và có lẽ chỉ vài hôm nữa là các anh em sẽ được lĩnh; hơn nữa cũng vì chưa chắc sẽ được ở đây nên trên tổng ủy cũng chưa xét đến. Bây giờ đã được yên trí rồi, chúng tôi tin rằng tòa tổng ủy sẽ chú ý đến số phận của các anh em đang sống ở đây.

— Ở đây vấn đề vệ sinh còn thiếu sót nhiều lắm.

— Trong phiên họp tối qua, anh em đã nêu ra việc đó và theo chúng tôi được biết, một ngày gần đây sẽ có một sự cải tổ lớn lao trong trại này.

T... cứ dần đi đi mãi, hết từng trên lại xuống từng dưới, chung quy đầu cũng vậy. Anh em hãy còn sống rải rác chưa có nơi chỗ nhất định.

Chợt nhớ ra, tôi vội hỏi:

— Sao các anh em ở đây mà không đưa lời kêu gọi lên các tổ chức quốc tế hầu mong họ có thể giúp đỡ mình được một phần nào chăng?

— Cái đó nhất định rồi, nhưng vì việc tổ chức ở đây chưa xong, anh em định khi nào công việc hoàn thành sẽ tổ chức một buổi đại hội, hầu mời các tổ chức quốc tế đến dự để luận thể họ hiểu qua cuộc sống ở đây. Sáng nay có mấy phóng viên báo ngoại quốc đến. Luôn dịp, chúng tôi muốn đánh lên một tiếng chuông để kêu gọi các nhà hữu quyền hãy sẵn sàng đến anh em một chút?

Tôi tin rằng chỉ trong ít bữa nữa khi mà công việc đầu vào đấy, anh em sẽ đến đây ở rất đông và trại này sẽ trở lên một trại gương mẫu để thân nhận tất cả các anh em đến sống chung trong «đại gia đình học sinh» này.

Tôi như mãi mê với ý nghĩ say sống đó. T. dẫn tôi quay về cùng lúc L. đang bắc nồi cơm ra.

— Anh ở đây ăn cơm với chúng tôi thêm nữa, chứ không thêm nữa đâu.

Chẳng biết nói gì hơn, trước những cử chỉ đẹp đẽ đó, tôi gạt đầu ưng thuận. Anh em quay quần trên chiếc chiếu đã thường thức hương vị của khói cơm đang bốc ra reo niềm sống đầy tin tưởng.

Đô Thành 11-1954

BÍCH NGÂN

— Một thể tài mới...
— Một tinh thần mới...

Trong các công trình sáng tác hay biên khảo
«loại mới» của Nhà Xuất Bản

NGƯỜI BỐN PHƯƠNG

— Nhà xuất bản NGƯỜI BỐN PHƯƠNG rất
hoan nghênh sự cộng tác của tất cả các bạn yêu văn
nghệ xa gần.

Thư từ giao dịch
nơi Ông ĐỖ XUÂN GIÚNG
số 71-15 A Đường Audouin
SAIGON

Cuộc biểu diễn rất ngoạn mục
TẠI NHÀ KHIÊU VÚ

GRAND MONDE

Do cặp tài tử

JOE, MARIANNA VÀ LISBETH
TRÌNH BÀY

ĐĂNG TIN CÂY

Pharmacie

HUỲNH-VĂN-HÚY

Ex. Pharmacien Principal de L' A. M. I.

N° 117 Boulevard Bonard
SAIGON

Bán đủ các thứ thuốc Âu Mỹ
Thuốc mới, giá rẻ — Tiếp rước vui
vẻ mau mắn.

BẠN ĐỌC THÂN MẾN

Yêu cầu các bạn mua báo dài hạn
mỗi lần đổi địa chỉ tin cho Ty Quản Lý
biết để tránh sự lạc báo.

Thư báo đảm gửi về nhà báo xin để
địa chỉ:

Ô. Trác Anh, 417 Trần Hưng Đạo
(Chợ Lớn).

Bưu phiếu, ngân phiếu xin để tên:
Ô. Trác Anh hộp thư 353 Saigon.

(Chớ dùng để tên ông chủ nhiệm:
Trần Văn Ân).

Giá báo Đời Mới

dài hạn ở Nam-Việt
và Quân nhân
(cả tiền cước phí)

3 tháng..	60
6 tháng...	120
1 năm.....	240

Bưu phiếu xin để tên:
Ông TRÁC - ANH
Hộp thư 353—SAIGON

Đề được CHÂN LÝ HÓA đời
mình nên xem tạp chí

TÌM HIỂU

THÔNG-THIỆN-HỌC

Một cơ-quan tinh-thần, đạo-đức, không
đang phái Tim Chân-lý và Truyền-bá
Chân-lý

Giải-quyết nhiều vấn-đề khó-khả
khúc-mắc của đời người.

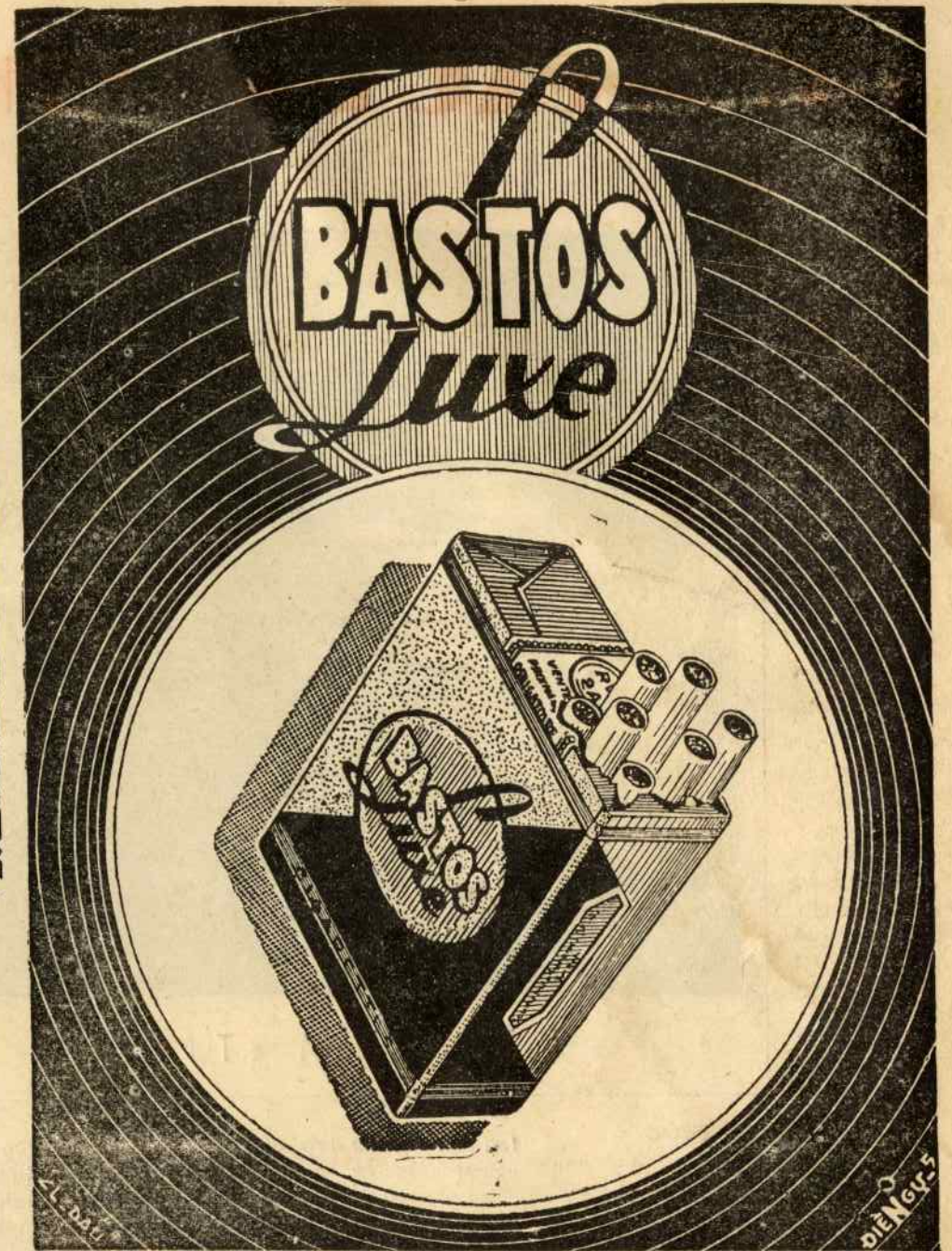
Chỉ rõ cho biết Ta là gì? và Sự
mạng của Ta đối với Ta, đối với
Gia-đình, đối với Xã-hội.

Giác-ngộ đời Chơn-lý.

Đồng-bào, Công-chức, tư-chức,
thanh-niên nam-nữ Nên xem Tim
Hiếu Thông Thiên Học.

Bao-quần: 33 đại-tá Grimaud—SAIGON

Giám-đốc: NGUYỄN-VĂN-HUÂN
Chủ bút: NGUYỄN-THỊ-HAI

MỘT GÓI THUỐC HÀO HẠNG

Hãng đúc **TRÍ ĐỘ**

Số 87, đường Arras—Saigon—Điện thoại số 21.133

Lãnh đúc tiện rera và làm đồ người các khí cụ và máy
móc bằng sắt đồng gang nhôm thép. Kỹ nghệ Việt-Nam
rất tinh xảo chẳng kém kỹ nghệ ngoại quốc.

Nhà khiêu vũ

ARC EN CIEL

52-59 đường Jaccareo—CHOLON

Có nhiều môn giải trí khiêu lòng huyền kỳ tất cả quý khách thành phố

GIỮA CÁC BẠN CHƠI ẢNH

TRẢ LỜI.

Bạn Đoàn Việt Hùng
(K.B.C. 50935):

Cũng có thể có những dịp may mua được máy tốt. Nhưng tiện hơn hết là bạn nên đem đến những hiệu bán máy, có thợ chuyên môn xem xét lại kỹ lưỡng hơn. Chúng tôi hứa sẽ giúp bạn đều mong muốn đó.

TRẢ LỜI CHUNG

Các Bà Diệp Hoài (Bắc Liêu), Lê Quân (Hội An), Trần Tấn (Huế):

Lẽ dĩ nhiên các bạn phải am hiểu vững về phần kỹ thuật mới có thể có được những tác phẩm nhiếp ảnh khả quan.

Phần kỹ thuật cần chú trọng đến:

A— VỀ HÌNH THỨC

1) — **BỐ CỤC:** Vật chính, phụ gọn gàng cân đối (theo luật 4 điểm cân góc) chú ý đến đường chân trời.

2) **ÁNH SÁNG:** Chiếm phần rất quan trọng, dễ tăng giá trị một bức ảnh được rõ ràng. Phải biết dung hòa ánh sáng để không thiếu, không gắt quá.

Biết lựa chiều ánh sáng để có những bức ảnh có « ánh sáng bên » hoặc « phản quang »

3) **TỐC ĐỘ:** Ngoại vật có những thứ di động luôn nên cần phải am hiểu kỹ lưỡng để biết xếp đặt cự ly và độ chớp.

B.— VỀ NỘI DUNG

Một bức ảnh có hai giá trị:

1) **GIÁ TRỊ THỰC TẠI:** Ngoại vật « có thể xếp đặt » thế nào, thu hình đúng như vậy, dù đối tượng ấy **TĨNH** hay **ĐỘNG**. Nhà nhiếp ảnh chụp được bức hình phong cảnh thiên nhiên hoặc hình một lực sĩ khỏe thân, lấy nổi được những đường cong, những bắp thịt nở nang gân guốc... v.v...

2) **GIÁ TRỊ TẠO TÁC:** Ngoài giá trị thực tại, bức ảnh có thể có thêm giá trị

tạo tác. Do lập trường riêng. (Vì mỗi người nhìn sự vật theo từng quan điểm riêng của mình). Nhà nhiếp ảnh thu hình ngoại vật. « xếp đặt » thế nào để tác phẩm đó có thể « **NÓI** » lên được một cái gì? Đó là lối ảnh diễn tả tư tưởng và tâm trạng của mình để người xem cũng cùng rung động với cảm quan của mình.

Một khuôn mặt đẹp, khi thu hình đã có sẵn những đường nét khả ái, thay vì bằng lối chụp thường nếu ta « bố trí » chẳng hạn như cặp mắt đối nhìn xa xôi để bức ảnh có thể diễn tả một nỗi lòng buồn man mác.

Chắc các bạn đã đi xem phim « **CÁI LƯỚI** » (La Red) một phim được giải nhất về diễn tả bằng hình ảnh, chỉ một cái nhìn của Rosetta cũng đủ chứa đựng bao sự thêm muốn khát khao.

Hoặc giọng hò của người chiến binh, bắp tay gân guốc của người nông phu cầm cày, đôi chân chắc nịch của bác phu kéo xe nặng lên dốc cũng đủ để « **NÓI** » được đến « sức người » trong đời sống còn cần phải đấu tranh (?)

Có người cho rằng ngoại vật thu hình

vào tấm ảnh là 1 **THỰC THỂ CHẾT** dù như chụp 1 người đang đi, trên ảnh chỉ thấy người đó « như là ở một chỗ ». Nếu ta chụp nhiều kiểu tiếp theo động tác, lúc nhìn phim chiếu phim) ta sẽ thấy bước chân xuống. Như các bạn đã thấy, phim « bóng là gì (?) nếu chẳng phải là 1 tiếp nối... những hình ảnh bất động

Vậy muốn có 1 bức ảnh hoàn toàn thể diễn tả, « **nói** » lên được 1 cái gì trước hết phải cần có 1 căn bản kỹ thuật, sau phải « tạo nên được bức ảnh một tư tưởng gì »

Về đẹp thực tại chỉ là một vẻ thuần túy. Vẻ đẹp tạo tác là vẻ thuần túy có một tư tưởng, và vẻ « xây dựng » là vẻ « đẹp tạo tác hướng đi lên rõ rệt, làm chứng bằng hình ảnh sức sống của dân tộc chúng đấu tranh.

Để kết luận, xin các bạn mới chụp đừng có ngần ngại chùn bước vì lý thuyết mang những danh từ

MINH ĐĂNG KHÁM

(đọc tiếp vô trang 4)

THÈM « TỰ DO »

(ảnh của MINH TUYỀN)